

Η ΦΩΝΗ

ζου Μεχάλου Χωριού

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' • ΕΤΟΣ 37ο • ΑΡ. ΦΥΛ. 161-162
Γ' και Δ' Τρίμηνο 2011

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

«Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ»

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1870

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ ΒΡΑΒΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

* Πολιτισμός * Ιστορία * Παράδοση * Κοινωνικός προβληματισμός * Ενημέρωση

■ Περίοδος Β', Έτος 37ο, Αρ. Φυλ. 161-162
Γ/Δ Τρίμηνο 2011 • Αρ. ISBN 1106 - 420X

■ ΓΡΑΦΕΙΑ: Μαιροκορδάτου 6 (5ος όροφος)
106 78 Αθήνα
Τηλ. 210-3837057 - www.smap.gr

■ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:
Σύνταξη: Μαίρη Καλλιάνη
Θ. Καΐρη 3, Ν. Σμύρνη, Τηλ.: 210 9333789
Κιν.: 6948 295141

■ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ:
Γιώργος Σταυράκης,
Σούλα Ζαχαροπούλου

■ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:
Πρόεδρος: Καλλιάνη Μαίρη
Αντιπρόεδρος: Σταυράκης Γιώργος
Γραμματέας: Πριτσίδας Ευάγγελος του Γ.
Ταμίας: Πλαΐδας Ανδρέας
Βοηθός Ταμία: Πρωτονοτάριος Ιωάννης
Μέλος: Μπούρα Ευαγγελία
Μέλος: Στασινοπούλου Ντίνα

■ ΕΓΓΡΑΦΗ - ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Εγγραφή νέου μέλους: 5 ευρώ
Ετήσια Συνδρομή: 15 ευρώ
Συνδρομή εξωτερικού: 30 ευρώ

■ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
Συνεργασίες δημοσιευμένες ή όχι, δεν
επιστρέφονται. Τα ενυπόγραφα κείμενα
εκφράζουν τις απόψεις του υπογράφοντος
και όχι κατ' ανάγκην της Διεύθυνσης
του περιοδικού.

■ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ
Ατμόσφαιρα αγάπης και γιορτής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Με λίγα λόγια (Συντακτική Επιτροπή)	1
24η Πολιτιστική Εβδομάδα (Μαίρη Καλλιάνη)	2
Νέα από το Λαογραφικό Μουσείο	3-6
Βιλαέτι Καρπενησίου (Επιμέλεια Κώστας Καραμέτας)	7-12
Συνήθειες που δεν πρέπει να ξεχάσουμε	
(B. Καράγιωργα)	13-14
Κώστας και Μήτσος Κατσίγιαννης	15-16
Πνευματικές σελίδες	17-19
Σελίδες από την Ελληνική Ιστορία (Γιώργ. Δάλκος)	20-22
Ιστορικές σελίδες (Γ. Σταυράκης)	23-24
Κοινωνικός προβληματισμός (Γ. Σταυράκης)	25-26
Μνήμες από το παρελθόν	27
Μεγαλοχωρίτικα	28-34
Επιστολές που πήραμε ή λάβαμε	35
Κοινωνιολογικά	36-41
Ιατρικά	42
Προσφορές	44-45
Πένθη	56-51

Με λίγα λόγια

Αγαπητά μέλη και αγαπητοί φίλοι του ιστορικού Συνδέσμου μας εσωτερικού και εξωτερικού. Ερχόμαστε και πάλι κοντά σας μέσα από το περιοδικό του χωριού μας, το οποίο πιστεύουμε αποτελεί ένα αναντικατάστατο μέσο επικοινωνίας ανάμεσά μας, αφού οι ανάγκες της ζωής μας έταξαν να ζούμε στη διασπορά, μακριά από την ιδιαίτερη πατρίδα.

Η "ΦΩΝΗ", στο μέτρο του δυνατού, ενημερώνει όλα τα μέλη της για τα ευχάριστα της Μεγαλοχωρίτικης μικροκοινωνίας, αλλά και τα δυσάρεστα, που είναι, δυστυχώς, κομμάτι της ανθρώπινης μοίρας. Το φετινό καλοκαίρι με τις καθιερωμένες εκδηλώσεις της 24ης Πολιτιστικής Εβδομάδας είχε, όπως κάθε χρόνο, επιτυχία με νέες ιδέες και πρωτοβουλίες στο πρόγραμμα. Χαιρόμαστε να βλέπουμε νέα παιδιά με κέφι να συμμετέχουν στα δρώμενα, όπως το μπάσκετ, η βραδιά νεολαίας, ο κρυμμένος θησαυρός κ.ά. Αυτό μας δίνει δύναμη να συνεχίσουμε το έργο μας για την πολιτιστική πρόοδο του χωριού.

Φέτος το καλοκαίρι ολοκληρώθηκε και η τελευταία φάση ανακαίνισης του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου στο χωριό με την αίθουσα της Βιβλιοθήκης να παρουσιάζει νέα σύγχρονη αισθητική και χωροταξική εικόνα. Μια επίσκεψη στο Μουσείο θα σας πείσει γι' αυτό. Μένει ωστόσο ένας μικρός προβληματισμός. Είναι το ζήτημα της μικρής συμμετοχής από πολλούς χωριανούς στις δραστηριότητες που διοργανώνει το ΔΣ, π.χ. γενικές συνελεύσεις, χορεσπερίδες κ.ά.

Η ΦΩΝΗ ταχυδρομείται στα μέλη του εσωτερικού και εξωτερικού, γίνονται ωστόσο κάποια λάθη που δεν είναι σκόπιμα, για τα οποία σας ζητούμε συγγνώμη. Με τη δική σας βοήθεια θα τα διορθώσουμε. Από τη δική σας μεριά το λιγότερο που επιθυμούμε εσείς να κάνετε, είναι να είστε ταμειακώς εντάξει και να ενημερώνετε για τυχόν αλλαγή της διεύθυνσης και του τηλεφώνου, με επιστολή ή με τηλεφόνημά σας.

Ένα άλλο ζήτημα που δεν περιποιεί ιδιαίτερη τιμή για τους εκλεγμένους παράγοντες του χωριού (πρώην και νυν) είναι το ζήτημα κλειστού καφενείου του ξενοδοχείου της πλατείας για δεύτερη φορά. Απορούμε γιατί τέλος πάντων δεν μπορεί να βρεθεί έστω μια μεσαία λύση να λειτουργήσει ως αναψυκτήριο-καφενείο.

Οι εκδηλώσεις του Συνδέσμου για το χειμώνα (2011-2012) προγραμματίζονται από το Δ.Σ. Τα μέλη και οι φίλοι θα λάβουν σχετική επιστολή για το πρόγραμμα.

Με την ευκαιρία αυτή ευχόμαστε σε όλους καλό χειμώνα και με υγεία να καλωσορίσουμε τον καινούριο χρόνο με λιγότερο άγχος και φως στο τούνελ.

Μέχρι το επόμενο τεύχος για σας.

Η Συντακτική Επιτροπή

*To Δ.Σ. εύχεται στα μέλη και τους φίλους του
Καλές Γιορτές
και Ευτυχισμένο το 2012*

24η Πολιτιστική Εβδομάδα Άλλη μια χρονιά γεμάτη δραστηριότητες!

Η διάθεση πολύ καλή, ο καιρός εξαιρετικός και όλοι μαζί με θετική ενέργεια και σκέψη ξεκινήσαμε τις Πολιτιστικές Εκδηλώσεις.

Οι συμμετοχές όπως πάντα πολλές και μετά από αίτημα πολλών προσθέσαμε στο πρόγραμμα το τουρνουά δηλωτής.

Το Δ.Σ. ευχαριστεί όλους και όλες που συμμετείχαν, μικρούς και μεγάλους, καθώς και δύσους και όσες παρευρέθηκαν για την επιτυχία των εκδηλώσεων.

Για την ομιλία: Το συγχωριανό μας γιατρό κ. **Μπάμπη Ντούμα** που με τον κατανοητό και εμπειριστατωμένο λόγο του παρουσίασε στην κατάμεστη αίθουσα το θέμα: «ΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ». Ακολούθησε συζήτηση.

Για το τάβλι και τη δηλωτή: Τους Κωσ. Μπακατσιά, Φιλ. Καλλιάνη, Νικ. Α. Γαβρίλη, Κωσ. Καραμέτα, Γιαν. Ίθρο, Κωσ. και Γιαν. Μαντζιούτα του Αλέκου και Τάκη Χασκόπουλο.

Για το μπάσκετ: Τους Χαρ. Αναγνωστόπουλο, Δημ. Καλαποτλή και Δέσποινα Χατζή.

Εδώ θέλουμε να τονίσουμε ότι παρά τις δύο επιστολές που στείλαμε στο Γ.Ν.Κ. έγκαιρα, δεν ανταποκρίθηκαν για την Ιατρική κάλυψη του τουρνουά.

Για τον κρυμμένο θησαυρό και κατασκευές: Την Άννα Β. Ζαχαροπούλου που έδωσε όλο της τον εαυτό.

Για το καλύτερο γλυκό: Τους Κωσ. Χολή, Ελ. Δ. Πριτσιόλα και Δημ. Κορασίδη.

Για τη γιορτή τοπίουρου: Τους Ιωάννα Ζηγιάρη που φιλοτεχνήσε, όπως κάθε χρόνο, τα αναμνηστικά μπουκαλάκια, Παν. Βονόρτα, Χρυσ. Σιταρά, Ελ. Χάσκου, Κατ. Μανθοπούλου, Λιτ. Μπούρα, Ελ. Περίδα, Δημ. Καλύβα, Νικ. Λιάπη του Σπύρου και Τακ. Τριανταφύλλη.

Βραδιά Νεολαίας: Το Δήμο Καρπενησίου που μας προσέφερε το μουσικό συγκρότημα.

Η ώρα των νικητών κυπελλούχων

Τουρνουά ταβλιού: Στράτος Ηρακλέους

Τουρνουά Μπάσκετ: "Μεγάλο Χωριό"

Τουρνουά Δηλωτής: Λευτέρης Γεωργουλέτης

Κρυμ. Θησαυρός: Μαρία Γυφτομήτρου

Καλύτερο Γλυκό: Ντίνα Πρωτονοτάριου

Από την ομιλία του συγχωριανού μας Ιατρού κ. Μπάμπη Ντούμα.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ**Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΝΟΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΕΡΓΟΥ**

1990 με μικρά αλλά αποφασιστικά βήματα ξεκινήσαμε να υλοποιούμε ένα όνειρο ετών... και πολλών Μεγαλοχωριτών.

Είκοσι χρόνια μετά και με τη γενική ανακαίνιση του κτιριακού συγκροτήματος (2009-2011) ολοκληρώθηκε το μεγαλύτερο έργο του Συνδέσμου μας τα τελευταία χρόνια.

Κόσμημα!!! Μικρό Μπενάκειο!!! και πόσα άλλα λόγια μπορούσαμε να σας παραθέσουμε καταγεγραμμένα στο βιβλίο επισκεπτών του Μουσείου μας.

Το ΔΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙ όλους όσους συνέβαλλαν υλικά και οικονομικά για να επιτευχθεί το έργο αυτό.

Ιδιαίτερα θέλουμε να σταθούμε στους χορηγούς μας **Φίλιππο και Μαίρη Καλλιάνη, Ελένη Πουρνάρα-Καρκαζή, Νίκο Πουρνάρα,** Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ευρυτανίας επί Νομάρχη **Κώστα Κοντογεώργου, Νίκο Σκλαβούνο, Νίκου Καρβέλη, Χαράλαμπο Σκλαβούνο, Μαρία Γιαννάκου και Ανδρέα και Φωτούλα Σταθοπούλου.** Σημαντική η προσφορά του **Τάσου Κοντομέρκου** στην ίδρυση, δημιουργία και ενίσχυση του Μουσείου.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στη φίλη του Μουσείου μας κ. Μάντω Οικονομίδου για την πλούσια συλλογή που μας χάρισε.

Κλείνοντας θέλω να ευχαριστήσω την επιστημονική ομάδα που ανέλαβε τη μελέτη και πραγμάτωση του έργου αυτού, την Μουσειολόγο κ. Έφη Μαντζούτσου, την αρχιτέκτονα κ. Αντωνία Πάνου, την συντηρήτρια κ. Κάλλη Τσιτσιλώνη και τον σκηνογράφο κ. Σωτήρη Στέλιο.

Από το 1990 έως σήμερα έχουν επισκεφθεί το Μουσείο μας πάνω από 105.000 άτομα.

Τελειώνοντας θερμή παράκληση να συνεχίσουμε όλοι μαζί να στηρίζουμε ηθικά, υλικά και οικονομικά το Μουσείο μας

Το ΔΣ

**ΜΕΡΙΚΑ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΣΤΑΧΥΟΛΟΓΗΜΕΝΑ
ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΕΝΤΥΠΩΣΕΩΝ ΠΟΥ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ
ΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΣΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΙ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.**

Το επιδιώξαμε να επισκεφθούμε το υπέροχο Μουσείο σας, διότι είχαμε ακούσει γι' αυτό. Και μας κίνησε την περιέργεια η ταμπέλλα ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ στην πλατεία του χωριού. Και μας ανταρείψατε. Μπράβο σας. Καλή δουλειά. Και μάλιστα τώρα σε δύσκολες εποχές η συνέχεια της παράδοσης, η υπενθύμιση ποιοι είμαστε και τι ιστορία έχουμε χρειάζεται. Πιάνει τόπο. Θέλουμε να ξαναέρθουμε. Ευχαριστούμε για

την όμορφη, ρομαντική μέσα στη φύση και την ιστορία επίσκεψη.

**Αρχές Φθινοπώρου 2011
Λένα Παγώνη-Βότοη
Δημοσιογράφος ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑΣ**

Από πέρυσι, τις αρχές του καλοκαιριού του 2010 παρακολουθούσα το σήσμο του καινούργιου και ανακαινισμένου Λαογραφικού

Μουσείου του Μεγάλου Χωριού. Έβλεπα τους ειδικούς Μουσειολόγους και καλλιτέχνες που έκαναν το στήσιμο των εκθεμάτων. Η από νωρίς πρώι, μέχρι νύχτας, παρουσία της Μαίρης και του Φίλιππα Καλλιάνη είχε συγκινήσει το είναι μου. Έβλεπα και αισθανόμουνα το μόχθο και την αγωνία αυτών των ανθρώπων. Εφέτος, που ξανάρθα στο Μεγάλο Χωριό τον Αύγουστο του 2011 είδα το Μουσείο ολοκληρωμένο. Τί να πρωτοθαυμάσει κανείς! Τα εκθέματα και την παρουσίασή τους; Τον πλούτο; Την καταπληκτική συλλογή Οικονομίδη και Κοντομέρκου; Τι; Τι; Τι; Όλα στην εντελεια, άψογα και φροντισμένα. Μου θύμισε ότι μικρό Μουσείο Μπενάκη. Μπορεί κανείς να κάθεται ώρες και ώρες και κάθε λεπτό να ανακαλύπτει κάπι καινούργιο, κάπι ξέχωρο, κάπι θαυμαστό. Ολόκληρη παράδοση ενός

αιώνα προβάλλει στον επισκέπτη. Μπράβο σας. Το Λαογραφικό Μουσείο του Μεγάλου Χωριού είναι ένα διαμαντάκι και μικρό κόσμημα, όχι μόνο για το Μεγάλο Χωριό και την Ευρυτανία αλλά και για την Ελλάδα.

16-8-2011

Τάκης και Νότα Μαζαράκη

Συγχαρητήρια για την άριστη προσπάθεια είναι ένα παράδειγμα για όλους τους Έλληνες, να αγαπάμε τον τόπο μας και να τον τιμούμε. Και γίνεται επιτακτική ανάγκη στους καιρούς που ζούμε, να γνωρίζουμε το παρελθόν μας.

Υ.Γ. Ευχαριστούμε και για την ξενάγηση.

2-10-2011

Τάκης - Μαριλένα

Ευχαριστίες

- Το ΔΣ ευχαριστεί τον Ανδρέα και Φωτούλα Σταθοπούλου που ανέλαβαν το κόστος της ανακαίνισης της βιβλιοθήκης.
- Την Ελένη Πουρνάρα-Καρκαζή που ανέλαβε το κόστος της τοποθέτησης συναγερμού στο Μουσείο και την τοποθέτηση πόρτας στο πωλητήριο.
- Την Δέσποι Ι. Κωτσιοπούλου, φίλη του Μουσείου που ανέλαβε για φέτος την θέρμανση του Μουσείου.
- Τον Νίκο Δ. Πουρνάρα για το πανό στο πάρκιγκ του χωριού.
- Την Δήμητρα Καλύβα που έχει αναλάβει ως βιβλιοθηκονόμος την βιβλιοθήκη μας και τον Νίκο Σ. Λιάπη για τη συνεχή βοήθεια του στο Μουσείο.
- Τους Σταύρο και Καΐτη Αναγνωστοπούλου και την Μαρία Γιαννάκου για το υλικό που έδωσαν για τη βιβλιοθήκη από τα αρχεία των δασκάλων γονιών τους.
- Τους Μάνθο Μπουρνάζο, Μαρίκα Καρβέλη, Κωνσταντίνα Μαντζούτα, Χρήστο Καραγιάννη και Θωμά Γυφτομήτρο για τις συνεντεύξεις που έδωσαν.
- Την Ελένη Παϊδα, δασκάλα, για το υλικό που μας έδωσε για τη βιβλιοθήκη και τη συνέντευξη που έδωσε στη Μουσειολόγο.
- Τις Δέσποινα Μιχαλοπούλου, Ντίνα Γυφτομήτρου και Ρίνα Μπακόλα για το υλικό που έδωσαν για την Οικοκυρική Σχολή.
- Ευχαριστούμε τις κυρίες Χρυσούλα Σιταρά, Μαρία Καραμπέτσα, Βασιλική Αναγνωστοπούλου, Δέσποινα Μπακατσιά, Ελένη Χάσκου και Μυρσίνη Δανίλη, Επιτροπή Κυριών στη Πνευματική Στέγη που προσφέρονται για κάθε κοινωνική εκδήλωση.

Αφιέρωμα

Λόντος Οικονομίδης (1923-1978) Ο συλλέκτης, ο άνθρωπος

Ο Λόντος Οικονομίδης ήταν από τη στόφα εκείνη των συλλεκτών που πλουτίζουν τις συλλογές τους με γνώμονα το συναίσθημα και όχι τις αξίες της αγοράς των αντικειμένων που συλλέγονται.

Εναίσθητος και ονειροπόλος τριγυρούντας στα παλαιοπωλεία της Αθήνας σε μια εποχή που όλαζε η εικόνα της και από μια μικρή ανθρώπινη πόλη με τα ωραία νεοκλασικά εξελισσόταν σιγά, αλλά σταθερά, σε μια άχαρη μεγαλούπολη με ψηλές πολυκατοικίες. Παράλληλα άλλαζε και ο τρόπος ζωής των ανθρώπων που την κατοικούσαν. Ο Λόντος Οικονομίδης πονούντας για την αλλαγή αυτή και έθεσε ως στόχο του τη διαφύλαξη των παλαιών αντικειμένων που ήταν έργα χειροποίητα ανώνυμων καλλιτεχνών και είχαν φιλοτεχνηθεί με μεγάλο μεράκι.

Η αρχή έγινε από τα οικογενειακά κειμήλια, τα οποία συγκέντρωσε με ιδιαίτερη φροντίδα στο πατρογονικό του νεοκλασικό σπίτι, το σχεδιασμένο από τον αρχιτέκτονα Δημήτριο Πικιώνη. Το ένστικτό του και η καλλιέπεια που τον διέκρινε σε όλη την ζωή, τον οδήγησαν να επιλέγει ξεχωριστά έργα τέχνης. Με εφηβικό ενθουσιασμό τα επισκεύαζε, τα ξεσκόνιζε, τα χάιδευε και τέλος τους έδινε την ανάλογη θέση στο σπίτι του. Καμάρωνε για τα αποκτήματά του, τα οποία θεωρούνται παιδιά του.

Η πρότη του επαφή από τα νεανικά του χρόνια με συλλεκτικά αντικείμενα ήταν η συλλογή των γραμματοσήμων του. Το καμάρι του. Μια πλήρης σειρά μικρών και μεγάλων κεφαλών Ερμή, σφραγίδων, σφραγισμένων δελταρίων. Δεν μπόρεσε ακόμη να αντισταθεί ούτε στη γοητεία των παλιών καρποστάλ.

Η συλλογή των γυαλινών αντικειμένων, με τη χρυσή διακόσμηση, οι οπαλίνες (bacos), καντήλες, μυροδοχεία, το εξαιρετικά σπάνιο μυροδοχείο-πέρδικα, μαστραπάδες, τοπρίκια, γλυκοδοχεία του 19ου αιώνα, είναι από τις μεγαλύτερες ιδιωτικές συλλογές στο είδος τους, μικρό μέρος της οποίας κοσμεί ένα από τα πιο μεγάλα Μουσεία της Αθήνας.

Η συλλογή Λόντου Οικονομίδη όμως στο σύνολό της περιλαμβάνει έργα της ελληνικής παραδοσιακής τέχνης του 19ου αιώνα: Πολύτιμα έργα αργυροχοΐας με έντονο διακοσμητικό χαρακτήρα, όπως καντήλες, τάσια, καλαμάρια, παλάσκες, μπαρουτοθήκες. Κοσμήματα, όπως περιλαίμια, κιουστέκια, σκουλαρίκια, πόρπες, βραχιόλια, δαχτυλίδια, φυλακτά. Κεντήματα, κυρίως τσεβρέδες. Όπλα της εποχής του Αγώνα, εμπλουτισμένα από οικογενειακά κειμήλια, εφόσον η οικογένεια Οικονομίδη, από το Λιβάρτζι των Καλαβρύτων, είχε δώσει στην Ελληνική Επανάσταση του 1821 τον αγωνιστή Αγγελάκη Οικονομόπουλο-Οικονομίδη.

Φορεσιές και εξαρτήματα από φορεσιές, όπως σεγκούνες, πουκάμισα, φορέματα, ποδιές και κάλτσες με προέλευση τη Βόρειο Ελλάδα, την Ήπειρο, την Θεσσαλία. Όταν κατέβαιναν οι παλαιοπόλες από τη Βόρειο Ελλάδα, οι Κομοτινιό, όπως τους αποκαλούσε τρυφερά, ο Λόντο Οικονομίδης ήταν παρών. Οι συλλογές του πλουτίζονταν με κούτες γεμάτες από νέα αντικείμενα.

Όλες αυτές οι συλλογές, όπως είναι φυσικό, αποκτήθηκαν με πολύ κόπο και προσωπικές θυσίες, προσέφεραν όμως ως αντάλλαγμα στο συλλέκτη, το Λόντο Οικονομίδη, απέραντη χαρά και ολοκλήρωση του ονείρου του.

Στο Μουσείο του Μεγάλου Χωριού, η Μάντω Οικονομίδου δώρισε μια μεγάλη ποικιλία από ποδιές Σαρακατσάνων με ωραία χρώματα, πατούνες από διάφορα μέρη της Ελλάδας, καθώς και τρεις ζώνες, μια Σαρακατσάνικη, μια Ηπειρώτικη και μια Θεσσαλική, έργα τέχνης κατασκευασμένα από τα έμπειρα χέρια ανωνύμων καλλιτεχνών, μιας εποχής που έφυγε ανεπιστρεπτή.

Παρόλο ότι ο πρώιμος χαμός του ανέκοψε τον πλουτισμό της συλλογής του, ο Λόντος Οικονομίδης άφησε πίσω του μια από τις πιο αξιόλογες ιδιωτικές συλλογές, μέρος της οποίας προσφέρθηκε αφιλοκερδώς από τη σύζυγό του Μάντω Λ. Οικονομίδου, Επίτιμη Διευθύντρια του Νομισματικού Μουσείου, στη μνήμη του, σε μεγάλα Μουσεία της Αθήνας: Έργα αργυροχοΐας και όπλα χρονολογούμενα από τον 18ο αιώνα, στο Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης, γυάλινα αντικείμενα, οπαλίνες χρυσοστόλιστες (bacos) και χρυσοκέντητες στολές στο Μουσείο Μπενάκη. Ένα μέρος από τα πατρογονικά όπλα κοσμούν την έκθεση της Πινακοθήκης Ναυπλίου, ενώ ένα άλλο σύνολο από αυτά, εκτίθενται στο Μουσείο της Νανάς Παπαντωνίου, στο Ναύπλιο.

Η ανάδειξη του συλλεκτικού έργου του Λόντον Οικονομίδη είναι καθήκον μας και αποδίδει ελάχιστο φόρο τιμής στο πρόσωπο και τη μνήμη του.

Ηώς Τσούρτη

Αρχαιολόγος - Νομισματολόγος

Βιλαέτι Καρπενησίου Αυτοδιοίκηση και οικισμοί κατά τα προεπαναστατικά χρόνια

Επιμέλεια Κώστας Καραμέτας

Το άπλωμα της Οθωμανικής αυτοκρατορίας επιβάλλει στους "ραγιάδες" ένα πολιτικό και διοικητικό σύστημα θεοκρατικού τύπου, με κύριο σκοπό τον στρατοκρατικό έλεγχο της κοινωνίας και την είσπραξη φόρων.

Κορυφή της κρατικής πυραμίδας ο Σουλτάνος. Δρα ως εκπρόσωπος του Θεού με συμβουλευτικά του δργανα το Αυτοκρατορικό Διβάνι και τους Ουλεμάδες. Το Αυτοκρατορικό Διβάνι είναι μία ομάδα από διάφορους ευνοούμενους του Σουλτάνου οι οποίοι αποτελούν τους συμβουλάτορές του σε πολιτικά, στρατιωτικά και διπλωματικά θέματα¹. Ουλεμάδες είναι οι δάσκαλοι και ερμηνευτές του Ιερού Νόμου και αποτελούν την κορυφή της δικαστικής εξουσίας στην Αυτοκρατορία².

Ο Πατριάρχης της Κωνσταντινούπολης είναι ο Εκκλησιαστικός και εν μέρει Πολιτικός άρχοντας όλων των Χριστιανών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (Ελλήνων, Βουλγάρων, Σέρβων, Αρμενίων κ.τ.λ.). Η δικαιοδοσία του και τα προνόμια του κατοχυρώνονται από την Υψηλή Πύλη με Μπεράτιο³. Διορίζει αμέσως μεν τους ανώτερους εκκλησιαστικούς λειτουργούς, εμμέσως δε επηρεάζει ακόμα και τον ιερέα του πιο απομακρυσμένου και μικρότερου χωριού της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Έχει την ανώτατη εποπτεία στην διαχείριση όλων των εκκλησιαστικών και μοναστηριακών υποθέσεων σε όλη την επικράτεια της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Είναι ο ανώτατος αντιπρόσωπος και εγγυητής όλων των χριστιανών στην Υψηλή Πύλη⁴. Πάρα πολλές φορές κάνει το παν για να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των χριστιανών στο Οθωμανικό Κράτος. Τέλος η θητεία του, αν και είναι ισόβιος, εξαρτάται από "τα δοσίματά του" στον Σουλτάνο ή στους αξιωματούχους του.

Η πρώτη διοικητική μονάδα της οθωμανικής αυτοκρατορίας είναι η Τοπαρχία (Εγιαλέτ). Οι τοπαρχίες είναι μεγάλες γεωγραφικές περιφέρειες με ισάριθμους διοικητές, διορισμένους από τον Σουλτάνο, τους Τοπάρχες. Κάθε Τοπαρχία διαιρείται σε μικρότερες διοικητικές περιοχές, τα Πασαλίκια. Υποδιοίκηση του Πασαλικιού είναι το Σαντζάκιο. Τέλος, γεωγραφική υποδιαιρέση του Σαντζάκιου είναι ο Καζάς (επαρχία)⁵. Είναι η μικρότερη διοικητική και δικαστική περιφέρεια όπου καταλήγει η Οθωμανική Ιεραρχία και αποτελεί τον βασικό φοροδότη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Στο τέλος του 18ου αιώνα η οθωμανική αυτοκρατορία χωρίζεται σε εικοσιπέντε Τοπαρχίες (Εγιαλέτ). Τρείς από αυτές βρίσκονται στην Ευρώπη και οι υπόλοιπες στην Ασία κυρίως και μερικές στην Αφρική. Οι τρείς Τοπαρχίες της Ευρώπης είναι⁶:

- α) Το Εγιαλέτ της Ρούμελης**, περιλαμβάνει την Μακεδονία, την Θεσσαλία, την Ήπειρο, την Στερεά Ελλάδα, την Πελοπόννησο και την Αλβανία.
- β) Το Εγιαλέτ της Βόσνα**, που περιλαμβάνει τη Θράκη, τη Βουλγαρία, τη Σερβία και την Βοσνία.
- γ) Το Εγιαλέτ των Νησιών**, που περιλαμβάνει τα νησιά του Αιγαίου, την Κρήτη και την Κύπρο. Διοικείται δε από τον Καποδιάστανο Πασά.

Το Εγιαλέτ της Ρούμελης χωρίζεται στα παρακάτω Πασαλίκια⁷:

- α) Πασαλίκι του Μοριά**, με δύο Σανζάκια, το Σανζάκιο της Πελοποννήσου με έδρα την

Τρίπολη και το Σανζάκιο της Ναυπάκτου με έδρα τη Ναύπακτο και στο οποίο ανήκει και η **Επαρχία (Καζάς) Καρπενησίου**.

β) **Πασαλίκι της Θεσσαλίας**, με ένα Σανζάκιο, το Σανζάκιο των Τρικάλων. Στο Σανζάκιο των Τρικάλων ανήκει και η Επαρχία (Καζάς) Αγράφων.

γ) **Πασαλίκι της Ηπείρου**, με ένα Σανζάκιο, το Σανζάκιο των Ιωαννίνων.

δ) **Πασαλίκι του Ευρίπου**, το οποίο περιλαμβάνει το Σανζάκιο του Ευρίπου και το Σανζάκιο του Καρλελίου (Αιτωλοακαρνανία). Οι φόροι από το Σανζάκιο του Καρλελίου δεν πάνε στα κρατικά ταμεία αλλά στην Βαλιδέ (η μητέρα του Σουλτάνου).

ε) **Πασαλίκι της Θεσσαλονίκης**, το οποίο περιλαμβάνει όλη σχεδόν τη Μακεδονία με πολλούς ημιανεξάρτητους πασάδες.

Το Σανζάκιο της Ναυπάκτου εκτός από τον Καζά (Επαρχία) Καρπενησίου περιλαμβάνει τους καζάδες Ναυπάκτου, Απόκουρου, Κραβαρίου, Πατρανζικίου και Δομοκού⁸.

Ο Καζάς Καρπενησίου περιλαμβάνει την κωμόπολη του Καρπενησίου (κασαμπάς) και τρείς Δήμους, (ναχιγιέδες) τον Ναχιγιέ των Βλαχοχωρίων, τον Ναχιγιέ των Πολιτοχωρίων και τον Ναχιγιέ του Σοβολάκου⁹.

Στο Καρπενήσι, που είναι η πρωτεύουσα του Καζά, εδρεύουν οι δύο Οθωμανοί αξιωματούχοι του, ο Βοεβόδας και ο Καδής. Ο **Βοεβόδας** είναι ο πολιτικός διοικητής του Καζά και είναι διορισμένος από τον Πασά της Ναυπάκτου. Είναι υπεύθυνος για την είσπραξη των κρατικών φόρων και επιπλέον υπεύθυνος για την μεταβίβαση των εντολών και επιθυμιών του Πασά στις αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης του Καζά. **Ο Καδής είναι ο δικαστής του Καζά**, είναι και αυτός διορισμένος από τον Πασά της Ναυπάκτου. με θητεία έξι ή δώδεκα μηνών, προέρχεται από την τάξη των νομικών και το αξίωμά του το αγοράζει από την Κωνσταντινούπολη.

- Αυτός κρίνει αμετάκλητα όλες τις αστικές και εμπορικές υποθέσεις, τις κακουργηματικές πράξεις όμως τις παραπέμπει στον Πασά της Ναυπάκτου.

- Επικρίνει τα πωλητήρια για πωλήσεις οικιών, εργαστηρίων, αμπελώνων, δένδρων, καλλιεργιών κ.τ.λ.¹⁰ με την έκδοση πιστοποιητικού, το οποίο ονομάζεται "χοτζέπιο".

- Ακούει και μεταφέρει στις πολιτικές αρχές παράπονα ραγιάδων για άδικους φόρους και καταχρήσεις προεστών.

- Ο καδής δεν έχει όμως το δικαίωμα να επεμβαίνει στα πολιτικά πράγματα του Καζά.

Η τοπική αυτοδιοίκηση του καζά είναι αποκλειστική υπόθεση των χριστιανών κατοίκων του με κορυφαίο άρχοντα τον Κοτζαμπάση. **Ο Κοτζαμπάσης (Επαρχιακός Δημογέροντας)** είναι χριστιανός και εκλέγεται από τους τοπικούς δημογέροντες όλων των κοινοτήτων του Καζά. Ανάμεσα στα καθήκοντα του Κοτζαμπάση είναι:

- Ο καταμερισμός των τακτικών και έκτακτων φόρων στην κωμόπολη και τους ναχιγιέδες.
- Αντιπροσωπεύει την Επαρχία στα δικαστήρια.
- Είναι υπερασπιστής των χριστιανών σε δικαστικές διαφορές με Οθωμανούς.
- Κρίνει μαζί με τον Επίσκοπο διαφορές μεταξύ χριστιανών, εφόσον το θέλουν οι διάδικοι.

Κάθε ναχιγιές έχει ένα διοικητικό κέντρο σε ένα από τα χωριά του (κοινότητες). Το χωριό στο οποίο είναι το διοικητικό κέντρο και που αποτελεί και την έδρα του ναχιγιέ, ονομάζεται πρωτοχώρι του ναχιγιέ¹¹. Στο πρωτοχώρι του ναχιγιέ εδρεύει ο άρχοντας του ναχιγιέ, είναι πάντα χριστιανός, και ονομάζεται μουδήρης, πολλές φορές τον συναντάμε ως βιλαετλή και άλλες φο-

ρές ως πρωτόγερο¹². Οι βιλαετλήδες εκλέγονται από τους τοπικούς δημογέροντες του ναχιγιέ με θητεία έξι ή δώδεκα μηνών και αποτελούν τον σύνδεσμο ανάμεσα στους κοτζαμπάσηδες και τους τοπικούς δημογέροντες. Τους βιλαετλήδες του κασαμπά τους συναντάμε και ως κασαπαλήδες.

Κάθε πόλη, κωμόπολη ή χωριό αποτελεί μία κοινότητα και έχει δικαίωμα να ασκεί διοικητική εξουσία στην περιοχή της, ανεξάρτητα από την οθωμανική εξουσία¹³.

Η περιφέρεια κάθε πόλης, κωμόπολης, χωριού ή δήμου είναι ακριβώς προσδιορισμένη και καθορίζει την διοικητική περιφέρεια της κοινότητας¹⁴.

Κάθε ενήλικας και αυτόχθων κάτοικος της κοινότητας έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι. Όλοι οι κάτοικοι της κοινότητας, αυτόχθονες και μέτοικοι, έχουν την υποχρέωση να συνεισφέρουν από κοινού στα βάρη της κοινότητας ανάλογα με την οικονομική και οικογενειακή τους κατάσταση. Για τις χήρες και τα ορφανά υπάρχει ειδική μέριμνα. **Βάρη της κοινότητας είναι¹⁵:**

- Η πληρωμή των μισθών του Πασά, του Βοεβόδα, του Καδή, και όλων των Δημογερόντων (Επαρχιακός, Βιλαετλής, Τοπικός).
- Η πληρωμή αποζημίωσης για διάφορα συμβάντα μέσα στην περιοχή της κοινότητας όπως φόνοι, ζωοκλοπές κ.τ.λ.¹⁶
- Η πληρωμή ταχυδρόμων, Οθωμανών αγγελιοφόρων και δυνατών Οθωμανών γενικά για να υπερασπίζονται την κοινότητα.
- Η χορήγηση τροφής και άλλων αναγκαίων σε Οθωμανούς διαβάτες ή σε ανθρώπους της εξουσίας.
- Η πληρωμή για την συντήρηση εκκλησιών, σχολείων, υδραγωγείων, γεφυρών κ.α.
- Υποχρέωση της κοινότητας είναι και ο θεσμός της προσωπικής εργασίας, για την συντήρηση και επισκευή φρουρίων, γεφυρών, δημοτικών και επαρχιακών δρόμων κ.τ.λ.

Οι αυτόχθονες¹⁷ κάτοικοι της κοινότητας (πόλη, κωμόπολη, ή χωριό) ψηφίζουν κάθε εξάμηνο για την εκλογή του **Τοπικού Δημογέροντα ή Προεστού**. Η εκλογή γίνεται στην εκκλησία ή το σχολείο της κοινότητας. Για την άσκηση των καθηκόντων του, ο Τοπικός Δημογέροντας συμβουλεύεται το δημογεροντικό συμβούλιο. Το δημογεροντικό συμβούλιο είναι ένα άτυπο δργανό της κοινότητας που αποτελείται από τους γεροντότερους και επισημότερους κατοίκους της κοινότητας. **Καθήκοντα του τοπικού δημογέροντα είναι¹⁸:**

- Η διαχείριση της κοινοτικής περιουσίας.
- Η σύνταξη του προϋπολογισμού της κοινότητας.
- Δανειζεται για λογαριασμό της κοινότητας.
- Αντιπροσωπεύει την κοινότητα στα δικαστήρια.
- Δέχεται αφιερώματα και δωρεές για την εκκλησία και το σχολείο.
- Επικυρώνει συμβόλαια, εφόσον το θέλουν οι συμβαλλόμενοι.
- Λύνει διαφορές μεταξύ χριστιανών, εφόσον το θέλουν οι διάδικοι. Οι τοπικοί δημογέροντες ελέγχονται από τους Επαρχιακούς Δημογέροντες (Κοτζαμπάσηδες).

Στον Καζά, και για όλες τις εκκλησιαστικές υποθέσεις, βαφτίσεις, γάμους και διαζύγια, αμετάκλητο λόγο έχει ο Επίσκοπος της περιοχής. Ο Επίσκοπος διορίζεται από τον Πατριάρχη με την σύμφωνη γνώμη της Υψηλής Πύλης. **"Η Ανατολική εκκλησία είχε τους αρχηγούς αντής αξιωματικώς αναγνωρισμένους παρά της Οθωμανικής Πόρτας. Οι Επίσκοποι, δια βίου διοριζόμενοι εις τας επαρχίας υπό του Πατριάρχου της Κωνσταντινούπολεως, ελάμβανον παρά της Πόρτας δίπλωμα,**

το μπεράτιον καλούμενον καθ' ὁ είχον εξουσίαν τον κρίνειν αμετακλήτως όλα τας των Χριστιανών διαφοράς περί συνοικεούν, διαζυγίων, κτλ., ἐτι δε και τας εκκλησιαστικάς υποθέσεις¹⁹."

Στην Επαρχία Καρπενησίου ελάχιστη είναι η καλλιεργήσιμη γη και η γεωργία αποτελεί συμπλήρωμα της οικιακής οικονομίας. Για τις παραγωγικές δυνατότητες της Επαρχίας ο Επίσκοπος Δοσίθεος γράφει στον Πατριάρχη Γρηγόριο²⁰. "Επειδή και οι καθημάς ούτοι τόποι, ο-ρεινοί ὄντες και δύσβατοι, πάντες υπό τραχέων ορέων, και βαθυτάτων φαράγγων συνεσφιγγώμενοι, ανάγκη εκ τούτου να είναι και εις το παντελές ἀκαρποί, οι ἀνθρωποι λοιπόν αναγκαζόμενοι διά τα προς το ἡγίν αναγκαία, ὅλοι σχεδόν εις αλλοδαπήν απερχόμενοι τα προς την χρείαν αυτών προσπο-ριζόμενοι." Διάφοροι επαγγελματίες, έμποροι, τεχνίτες και νέοι ανεπάγγελτοι αναζητούν καλύτερους όρους ζωής και προπαντός εργασία στην ξενιτιά και κυρίως στην Πόλη. Βλαχοχώρια και Πολιτοχώρια ονομάζονται οι δύο πρώτοι ναχιγιέδες (Δήμοι) του Καζά, δηλώνοντας και την βιοποριστική δράση της πλειοψηφίας των κατοίκων τους. Οι ονομασίες των ναχιγιέδων είναι εντελώς συμβατικές, καθόσον πολλούς ξενιτεμένους στην Πόλη έχουν το Μεγάλο Χωριό, το Κρίκελλο, η Δομνίστα αλλά και άλλα χωριά του ναχιγιέ Βλαχοχωρίων. Ο Άγιος Γεράσιμος ο Μεγαλοχωρίτης και ο Αγιος Νικόλαος ο Καρπενησιώτης²¹ έζησαν και μαρτύρησαν στην Κωνσταντινούπολη. Άλλωστε μαρτυρίες αυτής της εποχής δηλώνουν ότι και στην περιοχή των Πολιτοχωρίων υπάρχουν εντατικές κτηνοτροφικές δραστηριότητες.

Γεωγραφικά ο ποταμός Καρπενησιώτης ορίζει τα μεταξύ των τριών ναχιγιέδων σύνορα. Ο ποταμός ξεκινάει από το Καρπενήσι για να συναντήσει τον Ταυρωπό μετά από τα Διπόταμα. Στην δεξιά πλευρά του ποταμού απλώνονται τα Πολιτοχώρια, στην αριστερή του πλευρά είναι τα Βλαχοχώρια και μετά τα Διπόταμα εκτίνονται τα χωριά του Σοβολάκου. Ο παραποτάμιος δρόμος που ενώνει το Καρπενήσι με τον Προυσό και συνεχίζει στην Ναύπακτο, την πρωτεύουσα του Σανζάκιου, είναι ο κεντρικός επαρχιακός δρόμος^{22, 23} και συντηρείται με έξοδα της Επαρχίας²⁴.

Τον ναχιγιέ Βλαχοχωρίων απαρτίζουν τα παρακάτω χωριά:

Τρανό Χωριό, Άγιος Ανδρέας, Μουζέλου, Λάσπη, Μυρίση, Μπιάρα, Κλαφί, Καρίτσα, Καστανιά, Κόπραινα, Κοντίβα, Δολιανά, Ανιάδα, Συγκρέλου, Ψιανά, Σέλος, Τσικλίστα, Ντομνίστα, Κρίκελλον, Αμπλιανή, Σταύλοι, Τέρνος, Ρωσκά, Σιέλιτζα.

Τον ναχιγιέ Πολιτοχωρίων απαρτίζουν τα χωριά:

Μικροχώριον, Νόστιμου, Βουτύρου, Παυλόπουλο, Τέρνοβο, Στένωμα, Μοναστηράκι, Καλεσμένο, Παπαρούσι, Γόλιανη, Μηλιά, Σελά, Φιδάκια, Ερκίστα, Λάστοβο, Δερμάτι, Κορισκάδες, Γεωργανάδες, Μηλιότικα, Σπαρτιάς, Μαραθιάς, Βίνιανη, Παλαιοχώρι, Χοτένια.

Τα χωριά Σπαρτιάς, Μαραθιάς και Βίνιανη μέχρι τις αρχές του 1780 ανήκουν στην Επαρχία Αγράφων. Το 1790 ο Κοτζαμπάσης Αγράφων Δ. Τσολάκογλου στέλνει πεσκέσια²⁵ στον Στέφανο Μαυρογένη στην Κωνσταντινούπολη για να τον ευχαριστήσει επειδή μεσολάβησε και επιστράφηκαν στην Επαρχία Αγράφων τα χωριά Βίνιανη, Σπαρτιάς και Μαραθιάς. Όπως γράφει ο Τσολάκογλου, σε άλλο του γράμμα²⁶ τα χωριά αυτά τα κατείχε παράνομα ο Καζάς Καρπενησίου: "τα αφήρασμένα τρία χωριά από το βιλαέτι εκ Αγράφων δηλαδή Σπαρτιάν, Μαραθέαν, και Βίνιανην ονομαζόμενα, εις Καρπενήσι οχι ενδίκως υποτελούντα προ τοσούτων χρόνων". Στους προεπαναστατικούς φορολογικούς καταλόγους, του Καζά Καρπενησίου, δεν υπάρχει το χωριό Σπαρτιάς, υπάρχουν όμως τα χωριά Βίνιανη και Μαραθιάς.

Στην διοικητική έρευνα του 1829, ο Κ. Τζάτζος εξακολουθεί να κατατάσσει τα τρία χωριά στα Πολιτοχώρια του καζά Καρπενησίου.

Τρίτος ναχιγιές του καζά Καρπενησίου είναι ο ναχιγιές του Σοβολάκου ο οποίος απαρτίζεται από τα χωριά:

Μπρουσός, Αντράνοβα, Σωχώρια, Κορίκηστα, Διβήτζινο, Σαρκίνη, Βελωτά, Σοβολάκου, Καστανούλα, Αλέστια, Τσέρκοβα, Αγαλιανός, Αγιατριάδα, Χαράστου, Χούνη, Αγιοβλάσι, Τέροβα, Αράχωβα, Κιελάκια, Σαργιάδα, Λάτα.

Έμμεσες πληροφορίες για τον αριθμό των κατοίκων του Καρπενησίου και των χωριών των τριών ναχιγιέδων έχουμε από τους φορολογικούς καταλόγους του 1818²⁷. Αυτός ο αριθμός πλησιάζει τον αριθμό των κατοίκων που υπάρχει στον κατάλογο που συνέταξε το 1829 ο πληρεξούσιος της Επαρχίας Κ. Τσάτσος²⁸.

Καρπενήσι: 240 οικογένειες.

Βλαχοχώρια: Λάσπη 45, Μυρήση 10, Μπιάρα 5, Αγιος Ανδρέας 20, Μουζήλου 20, Κλαψί 10, Τρανοχωρίον 120, Καρήτζα 20, Καστανιά 20, Κόπρενα 11, Κοντίβα 6, Δολιανά 25, Ανιάδα 40, Συγκρέλλου 40, Ψανά 8, Σέλου 20, Τσικλήστα 20, Ντομνίστα 40, Κρικέλλου 170, Αμπλιανη 200, Σταύλοι 8, Τέρνουν 170, Σιέλτζα 25, Ροσκά 20.

Πολιτοχώρια: Παυλοπούλου 10, Τέρνοβον 10, Στένωμα 15, Σπαρτιάς 3, Μοναστηράκι 3, Καλεσμένου 25, Παπαρούση 35, Γόλιανη 8, Μηλιά 3, Σελά 7, Φιδάκια 6, Ερκίστα 12, Λάσποβον 6, Δερμάτι 10, Μικροχωρίον 40, Νόστιμον 15, Βουτύρου 40, Κορισκάτες 35, Γεωργανάτες 10, Μιλιότικα 3, Μαραθιάς 60, Βίνιανη 40, Επισκοπή 5, Αγιόργι και Παλαιοχώρι 5, Χοτένια 8.

Σοβολάκος: Μπρουσός 130, Αντράνωβα 20, Σοχώρια 6, Κορίκηστα 20, Διβήγζινο 10, Σαρκίνη 15, Βελωτά 10, Σοβολάκου 10, Καστανούλα 10, Αλέστια 30, Τσέρκοβα 10, Αγαλιανός 15, Αγιατριάδα 10, Χαράστου 7, Χούνη 30, Αγιοβλάσι 130, Τέροβα 15, Αράχωβα 25, Κιελάκια 5, Σαργιάδα 25, Λάτα 10²⁹.

Σύνολο Επαρχίας 2270³⁰ οικογένειες³¹.

Υποσημειώσεις:

- Στο Αυτοκρατορικό Διβάνι ουμμετέχει ο Καποδιστρίου Πασάς, δηλαδή ο ναύαρχος του Αιγαίου και διοικητής των νησιών, καθώς και οι τοπάρχες της Ρούμελης και της Ανατολής.
- I. A. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ "Επιστολαί" Μετάφραση Μ. Γ. ΣΧΙΝΑ. Αθήνησιν 1843. Τόμος 4ος
- Αυτοκρατορικό Χρυσόβουλο.
- Δεν είναι λίγες οι φορές που ο Πατριάρχης ζητάει χάρη για χριστιανούς από τον Σουλτάνο. Στις 3 Μαΐου 1820 ο Επίσκοπος Λιγζάς και Αγράφων Δοσίθεος ζητάει από τον Πατριάρχη να φροντίσει για την τύχη τεοσάρων Καρπενησιώτων και τριών Λοιδωρικιώτων που καταδικάστηκαν. "Ελθούσης δε της τοιαύτης ειδήσεως ενταῦθα, και ουδαμούς ἄλλοθι που την ελπίδα της σωτηρίας των ἔχοντες, ει μη προς την Υμητέραν Θεόπιστον Παναγιότητα, ειδόντες αυτήν φύσει φιλεύσπλαχνον και συμπαθεστάτην, δεόμεθα πάντες δουλικώς, ίνα οικτέρασα τους αθλίους αυτούς, και τα τέκνα των, μεστούση, οις οίδε τρόποις, και ενεργήσῃ την ελευθερία των, ότι αυτοί είναι καθολικοί βασιλικοί ραγιάδες, και πληρωταί των βασιλικών δοσιμάτων, και ουδέποτε εκ της γενεάς αυτών ηκούσθη τοιούτον, ή δύος παραμικρόν ἄλλο αδίκημα, ή ατόπημα."
- Γ.Α.Κ. "1816: Κώδιξ της Ελληνικής σχολής της εν τη Κωμοπόλει Καρπενησίου". Φυλ. 12.
- Στους προεπαναστατικούς χρόνους η λέξη βιλαετί δηλώνει γεωγραφική περιφέρεια, συνίθιως επαρχία (καζάς), πολλές φορές και αρματολίκι.
- I. A. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ "Επιστολαί" Μετάφραση Μ. Γ. ΣΧΙΝΑ. Αθήνησιν 1843. Τόμος 4ος
- I. A. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ "Επιστολαί" Μετάφραση Μ. Γ. ΣΧΙΝΑ. Αθήνησιν 1843. Τόμος 4ος
- I. A. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ "Επιστολαί" Μετάφραση Μ. Γ. ΣΧΙΝΑ. Αθήνησιν 1843. Τόμος 4ος
- Γ.Α.Κ. "1816: Κώδιξ της Ελληνικής σχολής της εν τη Κωμοπόλει Καρπενησίου". Σελ. 25, 26, 27.
- Η κύρωση της αγοραπωλησίας γης γίνεται από τον Βοεβόδα με την έκδοση πιστοποιητικού το οποίο ο ονομάζεται "ταπ".

- I. A . ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ " Επιστολαί " Μετάφραση Μ. Γ. ΣΧΙΝΑ. Αθήνησιν 1843. Τόμος 4ος
11. (Μακρυγιάννης - Κασομούλης.) Πρωτοχώρι του ναχιγιέ Σοβιλάκου είναι ο Προυσός, των Βλαχοχωρίων το Τρανό Χωριό και των Πολιτοχωρίων το Μικρό Χωριό.
12. Η γεωγραφική έκταση του Καζά ορίζει και τον χώρο δράσης του αρματολού της περιοχής. (αρματολίκι.) Υποδιοίκηση του αρματολικού είναι το κόλι, πάντα σχεδόν τα κόλια ενός αρματολικού συμπίπτουν με τους ναχιγιέδες του καζά. Έτσι, πολλοί συγγραφείς (π.χ. Κασομούλης, Μακρυγιάννης) γράφουν κόλι αντί για ναχιγιές.
13. Το χωριό που είναι ολόκληρο ιδιοκτησία Οθωμανού ή χριστιανού (τσιφλίκι) διοικείται από τον επιστάτη, ο οποίος διορίζεται από τον ιδιοκτήτη του τσιφλικού.
Σ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ. "Τα δημοτικά" ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1843.
14. Σε φορολογικό κατάλογο του Καζά κατάλογο "όσα έχω παρμένα ο αναγνώστης καραγιανόπλος δια λογαριασμό του αφθεντός μας." βλέπουμε έσοδο του Βοεβόδα που προέρχεται από διευθέτηση συνόρων "100 (γρόσια) από τρανό χοριά όταν επήγεν να χορίσουν τα σύνορα με τους αναδιώτας." Γ. Α. Κ. "Τουρκοκρατία - Ρούμελης πολίτευμα και Ναυπάκτου". Φάκ. η' φορολογικά Καρπενησίου και Τσάτσος".
15. Σ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ. "Τα δημοτικά", ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1843.
16. Οι κοινότητες για την αποφυγή τέτοιων καταστάσεων διόριζαν φύλακες. Για κάθε φόρο η κοινότητα πλήρωνε στην εξουσία 1200 γρόσια. Οι κοινότητες διόριζαν και αγροφύλακες αλλά τους πλήρωναν οι καλλιεργητές. Σ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ. "Τα δημοτικά", ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1843.
17. Αυτόχθονες είναι όσοι κάτοικοι απογράφησαν στην πρώτη απογραφή του κατακτητή. Η ιδιότητα του αυτόχθονα μεταβιβάζεται στους απογόνους. Δεν την αποκτούν οι μέτοικοι όσα χρόνια και αν ζουν στην περιοχή. Σ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ. " Τα δημοτικά " ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1843.
18. Σ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ, "Τα δημοτικά", ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1843.
19. Ι. Α. Καποδίστρια "Επιστολαί". Αθήνησιν 1843. Τόμος 4ος.
20. Γ.Α.Κ. "1816: Κώδιξ της Ελληνικής σχολής της εν τη Κωμοπόλει Καρπενησίου". Φυλ. 12.
21. "Ευρυτανικόν Λειμωνάριον" Έκδοσις του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών "Η Αγία Παρασκευή" Εν Αθήναις 1978
22. Γ. Α. Κ. "Μοναστηριακά". Μονή Προυσού. Έγγρ. 345.
23. Ο δρόμος είναι στην αριστερή πλευρά του ποταμού ανεβαίνει στο Μικρό Χωριό και κατεβαίνει προς την Καρίτσα μετά τον Άγιο Σώστη, συνεχίζει δίπλα στο ποτάμι μέχρι τα Διπόταμα.
24. Σε φορολογικούς καταλόγους της εποχής βλέπουμε τη δαπάνη: "200 (γρόσια) το συνηθησμένο ταμήρη στράτας μπροσονού." Γ. Α. Κ. "Τουρκοκρατία - Ρούμελης πολίτευμα και Ναυπάκτου". Φάκ. η' φορολογικά Καρπενησίου και Τσάτσος".
25. "...Με το μέσον των εδικού μου Γιαννάκη τον δούλον της λαμβάνω το θάρρος να της προσφέρω τρείς οκάδες νήμα εν τεφέν μετάξι, 60 οκάδες βούτυρον τον τόπον μας..." Γ. Α. Κ. "Αγράφων πολίτευμα". Αρ. εγγρ 99. Μέχρι το τέλος του 19ου αιώνα οι περιοχές Αγράφων και Καρπενησίου φημίζονται για την σηροτροφία τους και την παραγωγή μεταξωτών υφασμάτων. Ο δε μεταξόπορος αποτελούσε περιζήπτο εξαγόγιμο προϊόν της περιοχής.
26. 3 Απριλίου 1790. Γ. Α. Κ. "Αγράφων πολίτευμα" Αρ. εγγρ 100.
27. Γ. Α. Κ. "Τουρκοκρατία - Ρούμελης πολίτευμα και Ναυπάκτου". Φάκ. η' φορολογικά Καρπενησίου και Τσάτσος.
28. Γ. Α. Κ. "Τουρκοκρατία - Ρούμελης πολίτευμα και Ναυπάκτου". Φάκ. η' φορολογικά Καρπενησίου και Τσάτσος". Αρ εγγρ. 148.
29. Κάθε φορά η ορθογραφία των λέξεων είναι αυτή που υπάρχει στο πρωτότυπο έγγραφο.
30. Εκτιμήσεις για τον πληθυσμό της περιοχής υπάρχουν και από διάφορους ξένους περιηγητές που την επισκέφτηκαν κατά την προεπαναστατική περίοδο.
31. Είναι οικογένειες χριστιανών, καθόσον οι τούρκοι αποχώρησαν από το Καρπενήσι τον προηγούμενο χρόνο (23-Νοεμβρίου -1828). Σε όλη την περίοδο της Τουρκοκρατίας δεν φαίνεται να κατοικούν Οθωμανοί σε καμιά περιοχή της Επαρχίας εκτός από το Καρπενήσι. Προεπαναστατικά στο Καρπενήσι κατοικούσαν 70 περίπου οικογένειες Οθωμανών.
- Γ. Α. Κ. "Τουρκοκρατία - Ρούμελης πολίτευμα και Ναυπάκτου". Φάκ. η' φορολογικά Καρπενησίου και Τσάτσος.

Συνήθειες που δεν πρέπει να ξεχάσουμε!

Της **Βάσως Καράγιωργα**, Δημοσιογράφου

Δεν είναι βέβαιο ότι η απαρίθμηση των εθίμων ενός τόπου είναι πάντα ευχάριστη ή και ενδιαφέρουσα. Ιδιαίτερα σήμερα που ο νεοέλληνας εχει στην ψυχή του άπειρα άλλα προβλήματα και έγνοιες. Σήμερα που όλοι ψάχνουν χωρίς να ξέρουν τι. Που μελαγχολούν από το πρώι μέχρι το βράδυ. Και που η νοσταλγία για τις αλλοτινές εποχές γιαντώθηκε σοβαρά. Οι παραδόσεις και ο πολιτισμός μας χλευάστηκαν και μπήκαν στο ράφι του μουσείου. Κάθε τι το παραδοσιακό θυμίζει να φθαλίνη και παρωχημένο σκονισμένο συρτάρι, γιαγιά, χωριό, παρεξηγημένες έννοιες που η πολιτική μας πορεία έστειλε στο γκρεμό. Γιατί η παράδοση είναι τρόπος ζωής και η πολιτιστική μας κληρονομιά είναι υπεύθυνη στάση σε αυτη τη ζωή που διδάσκεται από τη φύση και μας οδηγεί στα μονοπάτια αλλοτινών εποχών. Τότε που οι άνθρωποι είχαν σεβασμό στο περιβάλλον και τους συνανθρώπους τους. τότε που οι φούρνοι στη γειτονιά μύριζαν αχνιστά χριστόφωμα, τότε που οι αυλές γέμιζαν ανέμελα παιδιά που κλωτσούσαν μιά μπάλα, τότε που οι γονείς τους έσπηναν ενα γλέντι με δυό ρέγγες και μισό κιλό ρετσίνα, που τραγουδούσαν ώς το πρωί, έτσι γιατί τόφερε η παρέα!

Σήμερα, που η ηλεκτρονική εποχή μας απαιτεί να ξεπεράσουμε τον εαυτό μας, μας έκλεισε στις διπλοκλειδωμένες πόρτες, μας απαγόρευσε να χαιρετάμε τους γείτονες αν δεν τους ξέρουμε, να μαλώνουμε διεκδικώντας μόνο δικαιώματα, αλλά που δεν μας επιτρέπεται να ενδιαφερθούμε ούτε για το σπίτι μας που στην κυριολεξία πήρε φωτιά. Έτσι λοιπόν κάθε φορά που πλησιάζουν "τρανές", γιορτές, αναλογιζόμαστε πού και με ποιούς θα φάμε, τι θα αγοράσουμε και τίποτα άλλο... γιατί οι συνήθειες των γιορτών μπήκαν στο χρονοντούλαπο, αυτά είναι μόνο για τις γιαγιάδες, έλα και τι έγινε, αν δεν φτιάξουμε γλυκά τα παίρνουμε από την αγορά και είναι όλα κομπλέ, για να μιλήσουμε με τη σύγχρονη γλώσσα των νέων. Εκεί λοιπόν είναι που χάνουμε το νόημα της προσμονής, της ετοιμασίας, της μοιρασίας, της αλήθειας, της δημιουργίας. Και μην υποστηρίξετε ότι οι σημερινοί άνθρωποι δεν εχουν χρόνο για να ετοιμάσουν σπιτικά γλυκά ή χριστόφωμα, γιατί δεν είναι αλήθεια. Το σωστό είναι ότι λείπει η διάθεση, η επιθυμία το μεράκι. Τούτο εδώ το τελευταίο είναι το απόσταγμα από την κοινωνία της παράδοσης που επιμελώς τα τελευταία 35 χρόνια καταποντίστηκε από την πολιτεία. Κάποτε, τις μέρες των εορτών θαυμάζαμε το γιγάντιο Χριστουγεννιάτικο δέντρο στην πλατεία Συντάγματος, τις βιτρίνες των καταστημάτων, ανταλλάσσαμε ευχές με όλους έτσι γιατί είναι "άγιες μέρες", σκεφτόμαστε τον διπλανό μας, οργανώναμε γιορτές στα σπίτια, τηλεφωνούσαμε να μάθουμε συνταγές με γλυκά και πιάτα των εορτών. Όλα αυτά κάποτε... τότε που δεν εβγαίναν σε όλα τα πρωινά των ΜΜΕ οι "μαγίρισες", τότε που δεν υπήρχαν τόσα πρόθυμα χέρια να σου φέρουν στο τραπέζι ό,τι ζητήσεις που το μαγίρεψε ο αλλοδαπός κατά παραγγελίαν και εσύ πλήρωσες την άγνοιά σου αλμυρή. Όπως και νάναι όμως, αυτές τις μέρες υπάρχουν συνήθειες που μας φέρουν κοντά, που πηγάζουν από τα όμορφα χωριά μας και μοσχοβολούν καλωσύνη και ανθρωπιά. Και ξεκινούν από τη σφαγή του χοιρινού στην ορεινή κεντρική Ελλάδα, γεγονός που αποτελούσε γιορτή, αφού από το κρέας θα τρεφόταν όλη η οικογένεια τον χρόνο. Οικόσιτο ζώο, που κατανάλωνε όλα τα υπολείμματα των τροφών, εδινε τον οβολό του στην οι-

κιακή οικονομία με το κρέας του που γινόταν φρικασέ με σέλινο ή πράσο, αλλά και παστό, τα εντερά του για μοναδικά λουκάνικα αλλά και το δέρμα του για παπούτσια και τις τρίχες για βιούρτσες. Μαζί του η γαλοπούλα, επίσης οικόσιτο πτηνό που ήρθε στη χώρα μας μετά την απελευθέρωση, νοστιμίζει και σήμερα τα τραπέζια των εορτών γεμιστή, σούπα ή ψητή. Άλλα το μεγαλύτερο βάρος των γιορτών εχουν τα γλυκίσματα και τα χριστόφωμα, αφού εκεί οι νοικοκυρές δοκιμάζουν την αξιοσύνη και την μαστοριά τους. Το Χριστόφωμο ζυμώνεται με μυρωδικά και πλάθεται με σουσάμι σε διάφορα σχήματα με τον σταυρό στο κέντρο και καρύδια. Κόβεται από τον νοικοκύρη του σπιτιού, αφού κάνει τον σταυρό πάνω του με το μαχαίρι σε 4 κομμάτια και μοιράζεται στους καλεσμένους. Από τα υπολείμματά του θα τραφούν τα ζώα του σπιτιού, ενώ το τελευταίο κομμάτι του συνήθως το κρεμούν στο εικόνισμα μέχρι τα Φώτα. Άλλη συνήθεια των εορτών οι κουραμπιέδες, υπέροχα γλυκίσματα που μοσχοβιούν με το φρέσκο βούτυρο και τη ζάχαρη άχνη. Στην κεντρική Ελλάδα συναντάμε τις πίτες όλων των ειδών, από κρεατόπιτες μέχρι μικρά πιτάκια από χορταράκια του βουνού, πραγματικά αριστουργήματα νοστιμιάς και εμφανίσεως. Πίτα χαρακτηρίζεται και η Βασιλόπιτα που φτιάχεται μόνο για να κρυφτεί στα σωθικά της το νόμισμα που θα φέρει το γούρι σε όποιον το κερδίσει. Το σύνολο των εδεσμάτων του 15ημέρου συμπληρώνεται με τα κουλούρια αλλά και τα ιδιαίτερα νόστιμα γλυκά του ταψιού με τα χειροποίητα φύλλα και τα καρύδια. Μελωμένα κομμάτια με τέχνη και αρωμα άλλων εποχών που οι σημερινοί άνθρωποι νοσταλγούν. Τελευταία γίνεται αμυδρή προσπάθεια να κοινωνήσουμε τούτες τις συνήθειες. Ίσως λίγο πριν την απόλυτη λησμονία να το σώσουμε...ίσως πάλι όχι. Εξαρτάται μόνο από μας, γιατί από την πολιτεία μην περιμένετε. Δείγματα του ενδιαφέροντός της έχουμε. Μόνο μόνοι μας. Να καταφέρουμε να θυμηθούμε και να μάθουμε. Γιατί η σπουδή και η μελέτη σε κάνει μορφωμένο, μα, η φύση και ο πολιτισμός σε κάνει σοφό!

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙ ΜΗΤΣΟΣ ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗΣ ΔΥΟ ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΕΣ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΟΠΑΙΧΤΕΣ

Γράφει ο Τάκης Μαζαράκης

Το Θέατρο Σκιών του Καραγκιόζη είναι συνυφασμένο με πολλές πτυχές του λαϊκού μας πολιτισμού. Στο Θέατρο αυτό βλέπουν οι θεατές φιγούρες ντυμένες με τοπικές παραδοσιακές ενδυμασίες, ηρωικούς φουστανελάδες, φανταχτερές τούρκικες στολές και ευρωπαϊκά φορέματα, χορούς, ενώ ακούγονται σάτιρες, δημοτικά, Κλέφτικα, λαϊκά και κομικά τραγούδια, καντάδες και αμανέδες. Καθώς το Θέατρο του Καραγκιόζη ανήκει στην προφορική λαϊκή τέχνη, της οποίας τα ίχνη συνήθως χάνονται με το θάνατο του καλλιτέχνη, δεν είναι λίγα τα ονόματα των Καραγκιόζοπαιχτών, που σήμερα παραμένουν στο ευρύ κοινό άγνωστα, αν και στην εποχή τους επιτέλεσαν σπουδαίο ψυχαγωγικό και ενίστε κοινωνικό έργο. Ανάμεσα στους τεχνίτες του Καραγκιόζη, που δυστυχώς σήμερα, δεν αναφέρονται στις σελίδες βιβλίων του είδους, αλλά ευτυχώς παραμένουν ζωντανές στις μνήμες και τις καρδιές αυτών που παρακολούθησαν τις παραστάσεις τους, συγκαταλέγονται και δύο Μεγαλοχωρίτες Καραγκιόζοπαίχτες. Ο Κώστας και ο Μήτσος Κατσιγιαννής.

Έχει ενδιαφέρον ο τρόπος που ανακαλύφθηκαν τα ίχνη των καλλιτεχνών αυτών, όταν τον περασμένο Αύγουστο έκανα τις ταχικές, όπως κάθε καλοκαίρι, διακοπές μου στο αγαπημένο μου Μεγάλο Χωριό. Το ένανυμα μου το έδωσε η τυχαία ανάγνωση δύο βιβλίων*, που παρέπεμπαν, χωρίς πολλές λεπτομέρειες, σε παραστάσεις Καραγκιόζη και ιδίως σε παραστάσεις ενός Κατσιγιαννή, από τον Γαύρο. Επειδή ασχολούμαι αρκετά χρόνια με την μελέτη του λαϊκού μας αυτού Θεάτρου, άρχισα να φάχω και να συλλέγω τις μαρτυρίες και θύμησες, από ηλικιωμένους κατοίκους Μεγάλου και Μικρού Χωριού, καθώς και τις ανεξίτηλες μνήμες του 89χρονου Μπαρμπανίκου Κατσιγιαννή, γιου του Κώστα, που ζει στη Λαμία, όπου εκεί κατέγραψα όλες τις ενθυμίσεις από τον πατέρα του. Ο κόπος μου δεν πήγε χαμένος. Συγκέντρωσα πολλά στοιχεία που θα αποτελέσουν αντικείμενο εκτενούς μελέτης, ώστε έτοι να ξαναζωντανέψουν οι καλλιτέχνες αυτοί και να μείνουν στις μνήμες, ιδίως των νεωτέρων. Μία κατατοπική όμως περίληψη θεωρώ υποχρέωσή μου να παρουσιάσω στις φιλόξενες σελίδες της Φ.Τ.Μ.Χ, κατόπιν προτροπής της αγαπητής μου κ. Μαίρης Καλλιάνη. Και πρώτα πρώτα λίγα λόγια για τον πολύ γνωστό στην εποχή του σε όλη την Ευρυτανία και Αγρίνιο, Καραγκιόζοπαίχτη Κώστα Κατσιγιαννή ή Καραγκιοζοκώστα. Γεννήθηκε στο Γαύρο γύρω στα 1891 και πέθανε στο Γαύρο το 1935, σε ηλικία 44 χρόνων, νεότατος, από σακχαροδιαβήτη. Το σπίτι του ήταν δύπλα στην (τωρινή) εκκλησιά της Παναγιάς Προυσιώτισσας. Γύρω στα 1910 -15 μαθήτευσε στο μπερντέ του διάσημου Αθηναίου Καραγκιόζοπαίχτη Αντώνη Μόλλα, που εκείνη την εποχή μεσουρανούσε. Αξιοποίησε τα ταλέντα της ζωγραφικής και μιμικής, μαθαίνοντας να φτιάχνει φιγούρες και να μιμεῖται φωνές. Ήτανε πολύ καλός επαγγελματίας Καραγκιόζοπαίχτης και φαίνεται πως από την τέχνη του έβγαζε αρκετά χρήματα. Έπαιζε στο Καρπενήσι και σχεδόν σε όλα τα χωριά της Ευρυτανίας που τον καλούσαν να δώσει παραστάσεις, χειμώνα καλοκαίρι. Το ρεπερτόριό του ήταν οι κλασικές κωμωδίες του Καραγκιόζη και επίσης τα ηρωικά έργα. Έδρασε από τα 1915-1920 μέχρι τα 1934-1935. Του άρεσαν τα ηρωικά έργα και κυρίως ο Κατσιγιαννής, που έπαιζε στο Αγρίνιο και στο Πανηγύρι της Τατάρνας, ενώ στο Καρπενήσι και στα γύρω χωριά της Ποταμίας, έπαιζε κυρίως, τη Μόχη του Κεφαλόβρυσου, βγάζοντας στο μπερντέ του, τον Ήρωα Μάρκο Μπότσαρη. Α-

πό αυτά και από άλλα στοιχεία, συμπεραίνεται, πως το ρεπερτόριό του ήταν ανεξάντλητο και το ταλέντο του πληθωρικό. Αυτοσχεδίαζε ενώ έπαιζε, ποικίλλοντας τις παραστάσεις του, σατιρίζοντας χωριανά πρόσωπα ή χωριανές καταστάσεις, καθώς και την τρέχουσα πολιτική επικαιρότητα, ανάλογα με τα ερεθίσματα και την έμπνευση της στιγμής. Είχε μεγάλη αγάπη στον συμπατιώτη του Ρουμελιώτη Μπαρμπαγιώργο, με την αριστοτεχνικά περίτεχνη φιγούρα φτιαγμένη από τον ίδιο, που άλλοτε έδερνε τον ανιψιό του Καραγκιόζη και άλλοτε έδερνε το Βεληγκέκα και τους άσπονδους εχθρούς και φίλους "τ' ανηψιδιού τ'". Πάντοτε στις Ηρωικές παραστάσεις του Κώστα πρωταγωνιστούσε ο Μπαρμπαγιώργος, με το όνομα Βλαχογιώργος, σαν Πρωτοπαλλήκαρο του εκάστοτε Ήρωα. Επειδή ήταν πολύ γνωστός στην περιοχή, φαίνεται πως ο τοπικός Τύπος της εποχής ανάγγελλε τις παραστάσεις του και του αφιέρωνε κολακευτικά σχόλια. Προκύπτει επίσης πως ο Μεγάλος Μόλλας του έστελνε συγχαρητήριες επιστολές. Ας έλθουμε τώρα στον δεύτερο Καραγκιόζοπαίτη, Μήτο Κατσιγιαννή ή Κατσιγιαννομήτρο ή Καραγκιόζη. Γεννήθηκε και πέθανε στο Μεγάλο Χωριό, στα 1894 και 1955 αντίστοιχα. Ζούσε στο μισογκρεμισμένο σήμερα σπίτι του, στα Καρπείκα, απέναντι από τον Άγιο Γεράσιμο. Ήταν εξάδελφος του Κώστα Κατσιγιαννή, που δίδαξε στον Μήτο την τέχνη του Καραγκιόζη. Έδρασε περίπου την ίδια εποχή με τον Κώστα και μάλιστα συνέχιζε να δίνει παραστάσεις και μετά το θάνατο του ξαδέρφου του, μέχρι στα 1955, που πέθανε κι αυτός. Το κύριο επάγγελμά του ήταν αγρότης και έπαιζε Καραγκιόζη για να διασκεδάζει τον εαυτό του και τους συγχωριανούς του, καθώς και για ενίσχυση του φτωχικού του εισοδήματος. Έδινε παραστάσεις μόνο στο Μεγάλο Χωριό και πιθανώς στο Γαύρο. Επειδή απασχολείτο με τις αγροτικές εργασίες, οι παραστάσεις του δίνονταν Σαββατοκύριακα και "Τιορτάδες". Το χειμώνα έπαιζε στο Κοινοτικό καφενείο και στο καφενείο του Πριόβολου, ενώ το καλοκαίρι έπαιζε έξω από το Κοινοτικό καφενείο. Το ρεπερτόριό του ήταν μόνο Καραγκιόζιστικες κωμῳδίες και ο κόσμος γελούσε πολύ. Ευχαριστιώταν να δίνει γέλιο και χαρά στους Μεγαλοχωρίτες και παράλληλα να "κονομάει μερικές δραχμές". Όπως ο Κώστας, έτσι και ο Μήτος σατίριζε χωριανούς και γεγονότα, όχι όμως προσβλητικά, αλλά με τέτοιο καλαμπούρι, ώστε δεν θύμωνε κανένας και όλοι γελάγανε. Κλείνω το μικρό τούτο "μνημόσυνο" στις δύο Μεγαλοχωρίτικες ψυχούλες με την θερμή παράκληση, σε όσους διαβάζουν τις γραμμές αυτές, αν θυμούνται ή έχουν ακούσει κάτι για τους Καλλιτέχνες αυτούς, έστω και επουσιώδες, ή τυχόν διαθέτουν Μεγαλοχωρίτικο ή άλλο τοπικό Τύπο της εποχής, να επικοινωνήσουν μαζί μου στο τηλέφωνο 6976883071 ή στο e-mail: takis.mazarakis@gmail.com

Ευχαριστίες:

(1) Ευχαριστώ για τις μαρτυρίες, τους κ.κ. Νίκο Κατσιγιαννή, Σπύρο Τσελεπή, Θανάση Βάρσο, Τάκη Χάσκο, Απόστολο Δημόπουλο, Πάνο Καρπίη, καθώς και τις κυρίες Βασιλική και Αλεξάνδρα Αναστασοπούλου, Ελένη Δημοπούλου και Κική Χάσκου-Ιβρου.

(2) Επίσης ευχαριστώ τις φίλες κυρίες Μαίρη Καλλιάνη, για το δημοσίευμα αυτό και Ανθή Χοτζάκογλου, Θεατρολόγο και ερευνήτρια του Θεάτρου Σκιών για τις εύστοχες υποδείξεις.

***Βιβλιογραφία:**

1. Αιμιλία Παπαδημητρίου-Κουτσούκη: Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας, Αθήνα 2006, σελ.42
2. Δημ. Σπ. Δερματά: Ιστορικές Μνήμες και Προσωπικές Αναμνήσεις, Θεσσαλονίκη 1998, σελ.39.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ**Τα τέσσερα κεριά**

Τα τέσσερα κεριά έλιωναν σιγά-σιγά...

Ο χώρος ήταν τόσο ήσυχος που μπορούσε να ακουστεί η συζήτησή τους.

Το πρώτο έλεγε:

"Εγώ είναι η Ειρήνη". Μα οι άνθρωποι δεν καταφέρνουν να με διατηρήσουν, πιστεύω ότι δεν μου μένει άλλο από το να συνεχίσω να οβίνω".

... και έτσι αφέθηκε σιγά-σιγά να οβήσει ολοκληρωτικά...

Το δεύτερο είπε:

"Εγώ είμαι η Πίστη". Δυστυχώς δεν χρειάζομαι πουθενά. Οι άνθρωποι θέλουν να ξέρουν για μένα, κι έτσι δεν έχει νόημα να παραμένω αναμμένο".

... μόλις ολοκλήρωσε τα λόγια του ένα ελαφρύ αεράκι φύσηξε πάνω του και το έσβησε...

Το τρίτο, πολύ λυπημένο, με τη σειρά του είπε:

"Εγώ είμαι η Αγάπη. Δεν έχω τη δύναμη να συνεχίσω να παραμένω αναμμένο. Οι άνθρωποι δεν μου δίνουν σημασία και δεν αντιλαμβάνονται το πόσο σημαντικό είμαι. Αυτοί μισούν ακόμα και αυτούς που τους αγαπούν περισσότερο...".

Ξαφνικά ένα μωρό μπήκε στο δωμάτιο και είδε τα τρία κεριά σβηστά. Φοβισμένο από το μισοσκόταδο είπε: "Μα τι κάνετε! Πρέπει να παραμείνετε αναμμένα. Εγώ φοβάμαι το σκοτάδι" ... και ξεσπά σε δάκρυα.

Τότε το τέταρτο κερί είπε με συμπόνια: "Μη φοβάσαι καλό μου, μην κλαίς. Όσο θα είμαι εγώ αναμμένο, θα μπορούμε πάντα να ξανανάψουνε τα άλλα τρία κεριά.. Εγώ είμαι η Ελπίδα".

Με μάτια λαμπερά και γεμάτα δάκρυα το μωρό πήρε το κερί της Ελπίδας, και ξανάναψε όλα τα άλλα.

... Ας μην οβήσει ποτέ η Ελπίδα μεσ' τις καρδιές μας... και καθένας από μας ας θυμάται (σαν εκείνο το μωρό), να ανάβει ξανά με την ελπίδα την πίστη, την ειρήνη και την αγάπη.

Υπενθύμιση

Ως γνωστόν η ετήσια συνδρομή όλων των μελών μας (εντός και εκτός Ελλάδος) αποτελεί το κυριότερο έσοδο του Συλλόγου μας. Η έγκαιρη καταβολή- αποστολή της συνδρομής απ' όλους μας συμβάλλει σημαντικά στις πάσης φύσεως οικονομικές υποχρεώσεις του Συλλόγου.

Για τους παραπάνω λόγους, παρακαλούμε όλους όσους έχουν εκκρεμότητες συνδρομών, να μην αμελήσουν να τις τακτοποιήσουν σύντομα, ώστε να βοηθήσουν ταμειακά τον Σύλλογο.

Ευχαριστούμε

Ο ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΤΩΝ ΩΡΙΜΩΝ

Από τον **Mario de Andrade**

Ποιητή, συγγραφέα, δοκιμογράφο και μουσικολόγο από τη Βραζιλία

"Μέτρησα τα χρόνια μου και συνειδητοποίησα ότι μου υπολείπεται λιγότερος χρόνος ζωής απ'ότι έχω ζήσει έως τώρα.

Αισθάνομαι όπως αντό το παιδάκι που κέρδισε μια σακούλα καραμέλες: τις πρώτες τις καταβρόχθισε με λαμπαργία αλλά όταν παρατήρησε ότι τον απέμεναν λίγες, άρχισε να τις γενέται με βαθιά απόλαυση.

- **Δεν έχω πια χρόνο για ατέρμονες συγκεντρώσεις**, όπου συζητούνται καταστατικά, νόρμες, διαδικασίες και εσωτερικοί κανονισμοί, γνωρίζοντας ότι δε θα καταλήξει κανείς πουθενά.
- **Δεν έχω πια χρόνο για να ανέχομαι παράλογους ανθρώπους**, που παρά τη χρονολογική τους ηλικία δεν έχουν μεγαλώσει.
- **Δεν έχω πια χρόνο για να λογομαχώ με μετριότητες.**
- **Δεν θέλω να βρίσκομαι σε συγκεντρώσεις**, όπου παρελαύνουν παραφουσκωμένοι εγωισμοί. Δεν ανέχομαι τους χειριστικούς και τους καιροσκόπους.
- **Με ενοχλεί η ζήλια και όσοι προσπαθούν να υποτιμήσουν τους ικανότερους** για να οικειοποιηθούν τη θέση τους, το ταλέντο τους και τα επιτεύγματά τους.
- Μισώ να είμαι μάρτυρας των ελαττωμάτων που γεννά η μάχη για ένα μεγαλοπρεπές αξιωμα. Οι άνθρωποι δεν συζητούν πια για το περιεχόμενο μετά βίας για την επικεφαλίδα.
- **Ο χρόνος μου είναι λίγος για να συζητώ για τους τίτλους, τις επικεφαλίδες.** Θέλω την ουσία, η ψυχή μου βιάζεται. Μου μένουν λίγες καραμέλες στη σακούλα.
- **Θέλω να ζήσω δίπλα σε πρόσωπα με ανθρώπινη υπόσταση.** Που μπορούν να γελούν με τα λάθη τους. Που δεν επαίρονται για το θρίαμβό τους. Που δεν θεωρούν τον εαυτό τους εκλεκτό, πριν από την ώρα τους. Που δεν αποφεύγουν τις ευθύνες τους. Που υπερασπίζονται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Και που το μόνο που επιθυμούν είναι να βαδίζουν μαζί με την αλήθεια και την ειλικρίνεια.
- **Το ουσιώδες είναι αυτό που αξίζει τον κόπο στη ζωή.**
- **Θέλω να περιτριγυρίζομαι από πρόσωπα που ξέρουν να αγγίζουν την καρδιά των ανθρώπων.** Ανθρωποι τους οποίους τα σκληρά χτυπήματα της ζωής τους δίδαξαν πώς μεγαλώνει κανείς με απαλά αγγίγματα στην ψυχή.
- **Ναι, βιάζομαι, αλλά μόνο για να ζήσω με την ένταση που μόνο η ωριμότητα μπορεί να σου χαρίσει.**

Σκοπεύω να μην πάει χαμένη καμιά από τις καραμέλες που μου απομένουν.

Είμαι σίγουρος ότι ορισμένες θα είναι πιο νόστιμες απ'όσες έχω ήδη φάει.

Σκοπός μου είναι να φτάσω ως το τέλος ικανοποιημένος και σε ειρήνη

με τη συνειδήση μου και τους αγαπημένους μου.

Εύχομαι και ο δικός σου να είναι ο ίδιος γιατί με κάποιον τρόπο θα φτάσεις κι εσύ."

Το παρακάτω κείμενο δημοσιεύθηκε στο Χριστιανικό περιοδικό Ανάπλασις. Αξίζει τον κόπο να το διαβάσουμε γιατί, ίσως, μας βοηθήσει στην εθνική μας αυτογνωσία.

Ο ορισμός του 'Ελληνος

Πριν από πολλές δεκαετίες είχε γραφεί στις εφημερίδες ότι στην Αμερική είχε προκηρυχθεί ένας διαγωνισμός περί του καταλληλότερου χαρακτηρισμού των διαφόρων λαών και της ψυχολογίας τους. Σ' αυτόν τον διαγωνισμό, το πρώτο βραβείο διά τον επιτυχή χαρακτηρισμό του 'Ελληνος, έλαβε ο δικαστής Χ. Κέλλυ, με το ακόλουθο κείμενο:

"Προ του δικαστηρίου της αδεκάστου ιστορίας ο 'Έλλην ανέκαθεν υπήρξε κατώτερος των περιστάσεων, καίτοι από διανοητικής απόψεως κατείχε πάντοτε τα πρωτεία. Ο 'Έλλην είναι ευφυέστατος, αλλά και φανατισμένος. Δραστήριος, αλλά και αμέθοδος. Φιλότιμος, αλλά και πλήρης προλήψεων. Θερμόαιμος, ανυπόμονος, αλλά και πολεμιστής. Έκτισε τον Παρθενώνα και μεθυοθείς από την αιγίλην του, τον άφησεν αργότερον στόχον τον οβίδων. Ανέδειξε τον Σωκράτη, διά να τον δηλητηριάσει. Εθαύμασε τον Θεμιστοκλή, διά να τον αποπέμψει. Υπηρέτησε τον Αριστοτέλη, διά να τον καταδιώξει. Έκτισε το Βυζάντιον, για να το εκτουρκίσει. Έδημιούργησε το '21, διά να το διακυβεύσει. Έφερε το 1909, διά να το λησμονήσει. Εδιπλασίασε την Ελλάδα και παρα λίγο να την κηδεύσει. Κόπτεται την μίαν σπιγμήν διά την αλήθειαν, και την άλλην μισεί τον αρνούμενον να υπηρετήσει το ψεύδος. Παράδοξον πλάσμα, ατίθασον, περίεργον, ημίκαλον, ασταθές, αβέβαιων διαθέσεων, εγωπαθές και σοφόμωρον ο 'Έλλην. Οικτίρατε τον, θαυμάσατε τον, αν θέλετε. Ταξινομήσατε τον, αν μπορείτε".

Se non e vero e bon trovato.

Ο ψηγματιστής

Οι μεγάλοι μουσουργοί ήταν παιδιά πολυτέκνων

Το περιοδικό που εκδίδουν οι Φίλοι των Πολυτέκνων με τον τίτλο "Έλληνορθόδοξη οικογένεια" μας υπενθυμίζει στο προηγούμενο τεύχος του (Ιανουάριος - Μάρτιος) μερικά ενδιαφέροντα πράγματα. Το πρώτο είναι ότι οι κορυφαίοι μουσουργοί της Ευρώπης ήσαν τέκνα υπερπολυτέκνων:

Ο **Μπαχ** υπήρξε το όγδοο παιδί της οικογένειάς τους, ο **Μότσαρτ** ήταν το έβδομο παιδί, ο **Χαΐντελ** ήταν το δέκατο παιδί, ο **Βάγκνερ** παρομοίως, ο **Χάσντν** το δωδέκατο, ο **Βέμπερ** το ένατο, ο **Σούμπερτ** το δέκατο τρίτο, ο **Μπετόβεν** το έβδομο.

Και μάλιστα όλοι σχεδόν ήσαν τελευταίοι στη σειρά των αδελφών τους. Φανταστείτε -σχολιάζει το περιοδικό- ότι, εάν οι γονείς τους σταματούσαν στο έβδομο κ.λπ. παιδί ή διέπρατταν το έγκλημα της εκτρώσεως, τότε η ανθρωπότητα δεν θα διέθετε έναν Μπαχ ή Μότσαρτ ή Χαΐντελ.

Περιοδικό "Ανάπλασις"

ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ**Δάνεια και πτωχεύσεις της Ελλάδας**

Του Γ. Δάλκου

Η οικονομική ιστορία του ελληνικού κράτους είναι μια ατέλειωτη σειρά από δάνεια και πτωχεύσεις. Η αρχή έγινε στη διάρκεια της ελληνικής επανάστασης, όταν, για τις ανάγκες του απελευθερωτικού αγώνα, οι Αγγλοί δέχτηκαν να δανείσουν την Ελλάδα, προβλέποντας ότι το νέο κράτος θα είχε δυνατότητες ανάπτυξης, περισσότερο όμως επειδή πίστευαν ότι η Ελλάδα βρισκόταν σε ευνοϊκή για τα συμφέροντά τους γεωγραφική θέση. Οι λεπτομέρειες αυτού του δανεισμού είναι διαφωτιστικές για τα δυσβάσταχτα βάρη που σώρευσαν στην πλάτη των Ελλήνων τα δάνεια κατά το 19ο αιώνα. Ας σημειωθεί ότι και τα επόμενα δάνεια που δόθηκαν στην Ελλάδα από τους "φίλους και συμμάχους" είχαν περίπου τα ίδια χαρακτηριστικά. Το πρώτο επαναστατικό δάνειο έγινε το 1824. Η ονομαστική του αξία ήταν 800.000 αγγλικές λίρες αλλά στα χέρια των επαναστατών έφτασαν μόλις 298.700, αφού τα υπόλοιπα κρατήθηκαν για προκαταβολές τόκων και προμήθειες κάθε είδους, σε διάφορους "φίλους" που μεσολάβησαν για τη σύναψη του. Το δεύτερο δάνειο, που δόθηκε το 1825, είχε ονομαστική αξία 2.000.000 λιρών, από τις οποίες μόνο 232.558 έφτασαν στην Ελλάδα. Τα υπόλοιπα κρατήθηκαν προκαταβολικά για τόκους κ.λπ., καθώς και για την προμήθεια όπλων και πλοίων, από τα οποία, όμως, ελάχιστα έφτασαν, τελικά, στον προορισμό τους.

Η πτώχευση του 1827

Η εξυπηρέτηση των δανείων αυτών από ένα κράτος που ακόμη ήταν σε πόλεμο δεν ήταν, φυσικά, δυνατή. Η αδυναμία αποπληρωμής είχε ως συνέπεια την άρνηση των μεγάλων δυνάμεων της Ευρώπης να χορηγήσουν νέο δάνειο το 1827, που ζητήθηκε από τον πρώτο κυβερνήτη της Ελλάδας, τον Ιωάννη Καποδίστρια. Έτσι, το κράτος υποχρεώθηκε να κηρύξει στάση πληρωμών. Οι συνέπειες για τους περισσότερους Έλληνες, στην περίοδο αυτή, δεν ήταν δραματικές, αφού για χρόνια ζούσαν σε συνθήκες φτώχειας και στέρησης, σε μια χώρα ρημαγμένη από τον πόλεμο και τις εμφύλιες διαμάχες. Τώρα, εξάλλου, εκτιμούσαν το γεγονός ότι τουλάχιστον υπήρχε η προοπτική της ειρήνης.

Η πτώχευση του 1843

Μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια, οι μεγάλες δυνάμεις επέβαλαν στην Ελλάδα ως κυβερνήτη το βασιλιά Όθωνα και τους βαναρούς συμβούλους του, θέλοντας να έχουν, με τον τρόπο αυτό, τον έλεγχο του ελληνικού κράτους. Στην περίοδο αυτή η Αγγλία, η Ρωσία και η Γαλλία δέχτηκαν να χορηγήσουν στην Ελλάδα δάνειο 60.000.000 φράγκων, από το οποίο, βέβαια, κρατήθηκαν προκαταβολικά προμήθειες, τόκοι και οφειλές των παλαιών δανείων, με αποτέλεσμα να δοθεί, τελικά, ένα πολύ μικρότερο ποσό. Από αυτό ένα μέρος ξοδεύτηκε για την αγορά κτημάτων στην Αττική, την Εύβοια και τη Φθιώτιδα, που ανήκαν σε ιδιώτες Τούρκους, ενώ σημαντικό ποσό δαπανήθηκε για τη συντήρηση του βαναρικού στρατεύματος, που είχε συνοδεύσει τον Όθωνα, όταν αυτός ήλθε στην Ελλάδα. Στις αρχές του 1843 το κράτος δήλωσε και πάλι αδυναμία εξυπηρέτησης του χρέους, γεγονός που ισοδυναμεί με πτώχευση. Οι συ-

νέπειες ήταν δραματικές για μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Έγιναν δραστικές περικοπές μισθών στους δημοσίους υπαλλήλους και τους Έλληνες στρατιωτικούς, πολλοί απολύθηκαν, τα δημόσια έργα σταμάτησαν και πολλές πρεοβείες στο εξωτερικό έκλεισαν. Τα κράτη που είχαν δανείσει την Ελλάδα (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία) αποφάσισαν ότι κάθε χρόνο έπρεπε το ελληνικό κράτος να δίνει 3.635.922 φράγκα για εξόφληση του χρέους. Οι τρεις ξένοι πρεσβευτές, καθώς και ένας εκπρόσωπος του οίκου Ρότοιλντ στην Αθήνα, επόπευναν και έλεγχαν τα οικονομικά, ώστε κάθε χρόνο να μεταφέρεται το ποσό αυτό από το ελληνικό ταμείο στους πιστωτές. Στις 3 Σεπτεμβρίου 1843 ξέσπασε επανάσταση που είχε ως αποτέλεσμα την αλλαγή στο πολίτευμα. Η απόλυτη μοναρχία μετατράπηκε σε συνταγματική μοναρχία, ο δανεισμός, δημος, της Ελλάδας δεν σταμάτησε.

Η πτώχευση του 1893

Στις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα επικράτησε, σε παγκόσμιο επίπεδο, οικονομική κρίση, που οδήγησε τις μεγάλες καπιταλιστικές χώρες (ΗΠΑ, Αγγλία, Γαλλία) σε οικονομική ύφεση. Αυτό για την Ελλάδα είχε, με κάποια καθυστέρηση, αρνητικά αποτελέσματα κυρίως στις εξαγωγές των αγροτικών της προϊόντων, οι οποίες μειώθηκαν δραστικά. Ωστόσο, ο Χαρίλαος Τρικούπης, που για αρκετά χρόνια διετέλεσε πρωθυπουργός, κατόρθωνε να αποφεύγει την οικονομική ύφεση και να συγκρατεί την ανεργία, κυρίως με την κατασκευή δημοσίων έργων. Ωστόσο, αυτή η πολιτική είχε ως συνέπεια την αύξηση του εξωτερικού χρέους, το οποίο από το 1875 μέχρι το 1893 δεκαπλασιάστηκε. Το συνολικό χρέος της Ελλάδας το 1892 ήταν πάνω από 800.000.000 δραχμές, ενώ τα ετήσια έσοδα του κράτους ήταν περίπου 120.000.000. Το 1893 η Ελλάδα ήταν αδύνατο να εξυπηρετήσει τα τοκοχρεολύσια των δανείων της και ζήτησε από τους δανειστές της μια νεα διαπραγμάτευση του δημόσιου χρέους της, την οποία οι δανειστές αρνήθηκαν. Έτσι, σε μια δραματική συνεδρίαση της ελληνικής βουλής, ο Χαρίλαος Τρικούπης αναφώνησε το ιστορικό "Κύριοι, δυστυχώς επτωχεύσαμεν". Οι διαπραγματεύσεις με τους δανειστές συνεχίστηκαν, μέχρι το 1897, όταν η Ελλάδα γνώρισε τα πεινωτική ήττα από την Τουρκία και υποχρεώθηκε να συνθηκολογήσει, με τον όρο να καταβάλει πολεμική αποζημίωση ύψους 92.000.000 δραχμών. Οι μεγάλες δυνάμεις, που είχαν μεσολαβήσει για τη λήξη του πολέμου, δέχτηκαν να δανείσουν στην Ελλάδα το ποσό αυτό, εξασφάλισαν όμως τους όρους για την αποπληρωμή του, όπως και για την αποπληρωμή των προηγούμενων δανείων. Στην Ελλάδα εγκαταστάθηκε η γνωστή επιτροπή Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου (ΔΟΕ), που την αποτελούσαν εκπρόσωποι έξι ευρωπαϊκών κρατών (Αγγλίας, Γαλλίας, Αυστρίας, Γερμανίας, Ρωσίας, Ιταλίας), με σκοπό να εξασφαλίσουν τις επήσιες δόσεις για την εξυπηρέτηση του χρέους. Έτσι, ανέλαβαν τη διαχείριση βασικών κρατικών εσόδων από τη διάθεση ορισμένων μονοπωλιακών προϊόντων: του φωτιστικού πετρελαίου, του αλατιού, των σπίρτων, των παιγνιοχάρτων, του χαρτιού των τσιγάρων, της σμύριδας που εξορυσσόταν στη Νάξο κ.ά. Η επιτροπή του ΔΟΕ είχε και έναν ακόμη ρόλο: ήταν συμβουλευτικό σώμα για την άσκηση της δημοσιονομικής πολιτικής του κράτους και παρέμεινε στην Ελλάδα για πολλές δεκαετίες.

Η πτώχευση του 1932

Το 1929 ξέσπασε η οικονομική κρίση στις χώρες της Δύσης, πρώτα στις ΗΠΑ και στη συνέχεια στην Ευρώπη. Στην Ελλάδα η κρίση έφτασε λίγο αργότερα, όταν μειώθηκαν δραματι-

κά οι εξαγωγές των αγροτικών προϊόντων (κυρίως του καπνού και της σταφίδας), λόγω του περιορισμού της ζήτησης από το εξωτερικό. Εν τω μεταξύ, ο δανεισμός της Ελλάδας είχε διογκωθεί, για να αντιμετωπιστούν οι αυξημένες ανάγκες του κράτους, μετά το μικρασιατικό πόλεμο και την περιθαλψη εκατομμυρίων προσφύγων. Στις αρχές της δεκαετίας του 1930 το εξωτερικό χρέος του κράτους αντιπροσώπευε περίπου το 150% του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος και η εξυπηρέτησή του είχε φτάσει να απορροφά περίπου το 40% των εσόδων του προϋπολογισμού. Καθώς οι χώρες που δάνειζαν την Ελλάδα βρίσκονταν σε περίοδο οικονομικής κρίσης, η σύναψη νέων δανείων για αποπληρωμή των παλαιών ήταν σχεδόν αδύνατη. Επιπλέον, οι Έλληνες κεφαλαιούχοι, θέλοντας να προστατέψουν τα κεφάλαιά τους, έσπευσαν να τα φυγαδεύσουν στο εξωτερικό, στερώντας από τις τράπεζες τη δυνατότητα χρηματοδότησης της οικονομίας. Υπό τις συνθήκες αυτές ο Βενιζέλος απέτυχε να συνάψει νέο δάνειο και υποχρεώθηκε να κηρύξει στάση πληρωμών την 1η Μαΐου 1932. Μέχρι το Δεκέμβριο του 1932 η δραχμή είχε υποτιμηθεί κατά 60%. Οι δασμοί στα εισαγόμενα προϊόντα αυξήθηκαν από 70 μέχρι 200%, με αποτέλεσμα να μειωθούν οι εισαγωγές αλλά και τα έσοδα του κράτους από δασμούς. Επί πλέον καθιερώθηκε η πρακτική της ανταλλαγής προϊόντων με χώρες του εξωτερικού (το γνωστό clearing). Οι επιπτώσεις στους αγρότες ήταν δραματικές και οδήγησαν σε φτώχεια αλλά και σε αναγκαστικές αναδιαρθρώσεις καλλιεργειών. Οι απολύσεις στη βιομηχανία και τις άλλες ιδιωτικές επιχειρήσεις δημιούργησαν στρατιές ανέργων, που αντέδρασαν με συλλαλητήρια στα μεγάλα αστικά κέντρα. Η πολιτική ζώή της χώρας για τα επόμενα τέσσερα χρόνια σημαδεύτηκε από σειρά στρατιωτικών κινημάτων και πολιτική αστάθεια, μέχρι την επιβολή της δικτατορίας του Ιωάννη Μεταξά, το 1936.

Τα παραπάνω ιστορικά δεδομένα φαίνεται ότι είναι χρήσιμο να τα γνωρίζουμε σήμερα, που η Ελλάδα αντιμετωπίζει τα γνωστά δημοσιονομικά προβλήματα. Οι συνέπειες δεν πρέπει να είναι πολύ διαφορετικές...

ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ

Τηλέφωνα επικοινωνίας: 22370 41502 ή 6934 360406

* * *

ΗΜΕΡΕΣ - ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Παρασκευή - Σάββατο - Κυριακή και αργίες

10.30 - 14.00 από 1/10 έως 31/5

10.00 - 14.00 και 18.00 - 20.00 από 1/6 έως 30/9

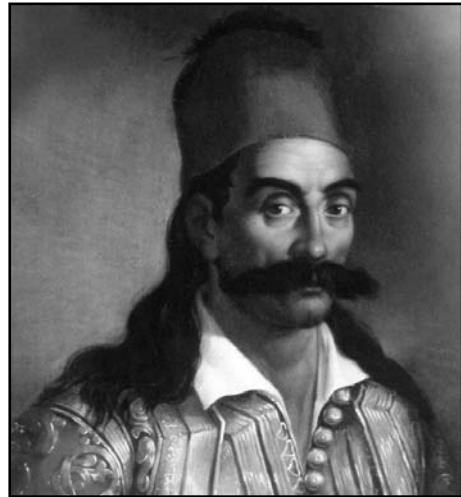
ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ο αγώνας των Ελλήνων Η μάχη της Αθήνας και η πολιορκία της Ακρόπολης

"εθρηνήθη παρά πάντων ως ουδείς άλλος"

Η είδηση της πτώσης του Μεσολογγίου προκάλεσε αναστάτωση και κατήφεια στους εξεγερμένους Έλληνες. Ένα σύμβολο της Επανάστασης είχε περάσει στα χέρια των κατακτητών. Στην αντίπερα όχθη, η ευχάριστη είδηση διαδόθηκε ταχύτατα και συνέβαλε στην τόνωση του ενθουσιασμού. Ο Κιουταχής αποφάσισε να συνεχίσει τις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις του στη Στερεά Ελλάδα, εκμεταλλευόμενος τη διάβρωση της ελληνικής άμυνας. Πολλοί από τους αρματολούς της περιοχής κατέφυγαν τότε εκ νέου στην τακτική των συνεννοήσεων με τους Οθωμανούς, κάνοντας καπάκια με αντάλλαγμα αρματολίκια. Μόνον ο Καραϊσκάκης αρνήθηκε να συμβιβαστεί και κατευθύνθηκε ανατολικά, προκειμένου να αναδιοργανωθεί. Ωστόσο, ένα απρόσμενο όσο και συνταρακτικό γεγονός, η μυστηριώδης δολοφονία του Οδυσσέα Ανδρούτσου έναν περίπου χρόνο νωρίτερα, στις 5 Ιουνίου 1825, είχε ήδη επιβαρύνει τη βαριά ατμόσφαιρα στο ελληνικό στρατόπεδο. Έναν ακριβώς χρόνο αργότερα, τον Ιούνιο του 1826, ο Κιουταχής έφτασε στην Αθήνα επιζητώντας την άλωση της πόλης. Ο διοικητής Γιάννης Γκούρας αρνήθηκε να παραδοθεί. Ακολούθησαν πολύμηνες και αιματηρές συγκρούσεις, που κράτησαν μήνες. Στις συγκρούσεις που διεξήχθησαν στις γειτονιές και τα προάστια της Αθήνας κρίθηκε η τύχη της Επανάστασης στην ανατολική Στερεά Ελλάδα. Εκτεταμένες ζημιές προκλήθηκαν επίσης στην Ακρόπολη της Αθήνας από τους βομβαρδισμούς και τις αψιμαχίες που βεβήλωσαν τον iερό χώρο. Μέρα με τη μέρα, η θέση των Ελλήνων της πόλης επιδεινωνόταν και δεν βελτιώθηκε ουσιαστικά ούτε μετά τη μεγάλη νίκη των Ελλήνων στη μάχη της Αράχοβας, με επικεφαλής τον Καραϊσκάκη, τον Νοέμβριο του 1826. Τη δυσχερή θέση των πολιορκημένων Ελλήνων δεν ανακούφισε ούτε η διάσπαση της πολιορκίας από το Γάλλο φιλέλληνα συνταγματάρχη Κάρολο Φαβιέρο και τους άνδρες του, οι οποίοι με μια παράτολμη επιχείρηση κατόρθωσαν να εφοδιάσουν τους πολιορκημένους με πυρομαχικά².

Ο θρυλικός "γιος της Καλογριάς" πέθανε κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες, τον Απρίλιο του 1827. Οι τελευταίες στιγμές του καταγράφονται με ιδιαίτερη συγκίνηση και γλαφυρότητα από το βιογράφο του Δ. Αινιάν. Ασπάσθηκε τα παλικάρια του ένα και προσπάθησε να τους εμψυχώσει, σημειώνει ο Αινιάν³. Στο ίδιο κλίμα και η αφήγηση του Μακρυγιάννη, που βρέθη-

Ο Ρουμελιώτης οπλαρχηγός και ήρωας της Επανάστασης Γεώργιος Καραϊσκάκης (Μουσείο Μπενάκη).

κε δίπλα του τις τελευταίες στιγμές: "Πάγω εκεί· μαζευόμαστε, τηράμεν· ήτανε βαρεμένος εις τ' ασκέλι παραπάνου, εις τα φτενά. Μαζωχτήκαμεν όλοι εκεί. Μας είπε με χωρατά· "Εγώ πεθαίνω· εσείς να είστε μονοιασμένοι και να βαστήξετε την πατρίδα". Την νύχτα τελείωσε και τον πήγαν εις την Κούλουρην και τον τάφιασαν"¹⁴. Η είδηση του θανάτου του σκόρπισε βαθύτατη θλίψη στους Έλληνες. Αναγγέλλοντας το θλιβερό νέο στους αγωνιστές που βρίσκονταν στο στρατόπεδο της Αθήνας, ο πρόεδρος της Γ' Εθνοσυνέλευσης, που συνεδρίαζε στην Τροιζήνα, Γιώργος Σισίνης απαρηγόρητα ανέφερε τα εξής: "Η αγαπημένη μας πατρίδα θρηνεί απαρηγόρητα εξαιτίας της απώλειας του γνησιότατου παιδιού της, οδύρεται επειδή στερήθηκε τον θερμό υπερασπιστή των ιερών δικαίων της. Θρηνεί αυτόν που θρυμμάτισε τα νέα δεσμά της Στερεάς Ελλάδας, τον ένδοξο νικητή της Αράχοβας, τον εξολοθρευτή των τυράννων, θρηνεί τον σαν τον θεό Άρη τολμηρό, γενικό αρχηγό Καραϊσκάκη, ο οποίος έπεσε δοξασμένος υπέρ των ένδοξων Αθηναίων και αφήνοντας την τελευταία του πνοή, τίποτε άλλο δεν παρήγειλε από τη διάσωση της Αθήνας. Ελλάδα! Πένθησε τον πολύτιμο του Καραϊσκάκη. Ελληνίδες! Μαυροφορέστε για τον υπερασπιστή της τιμής σας! Φιλέλληνες! Έλληνες στρατιώτες! Γογγύζετε για τον αδρείο συστρατιώτη σας και καταβρέχοντας την ιερή γη των ένδοξων Αθηναίων με τα από καρδιάς δάκρυά σας, λάβετε εκδίκηση για το αίμα του! Τιμωρήστε τους ασεβέστατους φονείς του και σώστε την Αθήνα! Ευτυχισμένε Καραϊσκάκη! Αφού ορκίστηκες να ζήσεις ή να πεθάνεις ελεύθερος, τίρησες τον όρκο σου ως χρηστός πολίτης, ως ευσεβής χριστιανός, ως τίμιος άνθρωπος"¹⁵.

Η γενικευμένη κακοτυχία των Ελλήνων κορυφώθηκε τον επόμενο μήνα, με την πτώση της Αθήνας στα χέρια των Οθωμανών. Η Επανάσταση είχε σχεδόν εκπνεύσει. Η ναυμαχία του Ναβαρίνου, τον Οκτώβριο του 1827, ήρθε να τη διασώσει ως από μηχανής θεός.

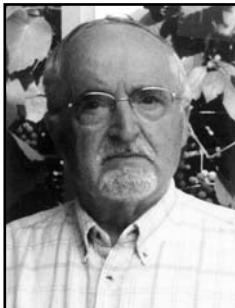
Σκάι Βιβλίο, Επιμέλεια ΓΚΣ

1. Διονύσιος Σουρμελής, Ιστορία των Αθηνών κατά τον υπέρ ελευθερίας αγώνα αρχομένη από της επαναστάσεως μέχρι της αποκαταστάσεως των πραγμάτων, β' έκδ., Αθήνα 1853, σελ. 213.
2. Για τη συγκεκριμένη επιχείρηση, βλ. τη δημοσίευση ημερολογίου της πολιορκίας από τον Γ. Βλαχογιάννη, Η ανάβαση του Φαβιέρου στην Ακρόπολη, Αθήνα 1900.
3. Δ. Αινιάν, Ο Καραϊσκάκης ή του Καραϊσκάκη βιογραφία και λεπτομερής έκθεσις της τελευταίας εκστρατείας αυτού υπέρ των Αθηνών, Χαλκίδα 1834, σ. 184.
4. Μακρυγιάννη Απομνημονεύματα, δ.π., τ. 1, σ. 276.
5. Σουρμελής, δ.π., σ.214-215. Το κείμενο παρατίθεται στη δημοτική.

ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΣΕ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ

Τα μέλη και οι φίλοι του Συνδέσμου των Μεγαλοχωριτών "Η Αγία Παρασκευή" μπορούν πλέον να καταβάλλουν συνδρομές ή δωρεές στον υπ' αριθμόν 66125581 καταθετικό λογαριασμό της ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

Σε τι κόσμο μπαμπά

Του Γιώργου Σταυράκη

Το πλοίο που λέγεται Ελλάς, ένα κρουαζιερόπλοιο με επιβάτες την νεοελληνική μπουρζουάζια, φτιασιδωμένο και μεγαλοπρεπές, τώρα δείχνει να εισέρχεται σε τυφώνα και οι επιβάτες του και πάλι να βλέπουν το ναυάγιο όλο και πιο κοντά. Κάπως έτσι μπορεί κανείς σκωπιτικά να περιγράψει σήμερα την Ελλάδα των "Ελλήνων Χριστιανών".

Η δικτατορία του 1967, μέσα σε λίγα χρόνια, έσυρε τη χώρα στην ανυποληφία, έφερε πιο κοντά ένα πόλεμο με την Τουρκία, και τέλος τιθασεύτηκε το θηρίο με την εισβολή, την κατάληψη, και τον εποικισμό του 40% της Κύπρου. Λίγο νωρίτερα, στις δεκαετίες του 1940, '50 και '60, εμείς οι Έλληνες δεν μπορέσαμε να τα βρούμε μεταξύ μας με έναν επαίσχυντο εμφύλιο πόλεμο και με πολιτικούς κατώτερους των περιστάσεων που δεν αξιοποίησαν τη νίκη απέναντι στον άξονα, όπως έκαναν άλλοι λαοί, με λιγότερο αίμα στα πεδία των μαχών. Και τότε τι; Η εύκολη λύση. Άνοιξαν διάπλατα τα λιμάνια και οι σταθμοί των τρένων για να μεταφέρουν εκαποντάδες χιλιάδες νέους και νέες στη μετανάστευση, στο μισεμό.

Γνωστός πολιτικός της εποχής το εύπε και στη Βουλή:

"Η μετανάστευση δεν είναι κακό, είναι ευλογία διά τον τόπον (!)".

Τότε οι κατ' ευφημισμόν λεγόμενες ΔΕΚΟ βρίσκονταν σε νηπιακή κατάσταση και πολλές ακόμα δεν είχαν επινοηθεί, για να αποκτήσουν οι βουλευτές μας εκλογική πελατεία με το αθάνατο ρουσφέτι. Έτσι, η προσφιλής ενασχόληση των βουλευτών μας, κυρίως στην επαρχία και τα χωριά, ήταν να επινοήσουν τάχα τον τρόπο για να βιοθούν τους καταφρονημένους και άνεργους νέους να μεταναστεύσουν στην Αυστραλία, τη Γερμανία, τις ΗΠΑ.

Τα γραφεία των βουλευτών στην Αθήνα ήταν γεμάτα ανθρώπινες ψυχές στην αναμονή μιας θέσης θυρωρού στην πολυκατοικία που ήταν περιζήτητη, αλλά, ακόμη καλύτερα, ένα διαβατήριο με βίζα για την Αυστραλία. Τα κορτίσια από φτωχές οικογένειες τα "βόλευναν" ως οικιακούς βιοθούς (υπηρέτριες) στα σπίτια ευκατάστατων Αθηναίων, συχνά χωρίς αμοιβή, απλά διατροφή και μια κάμαρη να κοιμηθούν. Οι γονείς από το χωριό, για να ανταποδώσουν αυτές τις καλοσύνες, έφερναν τα δώρα για πεσκέσι ό,τι καλύτερο είχε το σπιτικό τους, στους "άρχοντες Αθηναίους", για να βρεθεί ίσως ένας καλός γαμπρός. Άλλις η λύση ήταν ο ξενιτεμός. Ήταν τα χρόνια εκείνα που ο ανεπανάληπτος Δημήτρης Ψαθάς με το θεατρικό "Ζητείται Ψεύτης" ξεσκέπαζε την αναλγησία των πολιτικών και του συστήματος που είχαν (και έχουν) εκθρέψει.

Έφτασε η 10ετία του '80, η «ΑΛΛΑΓΗ» ηχούσε ευχάριστα στα αφτιά του λαού μας. Το ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση και ο λαός στην εξουσία. Το ποτάμι δεν επρόκειτο να γυρίσει πίσω, μόνο που στην πορεία του έφερε την αναξιοκρατία, τον αμφοραλισμό, την ξιπασιά. Η μετανάστευση προσωρινά ανακόπηκε, για να έρθουν οι Αλβανοί να ποτίζουν τους αγρούς μας και έτσι να δημιουργηθεί η εργατική ελίτ των γνήσιων ελληναράδων αραγμένων στην καφετέρια α-

γκαλιά με το φραπέ. Τα λεφτά έρχονταν από το πουθενά, με τις επιδοτήσεις, τα θαλασσοδάνεια, τις αρπαχτές. Και τώρα; Τώρα όλη αυτή η εικοσαετής κραυπάλη -διότι περί κραυπάλης πρόκειται- φτάνει στο τέλος της. Θέσεις για θυρωρούς δεν υπάρχουν, τις θέσεις οικιακών βοηθών τις πήραν οι Φιλιππινέζες και οι Βουλγάρες, η ανεργία για τους νέους με τα masters και τα διδακτορικά χτυπάει κόκκινο με 30-40% χωρίς δουλειά.

Τώρα ο Μινόταυρος του ξενιτεμού ζανά μας χτυπάει την πόρτα. Χιλιάδες νέοι στέλνουν βιογραφικά για μια δουλειά στη Δ. Ευρώπη, την Αυστραλία, τον Καναδά. Τις δεκαετίες του 1940, '50, '60 και '70 έφευγαν τα ανειδίκευτα εργατικά χέρια, τώρα θα φεύγουν τα φωτεινά μυαλά, που τόσο ανάγκη τα έχει η Ελλάδα. Και πάλι μοιάζει η Ελλάδα να ξέρει πώς να "τρώει" τα παιδιά της.

Τα μηνύματα των καιρών και τις προειδοποιήσεις που έρχονταν από παντού οι πολιτικοί μας με αφροσύνη, βιδωμένοι στις καρέκλες τους, τα άφηναν να κυλούν κάτω από το χαλί.

Ο Γερμανός φιλόσοφος Νίτσε, όταν ρωτήθηκε από φοιτητές του, ποια είναι η χειρότερη μοίρα για τον άνθρωπο, είναι μια αρρώστια; ένας πόλεμος; Εκείνος ατάραχος απάντησε: Η χειρότερη μοίρα για τον άνθρωπο είναι να γεννηθεί σε λάθος χώρα και σε λάθος εποχή.

Το μαγκανοπήγαδο λουπόν των Ελλήνων ξαναγυρίζει από την αρχή με ένα αγωνιώδες ερώτημα. Σε ποιο κόσμο, μπαμπά, με έχεις φέρει να ζήσω; Σε ποια ξένη χώρα, μπαμπά, θα με στείλεις να δουλέψω;

Οι σημερινοί νέοι δεν μας ζήτησαν να γεννηθούν. Εμείς, με δική μας ευθύνη, τους φέραμε στον κόσμο. Έναν κόσμο, αρκούντως βάρβαρο και αφιλόξενο, και ας λένε ό,τι θέλουν οι ανέντος μαθητευόμενοι μάγοι της πολιτικής.

Με αυτά τα κακέκτυπα πρότυπα της αναξιοκρατίας, του ατομικισμού, πώς θα μοιάζουν οι Έλληνες μετά 20 ή 30 χρόνια; Αν τα σημερινά παιδιά μας των πέντε και δέκα χρονών γνώριζαν τι ακριβώς τα περιμένει, μάλλον θα φώναζαν με αγωνία, μπαμπά, μαμά, σταματάτε να κατέβω (!).

Η πατρίδα μου κινδυνεύει από τους ανθρώπους της.

Μεγαλοχωρίτισσα - Μεγαλοχωρίτη

Μην ξεχνάς ποτέ το χωριό σου.

Από σένα εξαρτάται η διατήρησή του, η πρόοδος
και η προκοπή του.

Γι' αυτό έλα με την πρώτη ευκαιρία να πιεις κρύο νερό,
ν' αναπνεύσεις καθαρό αέρα, να περπατήσεις τους
δρόμους του, τα σοκάκια που περπάτησες παιδί.
Να θυμηθείς... να ηρεμήσεις.

ΜΝΗΜΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Εγκαίνια Δημοτικού Σχολείου Γαύρου 1936 Μεγάλου Χωριού

ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΙΚΑ

Του ξενιτεμένου αδελφού

"Ελα αδερφέ σε καρτερεί μια κρυσταλλένια
βρύση π' όχει νερά μουρμουριστά και χύνει τ' αφρισμένα
Το έρμο ρημοκλήσι. Τ' αγέραστα ψηλά βουνά.
Τ' αγριολούσιουδιασμένα."

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΓΚΑΣ

ΝΕΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

• **Η Βέκιου Αμέρισσα** του Αναστασίου και τη Κωνσταντίνας το γένος Βονόρτα πέρασε στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών στο τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης.

• **Ο Αντώνιος Σταυρινός** του Νικολάου και της Καίτης Παναγιώτη Ζηνέλη πέτυχε στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής

του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

• **Η Αθανασία-Ζωή Δανίλη**, κόρη του Ιωάννη και Μαρίας Δανίλη, πέτυχε στο Τμήμα Γυμναστικής Ακαδημίας Κομοτηνής το σχολικό έτος 2010-2011. Ευχές για καλή φοίτηση και προσωπική υγεία.

• **Η Ιωάννα Βονόρτα**, κόρη του Ζανή και της Φωτεινής Βονόρτα πέρασε στην Νομική Αθηνών σε πολύ καλή σειρά. Συγχαρητήρια.

Το ΔΣ συγχαίρει τους νέους φοιτητές

ΝΕΑ ΜΕΛΗ

– **Μαντζιούτας Γιαν. του Βασ.**

– **Ζαχαροπούλου Ελένη του Σπύρου**

– **Ελευθερίου Βασιλική**

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

• **Ο Παναγιώτης Καλοζούμης** και η Αγάπη Δάλκου απέκτησαν γιο. Να τους ζήσει.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

• **Ο Παναγιώτης** και η **Ουρανία Βονόρτα** βάπτισαν το αγοράκι τους με το όνομα Φώτης στο Μεγάλο Χωριό.

Τους ευχόμαστε να τους ζήσει Φ.Μ.Χ.

**Διαβάστε και διαδώστε τη Φωνή.
Σας φέρνει πιο κοντά με το Χωριό και την παράδοση.**

ΓΑΜΟΙ

- Ο **Βασίλης Σ. Θεοφίλου** και η **Μαρία Ι. Τσουκαλά** τέλεσαν τους γάμους τους στο Μεγάλο Χωριό.
- Η **Γωγώ Ιωάννου-Παλιούρα** και ο **Θοδωρής Λάζογλου** τέλεσαν τους γάμους τους στην Αθήνα.
- Ο **Γαβριήλ Ν. Καρβέλης** και η **Μαρία-Ευαγγελία Κατσαρού** τέλεσαν τους γάμους τους στην Αθήνα.
- Η **Ρούλα Κ. Τάσιου** και ο **Σπυρίδων Γιαννακόπουλος** τέλεσαν τους γάμους τους στο Μεγάλο Χωριό.

Το ΔΣ εύχεται κάθε ευτυχία

Από την Αμερική ήρθαν

Παύλος Σταθόπουλος με τη σύζυγό του
Νικόλας Βαστάκης με τη σύζυγό του
Στέλιος Μακρής οικογενειακώς
Απόστολος Δήμας με τη σύζυγό του
Κων/νος Βαπόρης οικογενειακώς
Κων/νος Κοντός με τη σύζυγό του
Φρόσω Ι. Ζυγιάρη

Δημήτριος Μακρυγιάννης με τη σύζυγό του
Γιώργος Αραπογιάννης
Παναγιώτης Βασιλούδης οικογενειακώς
Διονύσιος Φλώρος με τη σύζυγό του
Γεωργία Νικοζήση
Νικόλαος Α. Γαβρίλης με τη σύζυγό του

Χωριό μου σε θυμάρια!

Μια ρεματιά μια γέφυρα
μια βρύση ένα αυλάκι
το ταβερνάκι του χωριού
με στο στενό δρομάκι.

Γέλια τραγούδια και χαρές
φωνές από παιδάκια
γριούλες μέσα στις αυλές
κάθονται στα σκαμνάκια.

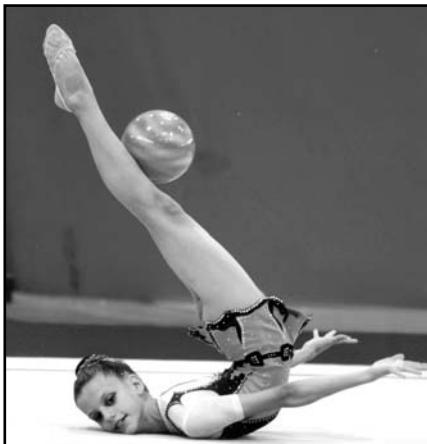
Χωριό μου έτοι σε θυμάρια
έτοι σε ονειρεύομαι
τις νύχτες που κοιμάμαι.

Σοκάκια με πέτρινα σκαλιά
μια γλάστρα στο μπαλκόνι
ακούγεται απ' τη ρεματιά
λαλιά από αηδόνι.

Σπίτια με κεραμοσκεπές
ένα όμορφο σχολείο
το δάσκαλο στο έδρανο
κρατώντας το βιβλίο.

Δημ. Γ. Τριανταφύλλης

**Αγοράστε βιβλία Μεγαλοχωριτών συγγραφέων.
Έτοι βοηθάτε το Σύνδεσμο και γνωρίζετε καλύτερα
το Μεγάλο Χωριό και την παράδοση του τόπου μας.**

ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ

Η Δέσποινα Κορώπη-Δανίλη κόρη του Γιάννη και της Μαρίας Δανίλη ανήκει στην ομάδα Γυμναστική Ένωση Λάρισας που κατέλαβε την πρώτη θέση σε ομαδικό επίπεδο. Η μικρή Δέσποινα στις 90 αθλήτριες κατέλαβε την εικοστή θέση στο Πανελλήνιο.

Συγχαρητήρια

Παράδειγμα προς μίμηση

Διάβασα στο τελευταίο τεύχος της ΦΜΧ το άρθρο του κ. Κώστα Καραμέτα για την ίδρυση του πρώτου Σχολείου του χωριού μας και ουγκινήθηκα από τα ντοκουμέντα που μας παρουσιάζει.

Κατ' αρχάς θέλω να συγχαρώ τον κ. Καραμέτα για την επίπονη και μακροχρόνια έρευνά του που μας αποκαλύπτει πόσο αγωνιστές, φιλοπρόδοι και πολιτισμένοι ήταν οι πρόγονοί μας και πως από το υστέρημά τους έχτισαν το πρώτο Σχολείο, αναγνωρίζοντας ότι μόνο με τη μόρφωση και τη γνώση προοδεύει ο κόσμος.

Βγαίνοντας από μια μακροχρόνια Τουρκοκρατία και ζώντας κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες διαβίωσης θα στερήθηκαν πολλά από την προσωπική τους ζωή για το κοινό καλό και την μόρφωση των παιδιών τους.

Και δεύτερον να παροτρύνω τους σημερινούς Μεγαλοχωρίτες και κυρίως τους επιστήμονες, που ευτυχώς έχουμε πολλούς και μάλιστα αξιόλογους, ο κάθε ένας από το πόστο του να προσφέρει ότι μπορεί, για να συνεχίσει η πορεία που χάραξαν οι πρόγονοί μας σε πολύ χαλεπούς καιρούς.

Επίσης κάνω θερμή παράκληση στους μόνιμους κατοίκους του χωριού να μην παίρνουν τα παιδιά τους από το ιστορικό μας Σχολείο και καταστραφεί αυτό που με πολύ κόπο κάποιοι άλλοι έχτισαν.

Ελένη Παϊδα

Το κουκάκι

Πολύ πριν ανακαλυφθεί το στυλό διαρκείας, εμείς στο Δημοτικό, όταν πήγαινα, στο "καλό μας τετράδιο" γράφαμε με την πένα και το μελάνι.

Το κουκάκι ήταν ένα είδος μελανοδοχείου, σχήματος στρογγυλού με μικρή επίπεδη βάση και μεγέθους ενός μεσαίου μήλου, με ιδιαίτερη εσωτερική κατασκευή για να μην χύνεται το μελάνι.

Στην Κατοχή που ούτε μελάνι είχαμε βράζαμε τα πέταλα της παπαρούνας, που μας έδιναν ένα βαθύ κόκκινο υγρό που το χρησιμοποιούσαμε για μελάνι.

Ελένη Παϊδα

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΣ

Ήρθε και πάλι ο Σεπτέμβρης και ζωντάνεψε το χωριό μας από τα γέλια των παιδιών του Σχολείου.....

Φέτος, το Δημοτικό Σχολείο έχει 7 παιδιά (4 αγόρια και 3 κορίτσια), ενώ το Νηπιαγωγείο έχει 2 παιδιά (1 κορίτσι και 1 αγόρι).

Δασκαλος στο Δημοτικό Σχολείο είναι για 6η συνεχόμενη χρονιά ο κος **Κώστας Ντόβας**, ενώ στο Νηπιαγωγείο Νηπιαγωγός είναι η κα. **Εύχαρη Σταυρίδου**.

Στους Δασκάλους και στα παιδιά ευχόμαστε “Καλή σχολική χρονιά”.

Ευχαριστούμε τη Ντίνα Μαντζιούτα για τις φωτογραφίες του Δημοτικού Σχολείου.

* Με δυσάρεστη έκπληξη σας ανακοινώνω την αποχώρηση 3 παιδιών του Σχολείου μας με εγγραφή στο Δημοτικό Σχολείο Καρπενησίου.

Παρότι έγιναν προσπάθειες να μην κλείσει το Δημοτικό Σχολείο στο τέλος θα κλείσει από τους ίδιους τους Μεγαλοχωρίτες.....

Μαίρη Τσουκαλά

Παρακαλούμε, όποια μαθήτρια του Δημοτικού Σχολείου του Μεγάλου Χωριού αναγνωρίζει το γραφικό της χαρακτήρα στο παρακάτω γράμμα να επικοινωνήσει με το ΔΣ. Είναι από το αρχείο του Δασκάλου Αριστείδη Αναγνωστόπουλου.

<p><i>Mia Έδικορος</i></p> <p>Ένα μηχάνω λαριώ τη 1/4/53 Πήρε εδώ δασκάλα του Νομού Ηγείας Αγραδοτά μας έγραψενα σείσημα τούρις δάσα πάρα πολύ μεράριο δάσος μας μόνοι μας γράψενε πολύ σίμως σε μακαροφρένα έγραψενα σε δάσος μας μάρτυραν σε άγριοι μακαριστοί τόποι τα εδίκια μας από τα πικέματα μας ποιά ήταν τα άγρια μακαριστοί τόποι τα εδίκια μας σε ξένα μέρη. Μία μέρα ποδών άγριαρις επό μακαριστοί μας έγραψεν μας είδωσε σε διδασκαλούς μάλι σημάδια επέγραψεν σε μακαριστούς Λαζαρίους Νομού Ηγείας μερικούς επαγόμενους</p>	<p><i>ποι μερικά εύκινα. Ήταν φανταστικές τις χαρά διούς έστρατηματα σταν δάσοις. επει την χαρούμενη αύρι θαρραλγότο Και σταν εχόμενε τέλεος Σχολείο γρέζαμε στά εδίκια μας μη ταρά. Μίαν έδικα άνω την άντρα γρέζαμε δάση στο Λαζαρίου. Σημάδια σε Λάσιανας την επαρχία ποι δίγραψε επά εδίκια μας μη ταρά. Έτσι χαρερών ή άγριωστη βομβαδίζει εας.</i></p>
---	--

Ο ΤΥΠΟΣ ΕΓΡΑΨΕ

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ
Πάρε τα σκουπίδια σου και μπρος

Αναρωτιέμαι τώρα. Τι να έγινε άραγε εκεί στο Πάντα Βρέχει; Εννοώ τα σκουπίδια που αφήνουν οι ασυνείδητοι επισκέπτες σε ένα από τα ωραιότερα τοπία του κόσμου ετούτου. Πήγα το καλοκαίρι και έφριξα, όταν πάρκαρα το αυτοκίνητό μου. Μα, καλοί μου άνθρωποι, γιατί αφήνετε ότι σας περισσεύει σ' αυτό το μαγικό μέρος; Γιατί θέλετε να το καταστρέψετε; Κι εσείς, υπεύ-

θυνοί του Δήμου και των Δασών, που είσαστε; Τα ίδια και χειρότερα συμβαίνουν στο Μεγάλο Χωριό. Εδώ υπάρχει ένα από τα ωραιότερα λαογραφικά Μουσεία του τόπου μας, αλλά για τη φύση τους μάλλον δεν ενδιαφέρονται οι Μεγαλοχωρίτες. Το διαπίστωσα, όταν προσπάθησα να διασχίσω το -κάποτε- ωραίο ξύλινο μονοπάτι στο ρέμα με τα πλατάνια αλλά κινδύνεψε η ζωή μου, σιχάθηκα κιόλας τα σκουπίδια που ξεπηδάνε από τις πλαγιές και είπα, άσε καλύτερα. Θα πάω αλλού να περπατήσω.

Δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα *Ta Nέa*, Σάββατο 01.10.2011
 στη στήλη: "ΕΝ ΔΗΜΩ Εμπιστευτικό" - Από την περιηγήτρια

ΠΟΥ ΘΑ ΒΡΕΙΤΕ ΤΗ ΦΩΝΗ

Στην Αθήνα: Μαυροκορδάτου 6 (5ος όροφος, Γραφεία).
 Τηλέφωνα επικοινωνίας: 210 3837057, κινητό: 6948 295141.

Στο Μεγάλο Χωριό: Λαογραφικό και Ιστορικό Μουσείο.
 Τηλέφωνο επικοινωνίας: 22370 41502, κινητό: 6948 295141.

Σημείωση:

Τα ίδια τηλέφωνα ισχύουν και για όσους θέλουν
 να προμηθευτούν βιβλία.

ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΑ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

- **Στο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο** του χωριού μας ολοκληρώθηκαν και οι τελευταίες εργασίες ανακαίνισης στη Βιβλιοθήκη. Παρουσιάζει νέα και σύγχρονη αισθητική και χωροταξική εικόνα. Μια επίσκεψη θα σας πείσει γι' αυτό.
- **Η μεταρρύθμιση ΟΤΑ** από τον Καποδίστρια στον Καλλικράτη με την ενοποίηση παλιών Δήμων μαζί και του πρώην "Ποταμιάς" σε ένα όνομα "Δήμος Καρπενησίου" πιστεύουμε δεν είναι ό,τι καλύτερο. Πολλά χωριά προτείνουν την αλλαγή του ονόματος σε "Δήμος Ευρυτάνων".
- **Στο πρόγραμμα ΕΣΠΑ** εντάσσεται η παράκαμψη Μακρακώμης - Καρπενησίου. Το κόστος ανέρχεται σε 30.600,00 ευρώ. Ας ελπίσουμε ότι το πρόγραμμα θα πραγματοποιηθεί για να συμβάλει στην οδική ασφάλεια.
- **ΓΑΥΡΟΣ: Το ιχθυοτροφείο του Γαύρου** περνάει στα χέρια του Δήμου Καρπενησίου. Τη Δευτέρα 12 Σεπτεμβρίου 2011 ο Δήμαρχος Καρπενησίου Κώστας Μπακογιάννης συναντήθηκε στην Αθήνα με τον κ. Γιώργο Αμοργανιώτη. Πιστεύουμε ότι η εκμετάλλευση της μονάδας ιχθυοκαλλιέργειας που βρίσκεται στο Γαύρο θα δώσει καλούς καρπούς για το Μεγάλο Χωριό, με την επαναλειτουργία του.
- **Ο Βούλευτής Ευρυτανίας κ. Ηλίας Καρανίκας** ζήτησε από τον υφυπουργό Ανάπτυξης τη χρηματοδότηση της μελέτης για την ανατολική πρόσβαση της εθνικής οδού Λαμίας-Καρπενησίου. Ένα σημαντικό έργο υψηλής προτεραιότητας για όλη την Ευρυτανία.
- **Την Κυριακή 21 Αυγούστου 2011** πραγματοποιήθηκε η καθιερωμένη γιορτή μνήμης για την επέτειο της ιστορικής μάχης της Καλλιακούδας που έγινε στις 28 και 29 Αυγούστου 1823. Είναι η 33η φορά που η επέτειος πραγματοποιείται με την συνδιοργάνωση του Συλλόγου "Καλλιακούδα" και του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών.
- **Από τον Αύγουστο 2011 ο πρώην Νομάρχης Ευρυτανίας Κώστας Κοντογεώργος** μπήκε στο κλαμπ των παντρεμένων. Η ΦΜΧ εύχεται στο νέο ζευγάρι βίον ανθόσπαρτον. Ο γάμος έγινε στην εκκλησία Ευρυτάνων Αγίων στο Καρπενήσι.
- **Την Κυριακή 21 Ιουλίου 2011** έγινε πανηγυρικά το καθιερωμένο Πανευρυτανικό Αντάμωμα στη γραφική θέση ΣΩΤΗΡΑ. Η πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ευρυτανικών Συλλόγων (ΟΕΣ) κα Ελευθερία Φραγκάκη προσέδωσε νέα πνοή στην εκδήλωση.
- **Το ΔΣ του Συνδέσμου μας** και το περιοδικό Η Φωνή του Μεγάλου Χωριού ευχαριστούν όλους όσους επαγγελματικά διαφημίζονται στη Φωνή και τους παρακαλούμε να τακτοποιούν έγκαιρα τη συνδρομή τους.
- **Τα πρώτα χιόνια** στην Ευρυτανία φέτος έκαναν την εμφάνισή τους πολύ νωρίς. Από τις 16 και 17 Οκτωβρίου τα βουνά είναι ντυμένα στα άσπρα με θερμοκρασίες γύρω από το μηδέν. Χαράς εναγγέλια για τους χιονοδρόμους.
- **Το νέο ανακανισμένο Λαογραφικό και Ιστορικό Μουσείο** του παλιού Μικρού Χωριού εγκαινιάσθηκε τον περασμένο Ιούλιο 2011. Είναι τώρα ένα κόσμημα και σημείο αναφοράς για την ιστορία του τόπου μας. Αξίζει να το επισκεφθείτε.
- **Το περιοδικό ENOSIS** (Ένωσις) που εκδίδει ο Σύλλογος Μεγαλοχωριτών Αμερικής φτάνει κανονικά κάθε φορά στα γραφεία του Συνδέσμου στην Αθήνα. Χαιρετίζουμε και συγχαίρουμε το Διοικ. Συμβούλιο, τον κ. Θ. Λιάπη, τον κ. Σταθόπουλο, τον κ. Καραβάγγελο, τον κ. George Passes που συντάσσει το έντυπο. Η ΦΜΧ εύχεται

για το νέο χρόνο A happy and prosperous New Year 2012.

- **Ενημερώνουμε τα μέλη και τους φίλους του Συνδέσμου, που κατοικούν στο λεκανοπέδιο της Αττικής ότι τα γραφεία του Συνδέσμου Μαυροκορδάτου 6, Αθήνα, θα είναι ανοιχτά κάθε πρώτη Τετάρτη του μήνα από τις 6 μ.μ. έως τις 9.30 το βράδυ. Τηλέφωνο επικοινωνίας 210 3837057.**
- **Η Φωνή του Μεγάλου Χωριού** ταχυδρομείται σε όλα τα μέλη που είναι ταμειακώς εντάξει. Όσοι δεν τακτοποιούν τη συνδρομή τους (15 ευρώ το χρόνο), μπορούν να πάρουν ένα τεύχος από το γραφείο στην Αθήνα ή το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο στο Μεγάλο Χωριό.
- **Στο υπό ίδρυση Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσειακό Κέντρο** στο Καρπενήσι, λόγω της οικονομικής κρίσης, καθυστερούν οι εργασίες. Πιστεύουμε και ελπίζουμε στο ζήλο των παραγόντων του "Καλλικράτη" να ξεπεραστούν οι δυσκολίες.
- **ΓΑΥΡΟΣ ή Παραποτάμια** όμορφη συνοικία του Χωριού μας, πέρα από το μεράκι που διαθέτουν οι κάτοικοι, μοιάζει παραμελημένος από τον τοπική αυτοδιοίκηση. Σκουπίδια και υλικά οικοδομών "στολίζουν" το περιβάλλον.
- **Η ιστορική πέτρινη καμάρα** με την τοξωτή αψίδα, ιστορικό μνημείο από τα λίγα στην Ευρυτανία. Για 200 χρόνια συνδέει το Μεγάλο Χωριό με τη γραφική συνοικία του Γαύρου· χωρίς καμιά εργασία συντήρησης, βρίσκεται εγκαταλειμμένη στην τύχη της.
- **Η Μεγαλοχωρύτικη "οικογένεια"** τα τελευταία χρόνια έδωσε αρκετούς νέους ανθρώπους στο Μινώταυρο των τροχαίων. Ας ελπίσουμε ότι θα είναι οι τελευταίοι. Παιδιά, προσοχή.
- **Χαιρετίζουμε** την περιοδική έκδοση του Ευρωπαϊκού Κέντρου Ευρυτανικών Σπουδών και Ερευνών, την οποία επιμελείται ο

καθηγητής Κλεομένης Κουτσούκης, Πρόεδρος του ΕΥ.Κ.Ε.Σ.Ε.

- **Την Τρίτη 9 Αυγούστου 2011** πραγματοποιήθηκε εκδήλωση μνήμης στο Κεφαλόβρυσο για την Ιστορική Μάχη και το θάνατο του Μάρκου Μπότσαρη.
- **Σε εκδήλωση που έγινε την Παρασκευή 5 Αυγούστου 2011** στο Καρπενήσι, η ΕΝΩΣΗ Ευρυτάνων Αμερικής "Το Βελούχι", απονεμήθηκαν υποτροφίες στους απόφοιτους Λυκείων, οι οποίοι αρίστευσαν σε επιδόσεις.
- **Ο προκαθήμενος της Ελλαδικής Εκκλησίας** Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμος επισκέφτηκε στις 27 και 28 Ιουλίου την Ανατολική Φραγκίστα.
- **Στις 7, 8 και 9 Οκτωβρίου** ο Σύνδεσμος Ευγένιος ο Αιτωλός υπό την προεδρία του κ. Παναγ. Βλάχου διοργάνωσε επιστημονικό Συνέδριο στο Καρπενήσι με θέμα: 'Όσιος Ευγένιος ο Αιτωλός και αι Σχολαί των Αγράφων κατά την Τουρκοκρατίαν.'
- **Ο Δήμος Καρπενησίου** στα πλαίσια της αποτελεσματικής και διαφανούς λειτουργίας του έχει θέσει σε λειτουργία τη γραμμή δημότη (τηλ. 15455).
- **"Κοινωνικό Παντοπωλείο"** Δήμου Καρπενησίου είναι η νέα κοινωνική δομή του Δήμου ύστερα από το πρόγραμμα "Βοήθεια στο σπίτι" και "Γεύματα αγάπης". Η λειτουργία του θα ανακουφίσει συμπολίτες μας που δοκιμάζονται οικονομικά τον τελευταίο καιρό.
- **Αξίζουν συγχαρητήρια στο Δ.Σ.** της Πανευρυτανικής Ένωσης για τις ωραίες και δημιουργικές εκδηλώσεις.,
- **Σεισμός 4,3 βαθμούς** άγγιξε βορειοδυτικά το Καρπενήσι την Τρίτη 4 Οκτωβρίου στις 12:26 το μεσημέρι. Αισθητός έγινε ιδιαίτερα στα Αγραφα που ήταν και το επίκεντρο, χωρίς βέβαια να αναφερθούν ζημιές.

Γ.Κ.Σ.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ ή ΣΤΕΙΛΑΜΕ

Ευχαριστώ μέσα από την ψυχή μου τη Θεία Μυρσίνη Γ. Δανίλη και τους Μαίρη και Φίλιππο Καλλιάνη που τις 15/08/2011 στο Μεγάλο Χωριό μου συμπαραστάθηκαν και άμεσα ειδοποίησαν τις πρώτες βοήθειες για την αντιμετώπιση του ξαφνικού αλλά πολύ σοβαρού προβλήματος της υγείας μου.

Παράλληλα πρέπει να τονίσω τη βοήθεια και το ενδιαφέρον του παθολόγου επιμελητή γιατρού του Νοσοκομείου Καρπενησίου κ. Πέτρου και του ιατρικού νοσηλευτικού προσωπικού που χωρίς τα βασικά στοιχειώδη μέσα (έλλειψη αξονικού, μαγνητικού τομογράφου, ωτορινολαρυγγολόγου και νευρολόγου) με μοναδική δυνατότητα την κλινική εξέτασή τους-διάγνωση μπόρεσαν να δώσουν τις πρώτες βοήθειες. Τέλος ένα ευχαριστώ στο πλήρωμα του ασθενοφόρου στις 8/8/2011 καθώς επίσης και στον ειδικευόμενο ιατρό βάρδιας κ. Θεοδώρου που ήταν άψογος μαζί μου κατά τη μεταφορά μου στο Πανεπιστημιακό νοσοκομείο Λάρισας.

Τους δύσκολους καιρούς που περνάμε πρέπει να τονίζουμε τα δείγματα ανθρωπίας, προσφοράς, ανιδιοτελότητας και αγάπης, απ' όπου κι αν προέρχονται. Σας ευχαριστώ όλους, σας εύχομαι προσωπική υγεία και πάνω απ' όλα ευχαριστώ το Θεό που είμαι ανάμεσά σας.

Μαρία Ι. Δανίλη

❖❖❖

Επισκέπτομαι το Μεγάλο Χωριό από το 1988. Βιώνω κάθε χρόνο από τότε τις αλλαγές του, πάντα προς τη βελτιωμένη του μορφή, την ομορφιά του, την πρόοδό τους, την προκοπή του.

Κάθε φορά έπεφτε στα χέρια μου το καταπληκτικό περιοδικό "Η φωνή του Μεγ. Χωριού" που πάντα τη διάβαζα και τη διαβάζω "ρουφώντας" "σημειώνοντας" το κάθε τι που έχει γραμμένο. Τα άρθρα της, τα κείμενά της, η δουλειά της με ταξιδεύει, με ηρεμεί, με γαληνεύει.

Οι αναφορές στο παρελθόν, τα γεμάτα θυμοσοφία λόγια, πολλάν συντακτών της γοητεύουν τον αναγνώστη. Η "φωνή του χωριού" και οι δραστηριότητές της με τις όμορφες πολιτιστικές εβδομάδες του Αυγούστου με γυρίζουν πίσω σε μνήμες, θύμησες, αναμνήσεις του χωριού μου και έτσι το Μεγάλο Χωριό γίνεται και δικό μου χωριό. Τα παιδιά μου χαίρονται αυτή την ομορφιά και την ηρεμία του χωριού φτιάχνοντας ένα όμορφο κομμάτι από το Μεγάλο Χωριό στην ψυχή τους.

Πρωταγωνίστρια όλων αυτών και την ευχαριστώ είναι η Μαίρη Καλλιάνη που τη γνώρισα πριν από κάποια χρόνια και παραμένει η ίδια, ακούραστη και δημιουργική, όπως πάντα. Βέβαια δίπλα της βράχος, σύμβουλος και συμπαραστάτης της ο πάντα ευγενικός και καλόβουλος Φίλιππος.

Μαρία Ι. Δανίλη

Προς τα μέλη και τους φίλους

Μην ξεχνάτε τις ημερομηνίες για τις συνεργασίες ή τις ειδήσεις της "Φωνής..."
του Μεγάλου Χωριού. Μέχρι 15 Μαΐου, για την έκδοση του καλοκαιριού
και μέχρι 15 Οκτωβρίου, το αργότερο, για τη χειμωνιάτικη έκδοση.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑ

"Αγάπην δε μη έχω... Ουδέν ωφελούμε!"

Γράφει ο κ. **Σηφάκης Κων/νος**, τ. Δ/ντίς Υπουργ. Παιδείας

Πολύς λόγος γίνεται τελευταία για την Ελληνική μας ακεραιότητα, την υπόστασή μας ως Κράτος κ.λπ. και διερωτάται ο απλός πολίτης, τι συμβαίνει;

Όμως υπάρχουν ευτυχώς αρκετοί, ίσως πιστεύω να πλειονότητα των Ελλήνων, που διατηρούν την αισιοδοξία, ότι η τρισχιλιετής και πλέον προϊστορία έδειξε πως πλείστες όσες συγκυρίες χαμού και αφανισμού της Ελλάδας, στο τέλος κυριαρχούσε η αναπτέρωση και η αναγέννηση από την τέφρα της. Αναμφισβήτητο γεγονός.

Η προσδοκία για ένα μέλλον καλύτερο δεν παύει να γιγαντώνει τις "ελπίδες" μας, ότι τελικά θα πετύχουμε του σκοπού μας, αρκεί μόνον να υπάρχει η μεταξύ μας "Αγάπη" και σύμπνοια. Ας μη ξεχνάμε πως το τελευταίο που βγήκε από το "Κουτί της Πανδώρας" ήταν η ΕΛΠΙΔΑ!

Ιδιαίτερα ωφέλιμο είναι να κάνουμε - με ειλικρινή διάθεση ψυχής- το δικό μας απολογισμό, να ερευνήσουμε τον "έσω άνθρωπο", τη μέχρι τώρα συμπεριφορά μας και να ομολογήσουμε τα λάθη μας.

Δυστυχώς παύσαμε να ενδιαφερόμαστε για τους άλλους, τους συνανθρώπους μας, και μας κυρίευσε το "Εγώ" μας, ξεχαστήκαμε στους συλλογισμούς της νεόφερτης "ανθρωποπλαστικής παγκοσμιοποίησης" και απεμπολήσαμε τα της Πατρίδας μας!

Ασφαλώς εδώ έρχεται η Θεία ρήση, πως: "Αγάπην δε μη έχω.. ουδέν ωφελούμε!". Το μάνυμα αυτό μήπως έπαινε να μας κατευθύνει και να μας κυριαρχεί σε όλες τις "εκφάνσεις της ζωής μας"; Μήπως ξεχαστήκαμε στην τεράστια υπεραγορά της νεοεποχητικής ροπής, ώστε να λησμονήσουμε το υπέρτατο προσόν της μεταξύ μας αγάπης;

Τόσο αμβλύνθηκε το αισθητήριό μας και αποπροσανατολισθήκαμε από τα "Εθνικά μας Ιδεώδη", που εγαλούχησαν και θωράκισαν γενεές γενεών, ώστε να φρουρούμε Θερμοπύλες;

Ας είμεθα αισιόδοξοι, πως προσόν της ακεραιότητας της συνειδήσεώς μας, το "γονίδιο" του Έλληνα, δεν θα πάνει να υπάρχει μέσα μας, και πως στο τέλος θα επέλθει η καρποφόρα καταξίωση και δικαίωσή μας. Ευτυχώς που ενυπάρχει στην ψυχή του Έλληνα το λεγόμενο "Φιλότιμο".

Μπορούμε λοιπόν να συμπεράνουμε από τα όσα προαναφέρθηκαν, ότι η ζωντανή παρουσία της "αγάπης", με την υπερφυσική της δύναμη στην ανθρώπινη φύση μας, θα μας καταστήσει κοινωνούς της "αναγέννησής" μας, και θα γιατρέψει τα όπουα μέχρι τώρα τραύματα υποστήκαμε.

Ας μη ξεχνάμε, πως όταν οι μαθητές του Χριστού φοβήθηκαν ότι θα καταποντιστούν - θα βουλιάξουν μέσα στη θάλασσα της Τιβεριάδος, τους είπε: "Θαρσείτε, μη φοβείσθε", έχετε θάρρος - πίστη και αγάπη, και τότε επήλθε "ηρεμία και γαλήνη". Ας είμεθα βέβαιοι πως αυτό θα συμβεί. Γένοιτο!

Νέα τάξη πραγμάτων (Ν.Τ.Π.) Παγκοσμιοποίηση

Το 2001 δεν ήταν μόνο το πρώτο έτος της τρίτης χιλιετηρίδας αλλά και το έτος μέσα στο οποίο καθιερώθηκε η Ν.Τ.Π., με την οποία οι περιουσότεροι έχουμε εξοικειωθεί, μιας και έχει σηματοδοτήσει τις τρέχουσες κοινωνικές και κυρίως οικονομικές ανακατατάξεις στον πλανήτη.

Η Ν.Τ.Π. που δανείζεται πολλά στοιχεία της από τη ναζιστική ιδεολογία, αποοκοπεί σε μια επιβολή παγκόσμιας δικτατορίας, μέσω κυρίως "πολέμων" σε όλον τον πλανήτη και στην κατάληψή του τελικά.

Για πολλούς το όλο εγχείρημα ξεκίνησε με την τρομοκρατική επίθεση του Δ.Κ.Ε. (Διεθνές Κέντρο Εμπορίου) στη Νέα Υόρκη, όταν οι πρωθιερείς της παγκοσμιοποιημένης ακροδεξιάς που για πολλά χρόνια δρούσαν στο παρασκήνιο, πέρασαν στην αντεπίθεση, επιβάλλοντας σταδιακά -και με άλλοθι τον πόλεμο κατά της διεθνούς τρομοκρατίας που μόλις είχε χτυπήσει την "καρδιά" του καπιταλισμού- την κατατρομοκράτηση του πλανήτη.

Πρώτη τους επιδίωξη ήταν να πάρουν τη ρεβάνς για την ήττα τους στον Β' παγκόσμιο Πόλεμο, προτού πετύχουν τα μακροπρόθεσμα στρατηγικά τους σχέδια.

Η Ν.Τ.Π. είναι παρούσα. Είναι στην ακμή της; Κινείται σε δυο μέτωπα. Το ένα είναι η δημιουργία μιας παγκόσμιας υπερκυβέρνησης με ειρηνικά, οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά μέσα. Το δεύτερο είναι πιο απόκρυφο, πιο μυστηριώδες, πιο τρομακτικό αλλά πιο πρακτικό. Αφορά στην προπαρασκευή και εκτέλεση του σχεδίου για τη διακήρυξη και την εκτέλεση ενός τρίτου παγκοσμίου πολέμου.

Καθορίζει με τέτοιο τρόπο τις διεθνείς εξελίξεις, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στα διάφορα κέντρα εξουσίας να λαμβάνουν αποφάσεις και να χαράζουν στρατηγικές, ανάλογα με τα συμφέροντά τους. Τέτοια κέντρα εξουσίας είναι το Δ.Ν.Τ., Π.Ο.Ε., G8, Commission, N.A.T.O., η λέσχη Μπίντελμπεργκ, καθώς και άλλα για τα οποία δεν γνωρίζουμε.

Συνθλίβει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των λαών από την παγκόσμια κουλτούρα και σχεδιάζει μια άβουλη, ομογενοποιημένη μάζα. Ανάλογα με το πώς το βλέπουμε, μπορούμε να δούμε τους λαούς της πλούσιας Δύσης, είτε ως αδιάφορους, είτε ως ανεκτικούς και τους λαούς της "φτωχής" Ανατολής, είτε ως φανατικούς, είτε ως αντιστεκόμενους. Από την ανάλυση των δύο αυτών διαφορετικών πραγματικοτήτων και από μια μεταξύ τους σύγκριση, θα μπορούσαν να βγουν χρήσιμα συμπεράσματα.

Ο απόλυτος έλεγχος των ανθρώπων στη Ν.Τ.Π. επιτυγχάνεται με την πλύση εγκεφάλου και τον έλεγχο της πληροφορίας. Ως συνεπής διάδοχος του παλαιού κατεστημένου η Ν.Τ.Π. θέλει και αυτή άβουλους, απαισιόδοξους και ασυνείδητους ανθρώπους, που υπακούουν, παράγουν, καταναλώνουν. Η ροή των πληροφοριών που θα δέχονται, πρέπει να είναι πολύ συγκεκριμένη, ο έλεγχος των μέσων διάδοσης, δεν αρκεί να είναι από μόνον τους κλειστοί σε συγκεκριμένους τύπους πληροφοριών. Δεν θέλει αισιόδοξους και ενεργητικούς ανθρώπους που επιδιώκουν την διερεύνηση της αντίληψης και συνεπώς της συνείδησής τους. Δεν θέλει ανθρώπους των οποίων η σκέψη και η συμπειφορά θα ξεφεύγει από ορισμένα ζωτικά για την επιβίωση πρότυπα.

Το στοίχημά μας είναι, να ανακαλύψουμε τόσο μέσα από εμάς, όσο και έξω από εμάς, ποια είναι αυτά.

Λευκή...Αυγή!!!

Φευγαλέο άγγιγμα η χθεσινή Πανοσέληνος. Δεν χρειάζεται να τη θαυμάζεις για ώρα! Η αίσθηση του ότι υπάρχει κυρίαρχη στον αιθέρα των αστεριών, δίνει μια γεύση αλλιώτικη στο χωροχρόνο σου!

Με αποκοίμισε.....

Το πρώτο σκηνικό είχε αλλάξει!!! Η διάθεση όμως ήταν μαγνητισμένη από το χθες! Σαν να μην ήθελε ο εγκέφαλος να ξυπνήσει από την τελευταία πρόκληση σκέψης... με φόντο το φεγγάρι... και έμεινε εκεί...

Ντύθηκα και έφυγα για τη δουλειά. Λίγο πριν φθάσω, καθώς ο αέρας έκλεινε την πρώτη υπόσχεση χειμωνιάτικης διάθεσης, μια κυρία ακουμπισμένη στο παγκάκι μιας πλατείας... τάιζε τα πρώτα περιστέρια της αυγής!!

Σκέφτηκα! Αισθάνθηκα! Ταξίδεψα! Πλησίασα... Την αφουγκράστηκα για δευτερόλεπτα...

Μηχανικά.. αλλά όχι πεζά.. έκανα την ίδια κίνηση. Μοίρασα ένα κουλούρι... ζεστό και σουσαμένιο που με λαχτάρα προηγουμένως είχα πάρει! Πάντα μου άρεσαν τα κουλούρια... ίσως γιατί έχουν την πινελιά της γιαγιάς και του παππού... λίγο από παράδοση.

Ρώτησα την Κυρία, αν τα ταΐζει κάθε μέρα, διότι τα περιστέρια μου έδωσαν την εντύπωση της απόλυτης εξοικείωσης μαζί της!

Όχι! μου απαντάει...

Μάλιστα... της αποκρίνομαι με ένα αμήχανο χαμόγελο!

Το κάνετε, δίως, με πολλή αγάπη, της είπα!

Ναι, μου απαντά... το καθετί, για να έρθει κοντά μας, θέλει την αγάπη μας!

Την άχρονη αγάπη... αυτή που υπάρχει και πριν και μετά και πάντα... και που μας κάνει κοινωνούς της ευτυχίας.

Κατάλαβα! της είπα... και έφυγα!!!

Μια τόσο απλή εικόνα!

Μια τόσο εύκολη διαδικασία...

Τόσο λίγος χρόνος...

.....λίγος κόπος..!!!

Πολλή αγάπη!!!

Πριν φθάσω στη δουλειά... ο ήλιος δειλά είχε βγει... ένα περιστέρι ήρθε και κάθισε δύπλα μου... μου έκλεισε το μάτι... έτσι αισθάνθηκα... έτσι ένιωσε και αυτό... του το ανταπέδωσα...

Στιγμές Είμαστε!

...και αρκεί.....η αγάπη!!

Μαρία Νηρού

**Συλλέξτε όλα τα τεύχη της Φωνής.
Είναι μια πολύτιμη παρακαταθήκη για το μέλλον
και την ιστορία του τόπου και των ανθρώπων του.**

Ο Καλλικράτης είναι εδώ. Εμείς;

Του Γιώργου Σταυράκη*

Πρόσφατα διάβασα στο περιοδικό "Χωριάτικοι Αντίλαλοι" που μου στέλνει ο αγαπητός φίλος **Χρήστος Γιαννακόπουλος**, ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον δικό του κύριο άρθρο σχετικά με το όνομα του νέου Καλλικρατικού Δήμου Καρπενησίου. Πρώτα απ' όλα θέλω να τον συγχαρώ για τον ωραίο και εύστοχο τρόπο που θέτει ένα πολύ ευαίσθητο ζήτημα που αφορά έξι πρώην Καποδιστριακούς Δήμους. Για διοικητικούς και οικονομικούς λόγους μπορεί το σχέδιο Καλλικράτης να έχει πράγματι πολλές θετικές πλευρές και η συνένωση να αποδειχθεί επιτυχής για τους παραπάνω λόγους. Ας αφήσουμε, ωστόσο, τον παράγοντα χρόνο να μας το δείξει, γιατί, ας μην ξεχνάμε ότι η ποιότητα των ανθρώπων κάνει τη διαφορά, και όχι οι καινοτομίες γραμμένες στο χαρτί.

Εκείνο, που κατά την άποψή μου, δείχνει κάποιου είδους προχειρότητα και απουσία βαθύτερης μελέτης είναι ότι έτσι αβασάνιστα, μια ολόκληρη ιστορική περιφέρεια συλλήβδην βαφτίστηκε Δήμος Καρπενησίου. Μα Δήμος Καρπενησίου προϋπήρχε, τότε προς τι η συνένωση; Θα αγνοηθεί η ιστορία και οι τοπικές ευαισθησίες των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής;

Μπορεί, ίσως, για κάποιους ανομολόγητους λόγους μερικοί να το θεώρησαν βολικό να παραμείνει το όνομα ως έχει.

Όπως είναι γνωστό, με την Καλλικρατική ενοποίηση ο νομός μας έγινε δύο Δήμοι, α) Δήμος Αγράφων, β) Δήμος Καρπενησίου. Εδώ, προκύπτει ένα ερώτημα, το ιστορικό όνομα EYPYTANIA που πάει; θα μείνει μόνο για το χάρτη της γεωγραφίας;

Προσωπικά θεωρώ ότι ο κ. Γιαννακόπουλος με το άρθρο του σωστά ζητάει την αναθεώρηση με την μετονομασία από Δήμος Καρπενησίου σε ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΥΤΑΝΩΝ.

Με αυτόν τον τρόπο οι πολιτιστικές καταβολές του κάθε χωριού θα αποτελέσουν συνεκτική, ιστορική και πολιτιστική σύνθεση για το παρόν και το μέλλον.

Προς αυτήν την κατεύθυνση προτείνουμε η διοίκηση του νέου Δήμου υπό την ηγεσία του Δημάρχου κ. Κώστα Μπακογιάννη, σύσσωμοι (πλειοψηφία, μειοψηφία), να ξεκινήσουν την απαραίτητη διαδικασία με τους παράγοντες όλων εκείνων των χωριών που έχουν υπαχθεί στο Καλλικρατικό σύστημα. Τα χωριά του πρώην Δήμου της Ποταμιάς λόγου χάριν, με έδρα το Μεγάλο Χωριό, γιατί να περιέλθουν σε ένα "χωνευτήρι" χωρίς να υπάρχει η παραμικρή παραπομπή στην ιστορία τους. Ονόματα Δήμων, κρατών κ.ά. έχουν διαχρονική σημασιοδότηση, πρέπει να είναι καλά μελετημένα για να αποφεύγονται πιθανές μελλοντικές αντιπαλότητες.

Η Ευρυτανία, ένας μικρός νομός στην καρδιά της ηπειρώτικης Ελλάδας με μικρά και συχνά απρόσιτα χωριά, έδωσε πολύ μεγαλύτερο αριθμό ανθρώπων των γραμμάτων και του πνεύματος από ό,τι της αναλογεί. Ένας νομός με ζωντανούς και περήφανους ανθρώπους σε συνεχή αναζήτηση της γνώσης, του ωραίου και του αληθινού.

Η νέα μεταρρύθμιση "Καλλικράτης" με την ενοποίηση μικρών περιφερειών σε ενιαία μεγαλύτερα σύνολα, κατά την άποψή μου, δεν μπορεί παρά να αναβαθμίσει την ποιότητα των υπηρεσιών προς τον πολίτη, γιατί η στελέχωση των νέων ΟΤΑ από τα πράγματα θα είναι καλύτερη.

Ας μην ξεχνάμε, κάθε πολιτισμός αρχίζει και τελειώνει με τις λεπτομέρειες. Πολιτισμό μπορείς να έχεις και με λιγότερους οικονομικούς πόρους, αρκεί να υπάρχει όραμα και φαντασία.

* Ο κ. Σταυράκης είναι μέλος του ΔΣ στο υπό ίδρυνση Ιστορικό Μονοειδικό Κέντρο στο Καρπενήσι, και μέλος της σχολικής επιτροπής μέσης Εκπαίδευσης του νέου Καλλικρατικού Δήμου Πεντέλης Αττικής.

Σύντομο λεξικό της κρίσης

Γράφει ο **Γιώργος Σταυράκης**, καθηγητής Αγγλικών - Κοινωνιολόγος*

Όπως πολλά πράγματα, έτσι και οι λέξεις χάσανε μεγάλο μέρος από το αληθινό τους νόημα. Έτσι, οι δημοσιογράφοι, πολιτικοί, οικονομολόγοι, και άλλες δημοκρατικές δυνάμεις τις χρησιμοποιούν ακίνδυνα για να πετύχει ο χυλός, και ο καθένας να καταλαβαίνει ότι θέλει. Εμείς θα γράψουμε το λεξικό της κρίσης με έναν κάπως ειρωνικό τρόπο.

Σαν να μην φτάνει αυτό, οι άνθρωποι της εν λόγω συνομιταξίας διαθέτουν και το χάρισμα της λεξιπλασίας με νεολογισμούς. Με αυτόν τον "ευφυή" τρόπο, άλλα λένε και άλλα εννοούν. Τον τελευταίο καιρό, με το οικονομικό πρόβλημα της χώρας, οι νεολογισμοί στα οικονομικά βρήκαν το μεγαλείο τους. Ο κόσμος τελεί υπό πλήρη σύγχυση, πολλοί χάσανε τον ύπνο τους, ενώ άλλοι ζητούν βοήθεια από την ψυχοατρική επιστήμη.

Ένας βομβαρδισμός στερεότυπων κλισέ, απανωτές και αντιφατικές ειδήσεις στοιχειώνουν τη σκέψη μας και παραμιλάμε.

Το λεξικό που ακολουθεί ίσως απαλύνει λίγο το πρόβλημα.

Δ.Ν.Τ. = Είναι κάτι σαν παχύδερμος χωροφύλακας. Κρατάει μαστίγιο και καρότο. Πριν δώσει το καρότο μαστιγώνει τα κράτη-μπαταχτιόδες, και ύστερα δανείζει τα λεφτά.

Ντομινίκ Στρος Καν = Αυτός ο κύριος στα ξενοδοχεία που πηγαίνει, οι καμαριέρες δεν προλαβαίνουν να στρώσουν καν...

Ελεγχόμενη χρεοκοπία = Είναι αργός θάνατος με αναισθητικό.

Μη ελεγχόμενη χρεοκοπία = Είναι ο αιφνίδιος θάνατος (ακόμη δεν καταλάβαμε ποιος είναι ο καλύτερος).

Επιμήκυνση = Είναι λίγο πονηρή λέξη, γιατί δεν μας λένε ακριβώς τι και πως θα επιμηκυνθεί.

Πτώχευση = Τι έχει ο φτωχός να φοβηθεί. Είμαστε πλούσιοι αλλού. Όταν οι δανειστές μας τρώγανε βελανίδια, εμείς χτίζαμε Παρθενώνες.

Κούρεμα = Όπως κουρεύουν τα πρόβατα, τώρα θα κουρεύουν τις συντάξεις, τους μισθούς, τα ομόλογα κ.ά.

Αναδιάρθρωση = Θα ανακατευτεί από την αρχή ξανά η τράπουλα, και εμείς ως καλοί τζογαδόροι θα καταφέρουμε να κρύψουμε έναν-δυο άσσους στο μανίκι.

Επιστροφή στη δραχμή = Αν συμβεί αυτό, η Ευρωζώνη και οι δανειστές μας δεν θα μας το συγχωρήσουν για τα.... Επόμενα εκατό χρόνια.

Ευρωζώνη = Είναι ένα ζωνάρι που περικλείει 27 ανόμοιους λαούς. Τώρα θα πρέπει να το οφίξουμε όλοι.

Αναπηρικές συντάξεις = Τις έχει πάρει μόνο το 35% των Ελλήνων. "Άδικούνται" πολλοί άλλοι που ίσως έχουν το ίδιο ποσοστό αναπηρίας (!).

Αμυντικές δαπάνες = Ο παράδεισος της μίζας. Το Ελ Ντοράντο των επιτήδειων.

Περαίωση = Είναι ένας καλός τρόπος να νομιμοποιούνται οι μεγάλοι φοροφυγάδες και να πληρώνουν οι μικροί.

Τεκμήρια = Είναι κάτι σαν γάτα που κυνηγάει τα ποντίκια.

Μνημόνιο 1 και 2 = Στενοί κορσέδες που υπογράφουμε να μας φορέσουν. Ο πρώτος δεν πέτυχε. Ούτε mea culpa δεν μας είπαν γι' αυτόν. Ο δεύτερος είναι πολύ στενά παπούτσια, τα πόδια μας θα κακοφορμίσουν.

Κόκκινη γραμμή = Αυτή η γραμμή αλλάζει χρώμα τόσο συχνά που μας μπέρδεψε. Πότε είναι πράσινη, πότε μπλε, και πότε, πάλι κόκκινη.

Εθνική συνεννόηση = Για τους ηγέτες μας η εθνική συνεννόηση είναι terra incognita. Όποιος συναινέσει θεωρεί τον εαυτό του ήττημένο.

Το πιστόλι πάνω στο τραπέζι = Ήταν άσφαιρο.

Ιδιωτικούμσεις = Ξεπούλημα των ασημικών όσο-όσο και γρίγορα.

Στατιστικά στοιχεία = Έγιναν ανέκδοτο πανευρωπαϊκά. Όταν οι ομοτράπεζοι εταίροι μας στις Βρυξέλες ακούνε για Greek Statistics, παθαίνουν κρίση κλαυσίγελου.

Τοξικά ομόλογα = Είναι χαρτομάνι που πάει και έρχεται με βάση την καλή πίστη που όμως, συχνά δεν είναι δεδομένη. Τα δικά μας ομόλογα, οι Γερμανοί τα χαρακτηρίζουν "ως σκουπίδια και τους Έλληνες άσωτους". Αυτή η λεκτική ασάφεια δεν προσφέρει καμιά δημιουργική διεξοδο, η κοινωνία οδηγείται σε ζόφο με φαινόμενα κατάθλιψης.

Γι' αυτό, φίλοι μου, φυλαχτείτε τώρα τον κακό καιρό να είστε καλά τον άλλον. Εξάλλου, όπως μας λέει και το γνωστό μας άσμα, η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει. Άλλιώς, η νευρική κρίση έρχεται πιο κοντά.

* Αναδημοσίευση από την εφημερίδα «ΑΜΑΡΥΣΙΑ».

**Ευχαριστήρια
σ' αυτούς
που συνεργάζονται
με τη «ΦΩΝΗ»**

- ✓ με συνεργασίες
- ✓ με γνωστοποιήσεις
- ✓ με φωτογραφικό υλικό
- ✓ με προτάσεις
- ✓ με ιδέες

ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΜΑΣ...ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΜΑΣ...ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΜΑΣ...

ΙΑΤΡΙΚΑ

Το σωστό πλύσιμο των λαχανικών

Είναι γνωστό ότι τα λαχανικά και τα φρούτα πρέπει να πλένονται καλά, ειδικά μάλιστα αν πρόκειται να καταναλωθούν ωμά, αφού πρέπει να εξολοθρευτούν όλα τα βακτήρια και τα μικρόβια. Γνωρίζουμε όμως όλοι ποιο είναι το σωστό πλύσιμο για τα λαχανικά μας;

Το μούλιασμα σε λεκάνη με νερό ή στο νεροχύτη συμβάλλει στην απώλεια υδατοδιαλυτών θρεπτικών συστατικών που έχουν κάποια λαχανικά (π.χ. μαρούλι, σπανάκι), ενώ παράλληλα υπάρχει ο κίνδυνος να μετακινηθούν τα μικρόβια και να πάνε ακόμα και σε μέρη, όπου δεν υπήρχαν πριν.

Ο σωστός τρόπος πλυσίματος (χωρίς να έχει προηγηθεί μούλιασμα ή μετά το μούλιασμα) είναι το ξέπλυμα με άφθονο τρεχούμενο νερό. Αν θέλετε, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε στο πλύσιμο και ξίδι, το οποίο δημιουργεί ένα όξινο περιβάλλον, στο οποίο δεν μπορούν να ζήσουν συγκεκριμένοι μικροοργανισμοί.

Αλλεργίες και αλκόολ

Τα αλκοολούχα ποτά μπορούν να προκαλέσουν αλλεργικές αντιδράσεις ή να επιδεινώσουν υπάρχουσες αλλεργίες, προειδοποιούν ειδικοί.

Ο Dr. Sami Bahna, του Louisiana State University, δήλωσε ότι αν και σπάνιο, ορισμένοι άνθρωποι έχουν αλλεργίες στο αλκοόλ, ενώ άλλοι είναι αλλεργικοί σε διάφορες ουσίες αλκοολούχων ποτών, όπως μπίρα και κρασί. Στα συμπτώματα περιλαμβάνονται ερεθισμός στα μάτια, ρινική συμφόρηση, στομαχικές διαταραχές και δυσκολία στην αναπνοή.

Στους παράγοντες που μπορεί να ευθύνονται περιλαμβάνονται διάφορα συστατικά στη μπίρα και το κρασί, όπως κριθάρι, αιθανόλη, σταφύλια, βύνη, μαγιά, λυκίσκος, σπάρι.

Οι αλλεργικές αντιδράσεις σε αλκοολούχο ποτό μπορούν να κυμαίνονται σε σοβαρότητα από μικρό εξάνθημα μέχρι απειλητική για τη ζωή κρίση άσθματος και αναφυλαξία. Οι ερευνητές υπέδειξαν επίσης ότι το αλκοόλ μπορεί επίσης να επιδεινώνει υπάρχουσες αλλεργίες.

Ο Bahna σημειώνει ότι οι άνθρωποι μπορεί να είναι αλλεργικοί στο αλκοόλ ή σε πρόσθετο συστατικό αλλά ακόμα και όταν δεν είναι αλλεργικοί, μπορεί ενδεχομένως να μη συνειδητοποιούν ότι το αλκοόλ μπορεί να επιδεινώσει τα υπάρχοντα συμπτώματα αλλεργίας, ιδιαίτερα τις αλλεργίες τροφίμων. Σε αυτές τις περιπτώσεις η έρευνα υπέδειξε ότι η αποφυγή των αλκοολούχων ποτών είναι ο καλύτερος τρόπος να αποφευχθούν δυνητικές αντιδράσεις.

Το κρασί περιέχει χημικές ουσίες που ονομάζονται τυραμίνες, που μπορούν να προκαλέσουν πονοκέφαλο, πρόσθεση.

Ο Bahna υπέδειξε επίσης ότι η έκθεση στον καπνό του τσιγάρου μπορεί να επιδεινώσει το άσθμα και τις αλλεργίες καθιστώντας τους καπνιστές περισσότερο ευαίσθητους σε ουσίες που βρίσκονται στον αέρα όπως γύρη και σπόρους μούχλας. Δήλωσε ότι άνθρωποι με αλλεργίες και άσθμα θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί να αποφεύγουν την έκθεση στον καπνό του τσιγάρου.

Οποιοσδήποτε υποπτεύεται ότι έχει αλλεργική αντίδραση στο αλκοόλ, την τροφή ή τον καπνό θα πρέπει να δει αλλεργιολόγο, συνιστά ο Bahna. Πρόσθεσε ότι στις περισσότερες περιπτώσεις, απλώς η κατανόηση αυτού που προκαλεί την αλλεργική αντίδραση θα βοηθήσει να βρεθεί εναλλακτική λύση όσον αφορά τα ροφήματα που απολαμβάνει.

Μερική άποψη από την ανακαινισμένη αίθουσα της βιβλιοθήκης που είναι αφιερωμένη στην εκπαίδευση και στην Οικοκυρική Σχολή Μεγάλου Χωριού (προσφορά Ανδρέα και Φωτούλας Σταθοπούλου).

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Κιάμου-Δανίλη Κούδα (στη μνήμη Μ. Αραπογιάννη)	30 ευρώ
Παλιούρας Γιαν. & Λαμπρινή (στη μνήμη του ανιψιού τους)	60 ευρώ
Αυγερόπουλος Αυγέρης (στη μνήμη συζύγου)	200 ευρώ
Χρήστος Τουλούπας (στη μνήμη μητέρας Ιουλίας)	600 ευρώ
Γιάννης Πρωτονοτάριος	100 ευρώ

ΓΙΑ ΤΗ Φ.Μ.Χ.

Αραπογιάννης Γιώργος	50 ευρώ
Τσίρος Σπύρος	20 ευρώ
Γιώργος και Ελένη Σταυράκη (στη μνήμη Παρ. Πασσά)	20 ευρώ
Χρήστος Τουλούπας (στη μνήμη μητέρας Ιουλίας)	100 ευρώ
Λύρας Ιωάννης	80 ευρώ
Νικόρουλος Αθανάσιος	80 ευρώ
Πάνας	80 ευρώ
Βαστάκη Ευαγγελία	30 ευρώ
Αφοί Καλύβα	25 ευρώ
Χούρης Κωνσταντίνος	10 ευρώ
Τουλούπας Θάνος	30 ευρώ
Βονόρτας Γιάννης	30 ευρώ
Κωστοπούλου-Λώλου Ιωάννα	10 ευρώ
Μπούρας Βασίλης	10 ευρώ
Μπακατσιάς Αθανάσιος	10 ευρώ
Μαθές Ευάγγελος	20 ευρώ
Αφοί Κακούρα	10 ευρώ
Μαρίφογλου (Μεσοστράτη)	10 ευρώ
Τζαβέλη Σταυρούλα	10 ευρώ
Ντουφεκιάς Θύμιος	40 ευρώ
Τσινιάς Κώστας	10 ευρώ
Καλαντζής Φώτης	20 ευρώ
Ντρίβας Δημήτρης	10 ευρώ
Γιαννακόπουλος Γιώργος	40 ευρώ
Κοντοκώστας Στέλιος	30 ευρώ
Καρίπης Παναγιώτης	20 ευρώ
Μαντζιούτας Κώστας	40 ευρώ
Μόκας Παναγιώτης	30 ευρώ
Νασιοπούλου Βασιλική	25 ευρώ
Τριανταφύλλη Κική	40 ευρώ
Κουτσολούκας	20 ευρώ
Μάναλης Γιώργος	10 ευρώ
Τσινιάς Χρήστος	10 ευρώ
Χαμπερής Λάμπρος	10 ευρώ
Βονόρτας Θεοδόσης	10 ευρώ
Astor	10 ευρώ

Β.Β.	10 ευρώ
Η ΡΟΚΑ	10 ευρώ
Παΐδα Εργ. Χρυσοχόΐας	10 ευρώ
Τσουκαλά Β.	10 ευρώ
FRES Ζαχαροπλαστείο	20 ευρώ
Σταυράκη Φροντιστήρια	10 ευρώ

ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Ελένη Πουρνάρα-Καρκαζή	15.185 ευρώ
Νίκος Πουρνάρας	10.000 ευρώ
Τσιτσιράμου Ανθούλα (στη μνήμη συζύγου και υιού)	50 ευρώ
Παναγιωτοπούλου Ευανθία	55 ευρώ
Χρήστος Τουλούπας και αδελ. (στη μνήμη μητέρας Ιουλίας)	100 ευρώ
Ιωάννης Κοντομέρκος	150 ευρώ
Καραπιπέρης Λεωνίδας	50 ευρώ
Καραπιπέρης Θεόδωρος	50 ευρώ
Κουτσούκη Μαρία	10 ευρώ

ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Σταθόπουλος Ανδρ. & Φωτούλα (στη μνήμη γονέων)	11000 ευρώ
Οικονόμου Γιώργος	50 ευρώ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ

Χατζηαντώνης Βασίλης	100 ευρώ
Αραπογιάννης Νίκος και Λούλα	100 ευρώ
Γρούμπας Αντώνης	100 ευρώ
Παπαστάθης Νίκος	20 ευρώ

**Για τις παραπάνω ευγενικές προσφορές αγάπης
ο Σύνδεσμος εκφράζει σε όλους τις ευχαριστίες του**

**Ειλικρίνεια και ο σεβασμός είναι ακριβό δώρο,
μην το περιμένεις από φθηνούς!!!**

**ΕΓΓΡΑΦΕΙΤΕ ΜΕΛΗ ΣΤΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ
ΑΝΑΝΕΩΣΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ
ΑΝ ΑΛΛΑΞΑΤΕ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Ή ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΜΑΣ**

ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΠΕΝΘ

«Μαζάριοι οι νεκροί οι εν Κυρίῳ αποθνήσκοντες»
(Αποκ. 14,13)

Πάρις Πασσάς

ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ: Αυτό που αγαπήθηκε και έβγαλε ανθρώπους μορφωμένους, τίμιους και ειλικρινείς. Μέσα σ' αυτούς, κι' αυτοί που το αγάπησαν, πρώτα σαν επισκέπτες και μετά σαν συγχωριανοί μας, όπως ο Πάρις Πασσάς, ο οποίος το γνώρισε μέσα από μένα, τη σύζυγο του και συγχωριανή σας, Ελένη (Νένα) Παπαγιάννη, θυγατέρα του αείμνηστου και σεβαστού Γιαννάκη Παπαγιάννη.

Διακεκριμένος δικηγόρος, ο Πάρις Πασσάς, και καταξιωμένος στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πατέρας δύο παιδιών, του Βαγγέλη και της Ιωάννας, και παππούς του μικρού Πάρι.

Ποιος μπορεί να σε ξεχάσει!!!

Ποιος μπορεί να μη θυμάται το παράστημά σου, την αρχοντιά σου, την επιβλητικότητά σου και τις συμβουλές σου, νομικές ή μη, χωρίς αμοιβή, οι οποίες βοήθησαν πολλά άτομα. Απ' όποια θέση κι αν υπηρέτησες, είτε σα δικηγόρος, είτε σα Πρόεδρος Δημοτικού Συμβουλίου εκλεγμένος επί 16 συναπτά έτη, είτε σα Δήμαρχος στο Δήμο Νέου Ψυχικού Αττικής, ήσουν άνθρωπος της τελειότητας με συνέπεια, καλλιέργεια και καταδεκτικότητα. Μα πάνω απ' όλα, ήσουν ο άνθρωπος της διπλανής πόρτας.

Μαζί σου, λατρευτέ μας Πάρι, γαλουχήθηκαν και αναδείχθηκαν άτομα και άτομα, κι αυτό λέει πολλά. Γεννήθηκες στην Πάτρα το 1942 και μεγάλωσες, ορφανός από πατέρα, αλλά με μια υπέροχη μητέρα. Μέσα από μια οικογένεια γεμάτη αγάπη ξεπέρασες όλες τις δυσκολίες των καιρών εκείνων. Έτσι σε γνώρισα. Γεμάτο όνειρα και υποσχέσεις, τις οποίες στην πορεία της κοινής μας ζωής, πραγματοποίησες.

Το όμορφο Μεγάλο Χωριό, το χωριό των προγόνων μου, το βοήθησες με κάθε τρόπο, απ' όποια θέση κι αν βρισκόσουν, έχοντάς το πάντα στις προτεραιότητες της μικρής σε διάρκεια επίγειας ζωής σου. Ήλπιζες να εγκατασταθείς μόνιμα παίρνοντας τη σύνταξη σου, την οποία δυστυχώς δεν πρόλαβες να χαρείς.

Όνειρα απραγματοποίητα.

Το Μεγάλο Χωριό το είχες πάντα στην καρδιά σου λαχταρώντας να βρίσκεσαι εκεί έστω και για ένα Σαββατοκύριακο. Διοργάνωνες εκδρομές για τους συνδημότες σου από το Νέο Ψυχικό στο ωραίο Καρπενήσι και απόδειξη αυτού, η τελευταία και αποχαιρετιστήρια εκδρομή της ζωής σου, τον μήνα Ιούνιο του έτους 2011, κατά την οποία, ένα γεμάτο πούλμαν ήρθε μαζί σου για να θαυμάσει το Μεγάλο Χωριό, το νομό Ευρυτανίας και να επισκεφθεί την Ιερά Μονή Προυσσού.

Το τελευταίο σου δε πρόγραμμα ήταν να μείνεις όλο το μήνα Αύγουστο στο χωριό. Όμως, "Άλλαι μεν βουλαί ανθρώπων, άλλα δε Θεός κελεύει".

Μας έφυγες νωρίς, ήδη μας λείπεις πάρα πολύ. Εκείνο το ζεστό βράδυ του Ιουλίου, στις 20/7/2011, ανήμερα του Προφήτη Ηλία, έφυγε ένας μεγάλος άνθρωπος, μια μορφή ανθρώπου, η οποία απ' όπου κι αν πέρασε άφησε το στίγμα της. Έφυγες από τούτο το γήινο κό-

σμο και πέρασες στην ουράνια σφαίρα της αιωνιότητος. Δε θα σε ξεχάσουμε ποτέ. Θα είσαι πάντα στις καρδιές μας και θα προσπαθούμε να ακολουθούμε το δρόμο που εσύ μας χάραξες.

Καλό σου ταξίδι, αγαπημένε μας Πάρι

Πάρις Πασσάς

Τον Ιούλιο 2011 έφυγε από τη ζωή ο αγαπητός συγχωριανός μας δικηγόρος Πάρις Πασσάς. Ήταν παντρεμένος με τη συμβολαιογράφο Αθηνών Νένα Παπαγιάννη-Πασσά. Ο Πάρις, όπως χαϊδευτικά τον λέγαμε, υπεραγαπούσε το Μεγάλο Χωριό, ανακαίνισε το πατρικό σπίτι της γυναίκας του και ήταν ενεργό μέλος του Συνδέσμου και παρών σε πολλές εκδηλώσεις.

Κάτοικος Ν. Ψυχικού, αγωνιστής για το δίκαιο και το ηθικό, διατέλεσε Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Ν. Ψυχικού επί σειρά ετών. Στις δημοτικές εκλογές του 2002 εκλέχτηκε Δήμαρχος και από αυτό το αξίωμα υπηρέτησε το όμορφο προάστιο με ζήλο και αυταπάρνηση.

Στο ίδιο διάστημα κλονίστηκε η υγεία του, αλλά αντιστάθηκε και τα κατάφερε. Αξέχαστο θα μείνει ένα σχόλιό του, όταν τον ρωτούσα πως πάει με την υγεία του. Τότε μου είπε: "Άλλοι είναι κατά φαντασίαν ασθενείς, εγώ είμαι κατά φαντασίαν υγιής".

Καλός και ευσεβής χριστιανός, ο Θεός διάλεξε να τον πάρει σχετικά νωρίς. Τώρα αναπαύεται στα χώματα της Αττικής γης. Εμείς από το Σύνδεσμο, όλοι όσοι γνώριζαν τον Πάρι, ευχόμαστε στην καλή σύζυγό του, τα παιδιά και εγγόνια του καλή δύναμη και η μνήμη του θα μείνει αιωνία. Καλό σου ταξίδι.

Γ.Κ.Σ.

Δημήτριος Γαβρίλης

Ήταν 28 Οκτωβρίου 2011 όταν έφυγε από κοντά μας ο παλυαγαπημένος μας, σύζυγος, πατέρας και παππούς Δημήτριος Γαβρίλης, σε ηλικία 87 ετών. Τρίτο τέκνο του Νικολάου και της Ιωάννας, γεννήθηκε στο Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας τον Οκτώβριο του 1924.

Τελειώνοντας το Λύκειο, Γυμνάσιο τότε, αν και είχε τις δυνατότητες για συνέχιση σπουδών στο Πανεπιστήμιο, η πολυετής στρατιωτική υπηρεσία και τα δύσκολα εκείνα χρόνια του στέρησαν το δικαίωμα να συνεχίσει, όπως θα ήθελε.

Ασχολούμενος με το εμπόριο, έδωσε τον αγώνα της ζωής για δημιουργία, πετυχαίνοντας απόλυτα τους στόχους του και καταφέροντας να βγεί νικητής.

Μα η μεγαλύτερη δημιουργία του ήταν η οικογένειά του. Με τη γυναίκα και σύντροφο της ζωής του Ελένη, τη μαμά μας, διέγραψε μια πορεία 57 συνεχών και αδιάλειπτων χρόνων, μια ζωή αδιατάραχτη, με στενοχώριες και χαρές, αλλά όλα αυτά μαζί, σαν ένας άνθρωπος, μιά γροθιά. Ευτυχία πραγματική τέτοια ζωή! Γι αυτό και είναι τόσο απαρηγόρητη και συντετριμμένη η μαμά.

Για μας, τα παιδιά του, ο καλύτερος μπαμπάς του κόσμου. Υπόδειγμα Πατέρα, Οδηγού, Ηγέτη. Πάντοτε φρόντιζε να μη μας φορτώνει τα βάρη της ζωής του, τις δυσκολίες της καθη-

μερινότητας, να είμαστε ευχαριστημένοι, ευτυχισμένοι, να μη νιώθουμε φόβο. Αρχοντικά ψυχής, ανεκτικότητα προς τους άλλους και ευρύτητα πνεύματος και αντίληψης των πραγμάτων τον χαρακτήριζαν και τον διέκριναν πάντα. Βασικές αρχές του, η καθαρότητα και ορθότητα στη σκέψη, το δικαίωμα στη μόρφωση, η εντιμότητα στη δράση και στις σχέσεις με τους άλλους.

Αδυναμία του ο εγγονός του, Ανδρέας, που τον λάτρευε, όπως τον λάτρευε και εκείνος και από όλους μας βαθμολογούσε τον παππού, από μικρός, με δέκα με τόνο, ο μόνος που έπαιρνε τέτοιο βαθμό.

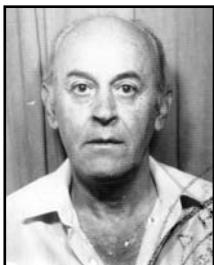
Στην ψυχή και την καρδιά του είχε πάντα τον τόπο καταγωγής του, που δεν έχανε την ευκαιρία να τον επισκέπτεται κάθε χρόνο.

Ένα είναι βέβαιο, δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ, μπαμπά, ποτέ. Θα είσαι πάντα ζωντανός μπροστά μας και θα μας συντροφεύεις σε κάθε βήμα της ζωής, όπως έκανες πάντοτε - το νιώθουμε.

Στο καλό, μπαμπά, στο καλό. Σε ευχαριστούμε και σ' αγαπάμε.

Τα παιδιά σου Ιωάννα, Σάκης

Διονύσιος Βονόρτας

Ο Διονύσιος Βονόρτας του Νικολάου και της Κωνσταντίνας γεννήθηκε στις 15-6-1931. Το έκτο καθώς και το μικρότερο παιδί της οικογένειας, έζησε δύσκολα παιδικά χρόνια και αναγκάστηκε να έρθει στην Αθήνα για να δουλέψει.

Παντρεύτηκε τη Βασιλική Μπαταγιάννη, απέκτησε 2 κόρες και 4 εγγόνια που αγαπούσε πάρα πολύ. Η ζωή του προσέφερε δύσκολες και χαρούμενες στιγμές, αλλά στις 24-7-2011 απεβίωσε ύστερα από μεγάλη περιπέτεια με την υγεία του.

Θα σε θυμόμαστε και θα σ' αγαπάμε για πάντα.

Η οικογένειά σου και τα εγγόνια σου

Ιωάννης Πριτσιόλας

Ο Ιωάννης Πριτσιόλας του Ευαγγέλου και της Αικατερίνης γεννήθηκε στις 21/12/1937 στη Κοντίβα, αλλά μεγάλωσε και έζησε με τους γονείς του και τ' αδέλφια του, Γιώργο, Φωτεινή και Κώστα στο Μ. Χωριό Ευρυτανίας. Αν και ήταν το μικρότερο παιδί της οικογένειάς του, ένιωσε και ένιωθε ως και τώρα το χρέος να προσφέρει και να βοηθάει. Τα παιδικά του χρόνια ήταν πολύ δύσκολα και πάντα θυμάσια που έλεγε: "Δεν είχαμε ούτε καλαμποκόσπορο να φάμε, ήμασταν ξυπόλιτοι και για παιχνίδι είχαμε τη φούσκα από το γουρούνι που την κάναμε μπάλα".

Στα 13 του χρόνια ήρθε στον Πειραιά να δουλέψει για να βοηθήσει την οικογένειά του στο χωριό. Οι αποσκευές του ήταν η ευχή των γονιών του και ένα ρητό: "Πήγαινε παιδί μου στα

ξένα, φάε ψωμί, στείλε και σε μένα". Έτσι με αγνότητα, τιμοτητα και ανυπέρβλητο αγώνα κατάφερνε να βγάζει τα προς το ζην για τον ίδιο και τους δικούς του ανθρώπους.

Το 1971 παντρεύτηκε την Ουρανία Μανάφα του Κων/νου και της Πολυξένης, καταγόμενη από τη Λουτροπηγή Σμοκόβου. Μαζί απέκτησαν 2 κόρες, την Κατερίνα και την Πολυξένη. Δημιούργησαν μια αγαπημένη οικογένεια, ενώ πάντα τη σύζυγο την αποκαλούσε "στυλοβάτη του οπιτιού και πρύτανη νοικοκυροσύνης". Η αρέτρητη αγάπη του για τις κόρες και τη γυναίκα του τον δυνάμωσε στο να προχωρεί και να προοδεύει τόσο ο ίδιος, όσο και τα παιδιά του, αλλά χωρίς σταματήμο της συνεχούς προσφοράς του.

Γενικότερα ο Ιωάννης Πριτσόλας ήταν πάντα πρόθυμος, φιλότιμος, δοτικός, χαρούμενος, αγνός, τίμιος και αξιοπρεπής. Συνεπώς και με αξιοπρέπεια μας αποχαιρέτησε όλους μας στο θάνατό του, που τον βρήκε τόσο απρόσμενα και αναπάντεχα στις 07/08/2011.

Μας λείπει πολύ! Το κενό και η μοναξιά που νιώθουμε είναι απέραντη. Θα ζει όμως στις καρδιές και στη θύμηση όλων όσων τόν αγάπησαν. Πάντα θα παρηγορούμαστε με τη σκέψη ότι όλοι μας ζήσαμε και γνωρίσαμε έναν άξιο και ικανότατο άνθρωπο!

**Η σύζυγος και τα παιδιά σου.
ΟΥΡΑΝΙΑ ΠΡΙΤΣΙΟΛΑ
ΝΙΚΟΣ-ΚΑΤΕΡΙΝΑ, ΓΙΑΝΝΗΣ-ΠΩΛΙΝΑ**

Μαρίκα Αραπογιάννη

Αγαπημένη μου θεία Μαρίκα,

Ήσουν για μένα πάντα ένα πρότυπο γυναίκας, αγωνίστριας και μια μεγάλη αγκαλιά για όλους μας.

Όταν η μητέρα μου με έφερε στο Μεγάλο Χωριό, εξί μηνών, εσύ με πρωτοπίρες αγκαλιά και με ζέστανες σ' εκείνη την πρώτη μου επίσκεψη στο γενέθλιο τόπο του πατέρα μου το Πάσχα του 1945.

Η περιπετειώδης ζωή σου υπήρξε ένας διαρκής αγώνας για τα ιδανικά σου και για την οικογένεια σου. Πάλεψες για την ελευθερία καθώς και για την επιβίωση τη δική σου και του αγαπημένου σου γιου Νίκου, ο οποίος ήταν για χρόνια η μοναδική σου χαρά.

Βρέθηκες να ταξιδεύεις στη μακρινή Τασκένδη για να ανταμώσεις τον άντρα σου τον Κώστα. Εκεί έφερες στον κόσμο την αγαπημένη σου κόρη Σπυριδούλα. Τώρα είχες να παλέψεις για τα δυο σου παιδιά. Δούλεψες, θυσιάστηκες και κατάφερες να τα σπουδάσεις και να τους κάνεις άξιους επιστήμονες στην κοινωνία. Επιστρέφετε όλοι σας στην Ελλάδα και η παρουσία σας εδώ κοντά μας ήταν αγαλλίαση. Το σπίτι σου ήταν ένα καταφύγιο για όποιον είχε ανάγκη.

Έζησες πλήρης ημερών, με εγγόνια και δισέγγονα, έχοντας πάρει απ' τη ζωή τη μερίδιο σου στις χαρές και στις πίκρες. Τώρα αναπαύεσαι δίπλα στον αγαπημένο αδελφό σου και πατέρα μου, Γιώργο, με τον οποίο σας συνέδεαν αμοιβαία αισθήματα.

Οι μνήμες μου για σένα είναι πολύτιμες. Στεναχωριέμαι όταν περνάω από τα Άνω Πατήσια και δεν θα περάσω να σε δω πια.

Σε ευχαριστώ που ήσουν στη ζωή μου. Αιωνία σου η μνήμη.

**Η ανιψιά σου
Ευθυμία Γ. Δασκαλάκη**

Γιαννούλα Γρούμπα

Στις 26/6/2011 συνοδεύσαμε στο τελευταίο και παντοτινό της προορισμό την αγαπημένη μας αδελφή και θεία Γιαννούλα Γρούμπα.

Η Γιαννούλα γεννήθηκε στο Δερμάτι Ευρυτανίας και ήταν το τελευταίο από τα οκτώ αδέλφια της. Έζησε μέχρι τα είκοσι χρόνια της στο Δερμάτι, το οποίο υπεραγαπούσε και αφιέρωσε όλη της τη ζωή στη σπίριξη και βοήθεια του Παλιού Χωριού, όπου μεγάλωσε όσο και του Νέου Οικισμού, όπου έζησε από το 1991 έως και την τελευταία μέρα της ζωής της. Στο διάστημα που έζησε στην Αθήνα εργάστηκε ως οδηγός λεωφορείου και TAXI.

Το κύριο χαρακτηριστικό της ήταν ο δυναμισμός και η προσφορά προς όλους τους συναθρόπους της, όχι μόνο των συγγενών αλλά και οποιουδήποτε την είχε ανάγκη. Ασχολήθηκε με τα κοινά ακριβώς ωθούμενη από αυτή της την ανάγκη για προσφορά και βοήθεια. Το σπίτι της ήταν κέντρο φιλοξενίας, αγάπης και θαλπωρής. Έξυπνη γυναίκα με ιδιαίτερες ευαισθησίες, ανήκε σ' εθελοντικούς συλλόγους για βοήθεια προς απόρους, άρρωστους, οικογένειες με προβλήματα κ.λπ.

Η Γιαννούλα είχε πάντα την πόρτα του σπιτιού και της καρδιάς της ανοιχτή για όλους μας και μας κερνούσε απλόχερα αγάπη, γνώσεις, συμβουλές, αλλά και υλική βοήθεια, όπου χρειαζόταν.

Το κουράγιο και την αδαμάντινη θέλησή της την έδειξε και στο σκληρό αγώνα με την επάρετη νόσο τα τελευταία δύο χρόνια και μπορεί να ήτταίθηκε, όμως άφησε σε όλους εμάς κληρονομιά την αγωνιστικότητά της, το θάρρος και το κουράγιο της.

Όσα κι αν γράφαμε γι' αυτή τη Γυναίκα θα ήταν λίγα, γιατί πραγματικά το μεγαλείο και η έντονη προσωπικότητά της θα μας συντροφεύει και θα μας παραδειγματίζει σ' όλη μας τη ζωή.

Γιαννούλα μας, καλό ταξίδι, καλή ανάπαυση και στην ψυχή μας θάσαι πάντα ζωντανή.

Τα αδέλφια, τα ανίψια σου και όλοι οι φίλοι σου

Ιουλία Γ. Τουλούπα (1911-2011)

Τον Ιούνιο (2011) ταξίδεψε για την αιωνιότητα σε βαθιά γεράματα η Ιουλία Τουλούπα, το γένος Πολόζου, από το γειτονικό μας Μικρό Χωριό. Παντρεμένη, σε νεαρή ηλικία, με το συγχωριανό μας Γιώργο Τουλούπα, παντοπόλη τα πρώτα χρόνια στο μεγάλο Χωριό, και αργότερα στο Παγκράτι, όπου ανάθρεψαν τα τρία καλά παιδιά τους. Η Ιουλία, καλή σύζυγος και στοργική μητέρα, τα δύσκολα μεταπολεμικά χρόνια βοηθούσε τον άντρα της στο μπακάλικο της πλατείας Βαρνάβα στο Παγκράτι και παράλληλα ήταν η καλή περήφανη νοικοκυρά ώσπου να μεγαλώσουν τα παιδιά. Το Μεγάλο Χωριό μαζί με τον άντρα της, και τα παιδιά της, το επισκεπτόταν κάθε καλοκαίρι για διακοπές στο πατρικό σπίτι. Ο άντρας της έφυγε από τη ζωή σχετικά νωρίς (1978). Ο θάνατός του άφησε μεγάλο κενό στην ψυχή της, το οποίο όμως αναπλήρωσαν τα τρία παιδιά της. Στάθηκαν στο πλευρό της ως την τελευταία ώρα. Ευτύχησε

να δει τρία εγγόνια, και τρία δισέγγονα, δύο από τα οποία, είναι από τη μικρότερη κόρη της που είναι παντρεμένη στην Αμερική. Έζησε έναν ολόκληρο αιώνα με χαρές και λύπες που φέρνει αναπάντεχα η ζωή. Εμείς από το Σύνδεσμο εκφράζουμε θερμά συλλυπητήρια στα παιδιά και εγγόνια της και τους ευχόμαστε δύναμη.

Αξέχαστη θεία Ιουλία, ευχόμαστε όλοι να είναι ελαφρύ το χώμα της αττικής γης που σε σκεπάζει και η μνήμη σου θα μείνει αιωνία.

Γ.Κ.Σ.

Λάμπρος Παπαγεωργίου

Έφυγε από κοντά μας ο αγαπητός σε όλους μας Λάμπρος Παπαγεωργίου.

Κώστας Μπαλάφας

Ταξίδεψε στην αιωνιότητα ο φωτογράφος του ξεριζωμού Κώστας Μπαλάφας

Ξημερώματα περασμένου Σαββάτου ταξίδεψε για την αιωνιότητα ο εθνικός φωτογράφος Κώστας Μπαλάφας πλήρης ημερών σε ηλικία 91 ετών. Δικαιωματικά αναπαύεται στην αγκαλιά της Ιστορίας ο τελευταίος των κορυφαίων φωτογράφων, καταγόμενος απ' την Κυψέλη της Αρτας.

Έφυγαν από κοντά μας οι αγαπητοί συγχωριανοί μας **Έλενα Χαντζηαντώνη, Γιώργος Μαχαλιώτης και Κούλα Ζαβού**.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ. ΤΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΝΑ ΜΗΝ ΥΠΕΡΒΑΙΝΕΙ ΤΗ ΜΙΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΗ ΣΕΛΙΔΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών «Η Αγία Παρασκευή» και «Η Φωνή του Μεγάλου Χωριού», εκφράζουν τα βαθύτατα συλλυπητήριά τους προς τους οικείους των εκλιπόντων συγχωριανών μας και εύχονται την εξ ύψους παρηγορίαν.

ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ

Τηλέφωνα επικοινωνίας: 22370 41502 ή 6948 295141

Στις οκτώ αίθουσες του Μουσείου ζωντανεύει η παράδοση και απεικονίζεται η ζωή των κατοίκων του Ευρυτανικού χωριού από παλιά, με ενθυμήματα - αντικείμενα που είχαν την καλοσύνη να προσφέρουν Μεγαλοχωρίτες και φίλοι του χωριού.

Σκοπός της ίδρυσής του είναι η διάσωση, η μελέτη, η έρευνα και η προβολή του ευρυτανικού χώρου.

Αξίζει να το επισκεφθεί όποιος βρεθεί στο Καρπενήσι.

ΗΜΕΡΕΣ - ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Παρασκευή - Σάββατο - Κυριακή και αργίες

10.30 - 14.00 από 1/10 έως 31/5

10.00 - 14.00 και 18.00 - 20.00 από 1/6 έως 30/9

ASTOR

ΑΣΚΑΝΠΙΟΥ 21-23 & ΣΚΟΥΦΑ
ΤΗΛ. 210 3633841

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΑΡΓΥΡΟΧΡΥΣΟΧΟΙΑΣ**
Δ. Α. ΠΑΪΔΑΣ - Δ. Χ. ΠΑΪΔΑΣ
Α. ΠΑΪΔΑΣ Ο. Ε.

Ηπίτου 4 (Πάροδος Βουλής 38)
5ος όροφος
Τηλ. 32.37.551 - 32.35.088

η ροκα

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 30 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 210 3616353
ΕΥΤΥΧΙΔΟΥ 27 ΠΑΓΚΡΑΤΙ ΤΗΛ. 210 7211781

Α. Κηφισίας 18, 115 26 Αμπελόκηποι Τηλ. 210 77.78.222

ΜΑΝΑΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Τηλ.: 6977236306

ΕΛΑΙΟΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ
ΒΕΡΝΙΚΙΑ /
ΤΕΧΝΟΤΡΟΠΙΕΣ

Κλειδής

σχέση εμπιστοσύνης...

ΚΛΕΙΔΗΣ ΣΤΕΛΙΟΣ

A. Καρπενησιώτη 12
36100 ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
Τηλ.: 22370 89000 • Fax: 22370 89002
e-mail: stelios@kleidis.gr

ΑΛΟΥΜΙΝΟΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΣΙΔΗΡΟΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

ΤΣΙΝΙΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΝΕΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

☎ 22370 41069
6976 441514

OPTI Q

ΟΠΤΙΚΑ - ΦΑΚΟΙ ΕΠΑΦΗΣ

ΧΑΜΠΕΡΗΣ Λ. - ΚΟΥΚΑ Ε.

Βιζαντίου 50, 142 34 Ν. Ιωνία (Καλογρέζα)
τηλ.: 210 2777715 fax: 210 2777970

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΤΑΒΕΡΝΑ «ΤΟ ΠΕΤΑΛΟ»

Στο δρόμο για το ιστορικό Μοναστήρι του Προυσού, δίπλα απ' την κρεμαστή γέφυρα του ποταμού Καρπενησώπη που καμαρώνει αγέρωχα από τα χρόνια του Αλή Πασά με θέα τ' αρχοντικά του Μεγάλου Χωριού και στα πόδια της ψηλόκορφης Καλιακούδας βρίσκεται ο οικισμός Γαύρος.

Στο πανέμορφο αυτό τρίστρατο στήσαμε μια ξεχωριστή παραδοσιακή γωνία "ΤΟ ΠΕΤΑΛΟ".

Σας περιμένουμε για να σας προσφέρουμε τις σπιτικές

ρουμελιώτικες λιχουδιές μας μέσα σ' ένα ζεστό και φιλόξενο χώρο που έχουμε αναπαλαιώσει και διακοσμήσει με μεράκι και σεβασμό στην παράδοση.

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΓΑΥΡΟΣ, ΜΕΓ. ΧΩΡΙΟ

ΤΗΛ.: 22370 41487

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΟΚΚΑΣ

ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ
ΥΠΕΥΘΥΝΗ: ΝΑΣΙΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΤΗΛ.: 22370 41257, 41103

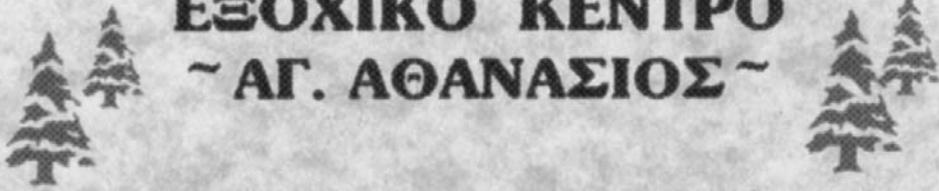
ΚΟΥΤΣΟΛΟΥΚΑΣ

- ΕΙΔΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
- ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ
- ΕΙΔΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ
- ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ

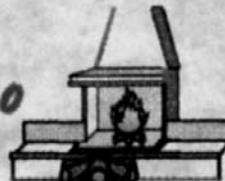
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ ΤΗΛ.: 22370 - 24100

**ΕΞΟΧΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
~ ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ~**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

**ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ**

**ΤΗΛ. 22370-41250
ΟΙΚ. 22370-41372
ΚΙΝ. 6972-336106**

ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΟΝΤΟΚΩΣΤΑΣ

**ΨΗΦΙΑΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΑΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΕΙΣ - ΒΙΝΤΕΟΛΗΨΕΙΣ
ΠΡΟΣΚΛΗΤΗΡΙΑ - ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ
ΚΑΡΤΕΣ - ΑΦΙΣΕΣ
ΚΙΝΗΤΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ**

Ζηνοπούλου 27
Καρπενησι 36100
τηλ.: 22370 23 628
FAX.: 22370 80 440
e-mail: info@photostelios.gr
www.photostelios.gr

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ
ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ**

ΠΑΝ. ΚΑΡΙΠΗΣ

**ΖΥΜΑΡΙΚΑ, ΜΕΛΙ, ΓΛΥΚΑ ΚΟΥΤΑΛΙΟΥ
ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ**

**ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
ΤΗΛ.: 22370 41265**

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ MANTZIΟΥΤΑ

Νέα παραδοσιακά δωμάτια στο πιο ξεχωριστό περιβάλλον με όλες τις ανέσεις και με θέα όλο το Μεγάλο Χωριό.
Η φιλοξενία και η ζεστασιά των ανθρώπων θα σας καταπλήξει.

Δωμάτια με όλες τις ανέσεις.
Όποιος έρχεται, ξαναέρχεται,
γιατί συνδυάζει ομορφιά,
φιλοξενία και ορμητήριο για
πολλές περιοχές της
Ευρυτανίας.

**ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ
MANTZΙΟΥΤΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΤΗΛ.: 22370 41157**

ΤΟ STUDIO ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ KONTANΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΓΡΑΜΜΟΥ 5 ΣΤΟ ΜΑΡΟΥΣΙ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΜΕ 30 ΧΡΟΝΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΣΤΟ ΧΟΡΟ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΠΡΩΗΝ ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΟΥ film net TV Nova TV

ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΙΛΕΙΞΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΥΡΤΙΚΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΓΑΛΟΥ ΒΑΠΤΙΣΗΣ [συνδυαγμός υειροποιητών τεχνικών με ψηφιακά σύστημα]

ΨΗΦΙΑΚΟ ΛΑΜΠΟΥΜ
ΒΙΝΤΕΟ ΛΗΨΕΙΣ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ ΓΑΛΟΥ ΒΑΠΤΙΣΗΣ
τηλ : 210 80.63.621 κιν: 6977774329 FAX:210.61.20.615
rkontan@gmail.com

Καλαντζής Φώτης

ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

22370-41122

ΠΑΛΜΟΣ Ευρυτανικός
Εβδομαδιαία Εφημερίδα

Ιδιοκτήτης - Εκδότης - Διευθυντής
ΒΑΣΩ ΦΕΓΓΟΥΛΗ

Τηλέφωνα
ΑΓΡΙΝΙΟ: 26420 28860 ή FAX: 28760
ΕΠΙΣΚΟΠΗ: 6977 532828

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΑ
ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ
ΜΕΤΑΞΟΤΥΠΙΕΣ
ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ
ΦΩΤΟΤΥΠΙΕΣ

48 Ιωνίων Δημητρίου

Επιπλαστικά
εξισσού ΚΑΡΠΕΝΗΣ
e-mail: divas48@otenet.gr

22370 - 80.001
22370 - 80.320

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΘ. ΝΤΕΡΙΒΑΣ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΨΑΡΑ

ΤΑΒΕΡΝΑ

ΓΑΥΡΟΣ Μ. ΧΩΡΙΟ
Τηλ: 22370 41202

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΦΑΓΗΤΑ
ΒΕΡΑΝΤΕΣ ΜΕ ΘΕΑ ΣΤΟ ΝΟΤΑΡΙ ΚΑΙ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ

ΘΥΜΙΟΣ ΝΤΟΥΦΕΚΙΑΣ

**ΤΑΒΕΡΝΑ - ΨΗΣΤΑΡΙΑ
ΜΑΘΕ**

ΚΛΑΥΣΙ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

22370 24857
22397
6977 990123

**ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ
ΔΩΜΑΤΙΑ**
(Α' κατηγορίας)

Με θέα την καταπράσινη
κοιλάδα της Χειδόνιας

22370 24857
22397
6977 990123

Το Αγνάντιο
**ΤΑΒΕΡΝΑ - ΨΗΣΤΑΡΙΑ
ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ**

ΑΦΟΙ ΚΑΚΟΥΡΑ
ΓΟΡΙΑΝΑΔΕΣ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

22370-80760
6977 416038

Θ. Πανάρα
κτν.: 6972 217596
N. Λευμάτι Μ. Χωρού - Καζτενή
τηλ.: 22370 41118 - ntar.panara@yahoo.gr

**ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ**

"Η ΧΕΛΙΔΩΝΑ"
ΤΖΑΒΕΛΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ

ΠΑΛΑΙΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

22370-41221
6976 912009

**studio
MERSES**
ΠΑΛΑΙΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ

ΤΗΛ.
22370 41444
FAX
22370 41111
ΚΙΝΗΤΟ
6974 114182

ΑΓΟΡΙΤΣΑ
ΤΣΙΝΙΑ
Υπεύθ. Κρατιστών

e-mail:
merses@acn.gr
www.merses.gr

**ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ - ΨΗΣΤΑΡΙΑ
“Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ”
ΑΦΟΙ ΚΑΛΥΒΑ**

Διασταύρωση Μεγάλου
και Μικρού Χωριού Ευρυτανίας
Τηλ.: 22370 41320, Κιν.: 6973 432521
www.hellastourism.gr/paradisos
www.greek-holidays.gr/paradisos

Γιάννης Φ. Βανάρτης
Μεγάλο Χωρίο Ευρυτανίας
Τηλ. 22370-41192

Μοιάζει με ένα σπιλό μηχυνή με το "Έτος του Γίδηνη" Έτι βρίσκεται μόνο αυθεντικό ευρυτανικό προϊόντο. Οι μερικέλիξες που φτάνουν στην είσοδο του χυριού πρέπει να περάσουν οπωρόηποτε από το "Ττέκι" γιατί εκείς από τη θερμή υποβοήθη, ο Γίδηνης φρέσκος πολλές εκπλήξεις για τους απαρτημένους

- κρέστανα, καρύδια
- βότανα του βουνού
- μέλι ελοπήσιο
- γλυκιά τους καυταπλιού & μαρμελάδες
- φέτα, βαθιέμουρο, καπέλια
- αλλοπανικό Ευρυτανικός φασόλια, λαντράδια
- χιλοπίτες, τραχανά
- τσιπουρό, κρασί
- είδη λαϊκής τέχνης

ZΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΑ

ΚΙΤΣΙΟΣ

ΕΡΓΑΣΤ.: ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΩΤΟΥ 58

**ΥΠ/ΜΑ: ΖΗΝΟΠΟΥΛΟΥ 12, ΚΕΝΤΡ. ΠΛΑΤΕΙΑ
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ** e-mail:fresh_k@otenet.gr

22370-24082

**22370-25504
6976 995782**

ΙΩΑΝΝΑ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΛΩΛΟΥ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Πτυχιούχος Πανεπιστημίου Αθηνών

Δέχεται με ραντεβού

ΔΟΪΡΑΝΗΣ 5, 15562 ΧΟΛΑΡΓΟΣ

ΤΗΛ.: 210-6543790 & 6527437

ΑΓΟΡΑΙΟ

Βασίλειος Μπούρας

**Μικρό Χωρίο
Ευρυτανίας**

22370 41300

**22370 41281
6972 288457**

emporio Ottico

- Επανύμα γυαλά ηλίου και σκελετοί ορόσεως
- Ειδικοί σε υψηλές διοπτρίες και κατασκευές
- Πρωτοποριακός τρόπος εφαρμογής πολυεστικών:
Από τον έλεγχο και την κατασκευή στην οιωτή
εκμάθηση που οδηγεί στην απόλυτη προσαρμογή τους
- Τμήμα Φακών Εποφής:
Εφαρμογή μαλακών, ημισκληρών και
κερατοκωνικών - θεραπευτικών φακών
Βοηθήματα χομηλής άρσης

ΘΑΝΟΣ ΤΟΥΛΟΥΠΑΣ
Ηρακλείου 77, Πάτημα Χαλανδρίου • Τηλ., Φαx: 210 6006529

Ευρυτανικά ΝΕΑ

Ανεξάρτητη πολιτική εβδομαδιαία
εφημερίδα της Ευρυτανίας με έδρα
το Καρπενήσι.

Κυκλοφορεί κάθε Τετάρτη.

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:
ΗΛΙΑΣ Α. ΤΣΩΝΗΣ
(6974 998 918)

Μπακατσιάς Αθανάσιος

- ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
- ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΣΚΕΥΩΝ
- ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ

Χ. Τρικούπη 41 - Καρπενήσι
Τηλ.: 22370 24271, 41414

ΑΝΑΔΡΥΑΔΕΣ

ΒΟΥΤΥΡΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ
ΤΗΛ.: 22370 80909, ΚΙΝ.: 6944 246516
Υπεύθυνος: Κ. Αθ. Νικόπουλος

Παραδοσιακός Ξενώνας

- Δωμάτια με τζάκι
- Σουίτες με τζάκι & καθιστικό
- Αυτόνομη Θέρμανση
- Mini-bar
- Τηλεόραση
- Τηλέφωνο
- Πρωινό

"ΠΑΝΑΣ"

4ο Χιλιόμ. Καρπενησίου - Προυσού
Στη διασταύρωση για Κορυσχάδες

Τηλ.: 22370 22002

ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

**Πάρκο Τουριστικής Ιππασίας
&
Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού**

(c) 48 ΩΡΕΣ - 80.001
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

Ατομική Συμβουλευτική

Βοήθεια σε ανθρώπους που χρειάζεται να πάρουν αποφάσεις, να αντιμετωπίσουν κρίσεις, να βελτιώσουν τις διαπροσωπικές σχέσεις τους (θέματα ζευγαριού, γονέων, διαπαιδαγώγισης, εργασιακές σχέσεις κ.α.), να επιλύσουν συγκρούσεις και προβλήματα και να σπηρίξουν με τη σειρά τους άλλους ανθρώπους.

Συμβουλευτική Επαγγελματικού Προσανατολισμού

- Για παιδιά άνω των 14 ετών που θέλουν να επιλέξουν κατεύθυνση σπουδών
- Για ενήλικες που θέλουν να αλλάξουν επαγγελματική κατεύθυνση ή που δεν απασχολούνται και θέλουν να επανενταχθούν στο παραγωγικό δυναμικό

Κική Τριανταφύλλη

**Σύμβουλος Προσωπικής &
Επαγγελματικής Ανάπτυξης**

Πληροφορίες

Τηλ.: 210-86.63.856, 6932-393341

e-mail: kikitri@hotmail.com

ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ - ΛΙΠΑΝΤΙΚΑ - ΑΞΕΣ. ΑΝΤΑΛ. ΑΥΤ/ΤΩΝ
ΠΛΥΝΤΗΡΙΟ ΑΥΤ/ΤΩΝ - ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ - ΘΕΡΜΑΣΤΕΣ KERO-SUN

ΕΚΟ

**Αυθημερόν παράδοση
πετρελαίου θέρμανσης
στις χαμηλότερες τιμές**
ΤΗΛ. 2237023155

Λειτουργία 24/24ωρο
με αυτόματο πωλητή καυσίμων

ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

3ο χλμ. ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ - ΠΡΟΥΣΟΥ
ΤΚ. 361 00 ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

ΞΥΛΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

B. Τσουκατάλας

ΕΜΠΟΡΙΟ ΞΥΛΕΙΑΣ (MDF, NOBOPLAN κλπ.)
ΣΙΔΗΡΙΚΩΝ, ΒΕΡΝΙΚΙΩΝ, ΞΥΛΕΙΑ ΣΤΕΓΗΣ

24 747 ΟΙΚ.: 23990 (ηπειροχώριον)
22370 - 25 168 Kiv. 6977 090 277 e-mail: woodart@hol.gr
23 341 6972 183 047

Γάμος - Βάπτιση

Φωτογραφία - Βίντεο

Παναγιώτης Κ. Τριχιάς

Θεμιστοκλέους 38, Γραβιάς 9-13
Τηλ.: 210 3827891 • Fax: 210 3300452

ΘΕΟΔΟΣΗΣ Ι. ΒΟΝΟΡΤΑΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΚΩΛΕΤΤΗ 23Α
ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 106 77
ΤΗΛ. 3825600 - FAX: 3828162

ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ**ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ**

Έδρα Καρπενήση,
Δ/νση: Μάρκου Μπότσαρη 1, Τ.Κ. 36100
Τηλ. & Fax: 22370 23919
E-mail: eurytanikost@ath.forthnet.gr
Ημέρα κυκλοφορίας κάθε ΤΕΤΑΡΤΗ
Κωδικός Υπουργείου 8077
Ιδιοκτήτης - Εκδότης: Τσάμπρας Χρήστος,
6976 337977

Σ' ένα οικογενειακό ευχάριστο περιβάλλον,
σε μια απόμερη γωνιά κοντά στην πλατεία
(εκεί που ήταν κάποτε το Ταχυδρομείο).

Σ' ένα στέκι που λειτουργεί με έξοχο τρόπο
θα βρείτε:

σουβλάκι, κοτόπουλο, σουφλιμά
κι άλλους εκλεκτούς μεζέδες.

Ο Θανάσης κι η Βαγγελίτσα Βαστάκη
σας περιμένουν να σας περιποιηθούν.

**ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ, ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
ΤΗΛ. 22370 41213**

enchanting...

John Lyras
est. 1959
Jewellery • Diamonds

Chris Lyras Αδαμαντολόγος - Diamonds Graduate (Gemological Institute of America)

33 METAXA STR • FLORIDA MALL • GLYFADA • ATHENS • TEL: 210 898 - 2996
www.johnlyras.gr • info@johnlyras.gr

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

↑ Άποψη απ' τον
κρυμμένο θησαυρό

↑ Βραδιά τσίπουρου

↑ Ημέρα κατασκευών
για τα παιδιά

↑ Απονομή μεταλλίων
για το μπάσκετ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Αποψη απ' την ομιλία

Απονομή κυπέλλου
για την δηλωτή

Απονομή πλακέτας
για το καλύτερο γλυκό

